AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

ZAKŁAD DYDAKTYKI WOJSKOWEJ

C

[redacted]

Egz. pojed.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWE
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
K 28865

DOKUMENTACJA BADAŃ

JEDNOSTRONNYCH ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH Z WOJSKAMI 39 pz i pa (8 DZ) PROWADZONYCH W DNIACH

(ćwiczenie „C")

D 28865
15438
Biblioteka Główna
28865

REMBERTÓW GRUDZIEŃ 1964

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

ZAKŁAD DYDAKTYKI WOJSKOWEJ

[redacted]

Egz. pojed.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLNEJ
28865

DOKUMENTACJA BADAŃ

JEDNOSTRONNYCH ĆWICZEŃ TAKTYCZNYCH Z WOJSKAMI 39 pz i pa (8 DZ) PROWADZONYCH W DNIACH

(ćwiczenie „C")

D2886 5T
28865

REMBERTÓW GRUDZIEŃ 1964

2 egz. + 1 płyta + Sprawozdanie ogólne dla 24 V 72

Archiwum pod 12357/1

WYKAZ

DOKUMENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TECZCE

1. Sprawozdanie /ogólne/ z badań /nr ks.masz.FF 2325/WW 20.9.64/
2. Sprawozdanie /indywidualne/ z badań.Wyk.mjr Drozd - nr bibl. Tajn.04999 egz.nr.1
3. Sprawozdanie /indywidualne/ z badań.Wyk.płk Sielecki -nr bibl. Tajn.04999 egz.nr 2.
4. Sprawozdanie /indywidualne/ z badań.Wyk.płk Zakrzowski - nr bibl Tajn.04999 egz.nr 4.
5. Wywiady przeprowadzone w czasie ćwiczenia
6. Sprawozdanie z badań ankietowych oficerów
7. Sprawozdanie z badań ankietowych szeregowców.
8. Arkusze wyników obserwacji działania pozoracji pola walki /trzy egzemplarze/
9. Wykaz stanu osobowego i środków technicznych na ćwiczenie 64
10. Zamiar stron do ćwiczenia - odłączony od pisma wch.02481,11.8.
11. Założenie do ćwiczenia - odłączone od pisma wch.02481 z 11.8.64
12. Skład kierownictwa i aparatu rozjemczego - odłączony od pisma wch. nr 02449 z 6.8.64r
13. Schemat łączności radiowej kierownictwa - odłączony od pisma wch. nr 02449 z 6.8.64r
14. Terminarz przebiegu ćwiczenia - odłączony od pisma nr.02481.
15. Plan przebiegu ćwiczenia - mapa - odłączona od pisma wchodz. nr. 02449 z 6.8.64r.
16. Plan działania pozoracji pola walki - mapa- odłączona od pisma wch. nr 02449 z 6.8.64r.
17. Zamiar stron na kalce techn. odłączony od pisma wch. nr.02481.

ARCHIWUM BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
Nr 28865

Biblioteka Szkoleniowa Dz. III
Nr 05848
AON im. gen. [illegible]

[redacted] 1
Egz.nr .....

SPRAWOZDANIE

Z BADAŃ JEDNOSTRONNEGO ĆWICZENIA Z WOJSKAMI /39 pz 8 DZ/, przeprowadzonych na OC Marianowo w dniu 26 - 28 lipca 1964r. przez grupę badawczą ASG.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
28865

I. ZAŁOŻENIA BADAWCZE

1. Cele badawcze

Badania były prowadzone zgodnie z ogólnymi celami i zagadnieniami badawczymi sformułowanymi w ramowym planie badań pułkowych ćwiczeń taktycznych z wojskami.[1/] Ze względu jednak na zbyt ogólny charakter wymienionego dokumentu oraz ograniczone możliwości grupy badawczej /3 osoby/ powstała konieczność uszczegółowienia i zawężenia zadań grupy badawczej. Niewątpliwie nadal aktualny był główny cel badań mianowicie "Określić możliwości organizacji i prowadzenia pułkowych ćwiczeń z wojskami z punktu widzenia zapewnienia maksymalnego zbliżenia sytuacji szkoleniowej do rzeczywistej przyszłego pola walki". Zamierzano również prowadzić badania pod kątem ich metodologii.[2/] Zdecydowano natomiast skoncentrować uwagę na osiągnięciu następujących celów szczegółowych.

A. Poddać analizie pracę aparatu kierowniczo-rozjemczego w ćwiczeniach jednostronnych /w powiązaniu z ćwiczeniem dwustronnym/ w zakresie:
   a/ treści ćwiczenia /zapewniającą realność/;
   b/ form pracy kierownictwa i rozjemców;
   c/ sposobów działania grup pozoracji i stosowania środków pozoracji.

B. Możliwości prowadzenia ćwiczenia jednostronnego wg decyzji ćwiczących.

2. Metody i techniki badawcze

Założono, że badania będą miały charakter badań złożonych i tak jak w poprzednim wypadku przewidywano prowadzenie obserwscji naukowej, badanie dokumentacji ćwiczebnej i opinii ćwiczących /wywiady i ankiety/.

1/ Materiały sprawozdawcze z badań naukowych dwustronnego ćwiczenia taktycznego 12 DZ /poz. 3/.
2/ Tamże, poz. 3 cel 3 z kolei.

3. Organizacja grupy badawczej i przebieg badań.

W skład zespołu badawczego weszli: płk dr J. Zakrzewski /kierownik grupy z miejscem pracy przy kierownictwie ćwiczenia/, płk dypl. R. Sielecki /przy dcy ćwiczącego pułku i pozoracji/, mjr dypl. S. Drozd /przy dcy ćwiczącego batalionu i pozoracji/.

Grupa badawcza przybyła na OC Marianowo 26.7.1964r. na 8 godzin przed rozpoczęciem ćwiczenia. Tok jej działalności był następujący:

W okresie przygotowawczym /26.7.1964r./:

- udział w instruktażu prowadzonym przez dcę dywizji /od 9.30 do 12.30/ i przez szefa sztabu dywizji /14.00 - 15.00/;
- przeprowadzenie wstępnego wywiadu z zcą dcy do spraw liniowych;
- ustalenie spraw organizacyjnych /rozdanie ankiet/.

W okresie prowadzenia ćwiczenia /9.00 26.7 - 17.00 28.7/:

- obserwacja działalności kierownictwa, rozjemców i ćwiczących;
- zapoznanie się z działaniem pozoracji.

Po zakończeniu ćwiczenia:

- przeprowadzenie wywiadów;
- zebranie ankiet.

W rezultacie badań zebrano następujące materiały badawcze:

- trzy sprawozdania członków grupy badawczej;
- wykaz stanu osobowego i środków technicznych na ćwiczeniu;
- 4 wywiady;
- 69 ankiet z tego oficerów 20;
- dokumentacja ćwiczebna /w tym pełny komplet map/.

Całość podstawowych dokumentów "Materiały sprawozdawcze z badań jednostronnego ćwiczenia pułkowego 8 DZ" w Zakładzie Dydaktyki ASG.

II. WARUNKI ORGANIZACJI I PRZEBIEG ĆWICZENIA.

1. Temat ćwiczenia

Działania bojowe pz w drugim rzucie DZ w obronie w gotowości do wykonania kontrataków w celu zniszczenia npla, który włamał się w obronę w pasie dywizji. Wykonanie manewru pododdziałami po uderzeniu bmar przez npla i przejście do zapasowego rejonu. Natarcie pz z rejonu położonego w głębi na zorganizowaną obronę npla. Atak z marszu kolejnych rubieży obrony. Forsowanie z marszu wąskich przeszkód wodnych, odpieranie kontrataków npla

i wykonanie manewru. Działanie bojowe bpz /kpzmot/ i kcz na oddzielnych kierunkach i wychodzenie na skrzydła i tyły broniącego się npla. Przejście do pościgu za wycofującym się nplem.

2. Cele szkoleniowe

- sprawdzenie zagadnień związane z praktycznym wykonaniem czynności po ogłoszeniu alarmu ćwiczebnego;
- doskonalenie dowódców sztabów i pododdziałów w umiejętnym rozmieszczaniu się w rejonach ześrodkowania zgodnie z obowiązującymi zasadami;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji kontrataków na nakazanych kierunkach;
- doskonalenie sztabu i pododdziałów pz w praktycznym wykonaniu marszu i rozwijaniu się z ugrupowania marszowego w ugrupowanie bojowe;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji i prowadzeniu natarcia z rejonu położonego w głębi;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji zabezpieczenia skrzydeł i odpieraniu kontrataków wydzielonymi siłami i środkami przy jednoczesnym rozwijaniu natarcia;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji pościgu w terenie lesistym z dużą ilością przeszkód wodnych.

2. Warunki obiektywne

Zamiar stron przewidywał prowadzenie natarcia przez pułk na głębokość zgodną z zasadami współczesnej walki /około 70 km/. Ze względu jednak na ograniczone możliwości ćwiczenia w terenie poza poligonem, efektywne działania mogły odbywać się tylko w granicach poligonu. Stąd możliwości natarcia były tylko na głębokość około 25 km.
W zamiarze ćwiczenia nie przewidziano działań nocnych ze względu na brak środków oświetlających.

III. MERYTORYCZNE WYNIKI BADAŃ.

A. OSIAGNIETY STOPIEŃ ZBLIŻENIA ĆWICZENIA DO RZECZYWISTOŚCI PRZYSZŁEGO POLA WALKI.

1. Odnośnie tematu i celów ćwiczebnych.

Ustalony temat ćwiczenia, uwarunkowany warunkami poligonu odpowiada aktualnym poglądom co do charakteru przyszłego pola walki. Zakładano dość manewrowe działania wojsk na kierunkach,

w szerokich pasach z uwzględnieniem różnorodnych rodzajów walki /obrona, natarcie z rejonu wyjściowego położonego w głębi, przełamanie doraźnie zorganizowanej obrony na kolejnych rubieżach, odpieranie k/ataków, forsowanie małych przeszkód wodnych itp. W ramach ćwiczenia zaplanowano również dla wielu pododdziałów artylerii i kompanii czołgów strzelanie amunicją bojową, co wyraźnie wpłynęło na podniesienie realności sytuacji szkoleniowej.

Cele ćwiczenia w zasadzie zostały zrealizowane za wyjątkiem prowadzenia działań obronnych przez pododdziały.

Wg opinii kierownictwa, rozjemców i ćwiczących realizację celów należy zawdzięczać głównie treści ćwiczenia. Respondenci uważają, że warunki organizacji i prowadzenia ćwiczenia, system pozoracji pola walki oraz poziom wyszkolenia ćwiczących częściowo tylko przyczyniły się do realizacji celów szkoleniowych.

2. Analiza treści ćwiczenia

Ćwiczenie, chociaż skromne, to pod wieloma względami pouczające zarówno dla ćwiczących jak i grupy badawczej. Szczególnie interesująco zostały rozegrane sytuacje z dynamiki: podejście do przedniego skraju, rzeczywiste ogniowe przygotowanie, atak przedniego skraju, działania w głębi obrony. Na wyróżnienie zasługuje fakt, iż ćwiczący działali na kierunkach, zmuszeni byli wskutek silnej obrony czołowej do obchodzenia punktów oporu, wykonywania skomplikowanych czasami manewrów co opóźniało tempo działań i uniemożliwiało w konsekwencji uzyskanie większego sukcesu. Żołnierze zmuszeni byli do usuwania zawał leśnych, rozminowywania terenu, przekraczania małych przeszkód wodnych w bród i do działania w maskach przeciwgazowych /konieczność spowodowana użyciem przez pozorację gazu łzawiącego/. Dowódca dywizji zmuszał osobiście ćwiczące sztaby i wojska do uwzględnienia stałego zagrożenia z powietrza i konieczności rozśrodkowywania się.

Z przeprowadzonych obserwacji jak i analizy ćwiczenia dokonanej na miejscu przez kierownictwo wynika, iż w treści ćwiczenia mogą budzić zastrzeżenia następujące momenty:

- opracowanie samej myśli przewodniej ćwiczenia w sposób nieco schematyczny zwłaszcza w części dotyczącej nieprzyjaciela; wyraziło się to również w założeniu przekazanym ćwiczącym, w którym nieprzyjaciel został szczegółowo rozszyfrowany;

- -

1/ Materiały sprawozdawcze /8 DZ/ poz. .....

- brak aktywnych działań obronnych w pierwszej fazie ćwiczenia /działania obronne/;
- przyjęcie, iż działania bojowe będą prowadzone bez użycia broni jądrowej, co samo przez się nie jest błędem, ale uniemożliwia rozegranie momentów związanych z taktycznym wykorzystaniem skutków wybuchu lub organizacją prac likwidacyjnych /załącznik nr 2 wywiad z gen. Kwiatkowskim s./;
- mimo opracowania przez dowódców rodzajów wojsk i szefów służb dokładnych planów szkolenia w danej dziedzinie, nie wszystkie zagadnienia zostały w ćwiczeniu przerobione, np. działania tyłów w tym służby zdrowia były zakładane tylko aplikacyjnie;
- prowadzenie aktywnych działań /w terenie lesistym/ w wąskich pasach w zasadzie wzdłuż dróg.

3. Prowadzenie ćwiczenia wg decyzji ćwiczacych.

Ćwiczenie było prowadzone w znacznym stopniu zgodnie z decyzjami ćwiczących. Uzyskano to dzięki temu, iż:
- treść ćwiczenia /zadania, przebieg dynamiki/ nie dotarła do wiadomości zainteresowanych w sposób nielegalny, wskutek tego ćwiczący byli zmuszeni samodzielnie działać;
- pozoracja działała sprawnie stwarzając w pewnym stopniu wrażenie przyszłego pola walki;
- mimo błędnych decyzji ćwiczących, kierownik ćwiczenia i rozjemcy nie narzucali im właściwych rozwiązań, zezwalali na prowadzenie zamierzonych działań "karząc" za błędy taktyczne lub organizacyjne niepowodzeniem lub opóźnieniem działań.

Niewątpliwie w ćwiczeniu jednostronnym prowadzenie zajęć wg decyzji ćwiczących było utrudnione samym faktem braku drugiej strony. W warunkach, kiedy jedną stronę zastępuje kierownictwo u ćwiczących powstaje dość silne przekonanie, iż z kierownictwem i tak nie można wygrać, co negatywnie wpływa na samodzielność myślenia i działania ćwiczących.

B. PRACA KIEROWNICTWA I ROZJEMCÓW

1. Kierownictwo ćwiczenia

Organizacja kierownictwa /struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego odpowiadała warunkom ćwiczenia i mimo, że nie było sztabu kierownictwa, zapewniała sprawne kierowanie przebiegiem zajęcia. Na podstawie doświadczeń z przeprowadzonego ćwiczenia wynika, iż w tego rodzaju przedsięwzięciach /jednostronne ćwicze-

nie, mała ilość ćwiczących pododdziałów/ kierownik ćwiczenia może się obejść bez sztabu. W konkretnym wypadku dowódca dywizji współpracował ze st. rozjemcą przy dcy pułku pełniącym jednocześnie rolę szefa sztabu kierownictwa i rozjemcą przy ćwiczącym dcy batalionu jednocześnie kierownikiem całości pozoracji /zca dcy dywizji d/s liniowych/.

Dzięki posiadanej dobrej łączności radiowej i dość bliskich odległości, kierownik ćwiczenia i wymienieni rozjemcy często kontaktowali się i uzgadniali dalszy przebieg działań.

Kierownik ćwiczenia wszechstronnie oddziaływał na treść i tok ćwiczenia, a między innymi poprzez:

- określenie tematu, głównych zagadnień i celu szkoleniowego;
- wzięcie udziału w przygotowaniu rozjemców do ćwiczenia /przeprowadzenie instruktażu, wymaganie aby każdy szef przedstawił plan udziału danego rodzaju wojsk /sztaby/ w ćwiczeniu;
- prowadzenie ćwiczenia w miarę możliwości wg decyzji ćwiczących;
- utrzymywanie stałego kontaktu z rozjemcami;
- śledzenie działalności ćwiczących aż do szczebla kompanii włącznie;
- osobiste oddziaływanie i wprowadzenie sytuacji szkoleniowych /zmuszenie sztabu do zorganizowania lepszej ochrony stanowiska w związku z pojawieniem się grup dywersyjnych, zmuszenie sztabów do rozśrodkowywania w czasie marszu z uwagi na zagrożenie lotnicze;
- stałe kontrolowanie znajomości położenia przez oficerów i stan prowadzonych map /po skontrolowaniu map oficerów sztabu pułku polecił im uzupełnić już po ćwiczeniu/;
- kierowanie przygotowaniem omówienia.

2. Rozjemcy

Przygotowanie rozjemców do ćwiczeń, bardzo sprawne i solidne. Na uwagę zasługuje fakt opracowania przez każdego z szefów rodzajów wojsk i służb mapy - planu szkolenia w zakresie danego rodzaju służby.

Przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego ograniczyło się w zasadzie do teoretycznego omówienia myśli przewodniej, planu przeprowadzenia ćwiczenia i obowiązków rozjemców.

Instruktażu w terenie nie było, ponieważ było to z kolei drugie ćwiczenie prowadzone przez sztab dywizji w tym samym

terenie z innym pułkiem i teren rozjemcom wg opinii kierownictwa ćwiczenia był znany.

Pozoracja pola walki zbyt słaba, aby imitować silnego przeciwnika /ankieta szeregowców zał. nr 4/.

Organizacja pozoracji pola walki przedstawiała się następująco:

W związku z przewidywaniem działania pułku na dwóch kierunkach wyznaczono dwie grupy po 20 szeregowców, które miały działać na tych kierunkach. Na czele tych grup stali oficerowie. Zadaniem obydwóch grup miało być pozorowanie działań opóźniających prowadzonych przez nieprzyjaciela. Grupy te były podzielone na podgrupy, które organizowały zapory /zawały leśne, pola minowe, skażenie terenu itp/ i obronę, zamykając nie tylko zasadnicze trasy, ale także obejścia.

Plan działania pozoracji przewidywał poszczególne sytuacje w toku działań i cele szkoleniowe, które kierownictwo zamierzało osiągnąć przez przerobienie tych sytuacji.

Kierownik pozoracji pola walki był dowódcą jednej z grup i miał do dyspozycji środki łączności, dzięki którym utrzymana była stale łączność z dowódcą drugiej grupy, z dowódcami podgrup pierwszej grupy, a także z rozjemcą przy ćwiczącym dowódcy batalionu/ z wojskami ćwiczył tylko jeden batalion/.

Pozorowane działania nie zawsze były zbyt efektywne na skutek małej ilości środków pozoracji /miny, amunicja ćwiczebna, świece dymne, petardy itp/.

Mankamentem jest także to, że ćwiczący nie liczą się z działaniem pozoracji uważając napotkane siły /pozoracji/ za faktyczne. Podczas gdy tylko pozorują one działanie nieprzyjaciela, które to pozorowanie jest uwielokrotnione zgodnie z instrukcją prowadzenia ćwiczeń taktycznych z wojskami. Wobec tego w każdej sytuacji musiał interweniować oficer, który ćwiczącemu dowódcy /plutonu lub kompanii/ podawał skład sił broniącego się nieprzyjaciela. Dopiero wówczas dowódca był zmuszony ocenić sytuację, powziąć decyzję, zrealizować ją i wtedy pozoracja odchodziła na kolejną rubież.

Taki system nie sprzyja realności ćwiczenia.

3. <u>Problematyka rozjemców terenowych w ćwiczeniach dwustronnych.</u>

W ramach prowadzonych prac grupa badawcza zapoznała się z poglądami oficerów sztabu dywizji co do celowości prowadzenia

ćwiczeń dwustronnych i tworzenia instytucji rozjemców terenowych. W wywiadach większość wypowiadających się wyraziła opinię, iż ćwiczenia dwustronne mogą w większym stopniu zbliżyć ćwiczenie do warunków rzeczywistych. Były również twierdzenia pokreślające zalety ćwiczeń jednostronnych /załącznik nr 2, wywiad z gen. Kwiatkowskim/.

Odnośnie rozjemców terenowych przeważał pogląd co do celowości ich wyznaczania w ćwiczeniach dwustronnych. Zgodnie z doświadczeniami dywizji powoływanie rozjemców terenowych zapewnia sprawniejsze przeprowadzenie ćwiczenia.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów i ankiet należy wyciągnąć następujące wnioski:

1. Rozjemcy terenowi są ~~nieodzędni~~ w ćwiczeniach dwustronnych ze względu na konieczność obiektywnej oceny sytuacji w kwestii dania powodzenia jednej ze stron.

2. Rozjemcy oddziałowi w ćwiczeniach dwustronnych są niezbędni, ponieważ istnieje konieczność śledzenia pracy i działania dowódców /sztabów/ i pododdziałów dla realizacji celów szkoleniowych i właściwej oceny ćwiczących.

C. DZIAŁALNOŚĆ ĆWICZĄCYCH Z PUNKTU WIDZENIA ZBLIŻENIA DO PRZYSZŁEGO POLA WALKI.

1. <u>Możliwości kształtowania odpowiednich cech charakteru.</u>

a/ Zgodnie z opinią ćwiczących i rozjemców ćwiczenie w znacznym stopniu wpływało na kształtowanie różnych cech osobowości. Z przedstawionych zestawień wynika, że najbardziej kształtowano umiejętność działania w zespole i aktywność /u oficerów/ oraz umiejętność współdziałania, dokładność i intensywny wysiłek fizyczny /u szeregowców/. W bardzo małym stopniu kształtowano natomiast samodzielność myślenia i samodzielność działania. Tego zdania są oficerowie i szeregowcy.

Niewątpliwie szereg skomplikowanych sytuacji, a zwłaszcza brak wiadomości zmuszał dowódców wszystkich szczebli do przejawiania znacznej dozy samodzielności myślenia i działania. Jednak stopień umiejętności samodzielnego myślenia i działania zwłaszcza u dowódcy ćwiczącego batalionu i dcy 8 kpzmot był faktycznie nieznaczny.

Zaznacza się u większości oficerów dążność do działania wzdłuż poleconej trasy, wszelkie zatrzymania od czoła powodują momentalne zagubienie się, dezorientację.

Wskutek tego dowódcy albo zbyt późno decydują się na wykonanie manewru, albo pobierają decyzje zgoła niesłuszne.

Zaznaczył się również u ćwiczących wyraźny brak inicjatywy i aktywności. Przejawiało się to w tym, że wojska działały wzdłuż głównych tras marszu na odległość do 100 m od drogi, co ułatwiało działanie pozoracji. Przy bardziej aktywnych działaniach można byłoby wykorzystując ścieżki i drogi polne obejść grupy pozoracji i znacznie szybciej wykonać postawione zadanie.

b/ Mankamentem ćwiczenia było zbyt powolne wypracowywanie decyzji przez ćwiczącego dowódcę pułku /rekonesans/, stawianie zadań, organizacja współdziałania. W konsekwencji dowódcy niższych szczebli trwali w bezczynności, czekając na wiadomości, zadania itd.

c/ Możliwości usprawnienia pracy ćwiczących. Ćwiczenie wykazało, iż tylko stwarzanie skomplikowanych sytuacji /nawet w istocie rzeczy bardzo prostych/ zmusza ćwiczących do szukania lepszych form pracy, lepszej organizacji działań, stwarzanie bardziej skutecznych metod dowodzenia.

2. Możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń.

Zgodnie z opinią dowództwa dywizji, rozjemców ćwiczących i członków grupy badawczej istnieją możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń.

Wszystkie usprawnienia powinny mieć zasadniczy cel: jak najbardziej zbliżyć warunki szkoleniowe do warunków przyszłego pola walki. W tym celu bardziej komplikować sytuacje, a w związku z tym /w ćwiczeniach jednostronnych/ usprawnić działanie pozoracji pola walki wydzielając także konieczną ilość sił i środków, a w ćwiczeniach dwustronnych dać pełną możliwość działania wg decyzji ćwiczących, przy czym jedna ze stron musi działać wg organizacji i taktyki przyjętego przeciwnika /armii państw naszych przypuszczalnych przeciwników/.[1]

Ćwiczący wyrażają opinię, że należy:

- organizować ćwiczenia na większym obszarze i nie krępować dowódców ilością dróg;

1/ Wywiad z gen. Kwiatowskim /zał. nr 2/.

- utrzymywać w ścisłej tajemnicy przed ćwiczącymi zamiar kierownictwa ćwiczenia;
- pozwalać na przejawianie inicjatywy przez podwładnych;
- usprawnić łączność wewnątrz aparatu rozjemczego.

b/ Sugestie obserwatorów.

Na podstawie obserwacji ćwiczenia członkowie grupy badawczej wyciągnęli następujące wnioski:

- pozorowanie pola walki unowocześnić, wydzielając w tym celu większą ilość sił i środków;
- dążyć do komplikowania sytuacji natychmiast z chwilą rozpoczęcia ćwiczenia , tak aby ćwiczyły nie tylko sztaby, ale i wojska;
- wzbogacać treść ćwiczeń w bardziej dynamiczne działania, ale z szeregiem zaskakujących sytuacji;
- ćwiczenie prowadzić kompleksowo nie tylko w stosunku do treści taktycznej, ale również do zakresu zagadnień szkoleniowych, tak aby ująć problematykę różnych rodzajów wojsk i służb;
- zwiększyć maksymalnie obciążenie żołnierzy.

Ćwiczenia mogą być krótkotrwałe - jeden-dwa dni, ale prowadzone z pełnym wysiłkiem przez dzień i noc, tak aby stworzyć rzeczywiście warunki przyszłego pola walki.

IV. METODOLOGICZNE WYNIKI BADAŃ

1. Celowość prowadzenia badań

Według opinii dowództwa dywizji oraz oficerów ćwiczących istnieje celowość uogólnienia bogatego doświadczenia praktycznego i opracowania na tej podstawie skutecznych sposobów organizacji i prowadzenia ćwiczeń. Oficerowie domagają się zapoznania się z materiałami zawierającymi wyniki badań i pragną realizacji wysuwanych przez nich postulatów.

2. Realizacja celów badawczych

Cele badawcze zostały w zasadzie zrealizowane. Ćwiczenie chociaż krótkie i oszczędnościowe było jednak nadzwyczaj pouczające. Grupa badawcza miała możliwość zapoznania się z doświadczeniami 8 DZ w zakresie organizacji i prowadzenia ćwiczeń jednostronnych. Szczególnie cenne są osiągnięcia kolektywu sztabu 8 DZ w zakresie przygotowania samego ćwiczenia, organizacji i przygotowania aparatu kierowniczo-rozjemczego, form pracy kierownictwa, organizacji pozoracji.

3. Usprawnienie badań

Zawężenie celów badawczych okazało się słuszne. Jednakże byłoby celowym objąć obserwacją stałą dowódcę pułku i dowódcę batalionu. W aktualnych warunkach materiał zebrany przez grupę ma pewne luki /praca dowódcy pułku i ćwiczącego dowódcy batalionu/.

W dalszych badaniach należy uwzględniać te same cele badawcze. Bardziej wnikliwie badać problem możliwości prowadzenia ćwiczeń wg decyzji ćwiczących co zdaje się zapewnia największe zbliżenie ćwiczenia do rzeczywistego przyszłego pola walki.

Stosowane metody badawcze /obserwacja, badanie opinii/ są całkowicie słuszne. Wywiady dzięki formułowaniu konkretnych pytań dały w aktualnych badaniach bogaty materiał poznawczy.

Nadal skomplikowaną sprawą jest kwestia badań ankietowych, a to z tego względu, iż respondenci nie mają czasu na ich wypełnianie. Wg opinii oficerów na skrupulatne opracowanie ankiety trzeba przynajmniej dwóch godzin czasu. Tymczasem bezpośrednio po ćwiczeniu wszyscy oficerowie są tak zajęci, że mogą tylko pobieżnie wykonać to zadanie.

Natomiast przełożenie momentu opracowania ankiety na okres późniejszy /np. po omówieniu/ wydaje się nie byłoby słuszne, gdyż wtedy poszczególni respondenci wymieniając poglądy między sobą, jak też po wysłuchaniu opinii kierownictwa /omówienie/ mogą całkowicie zmienić poprzednio wyrobione zdanie.

W aktualnym ćwiczeniu ankiety dla rozjemców zostały rozdane nawet przed ćwiczeniem, ale nie wpłynęło to wyraźnie na polepszenie ich poziomu.

Nadal wydaje się, że w badaniach tego typu może odegrać dużą rolę kamera filmowa /wąskotaśmowa/. W szeregu wypadkach można było dokonać zdjęć ilustrujących niewłaściwe zachowanie się żołnierzy w toku ćwiczenia, nieudolne usuwanie uszkodzeń sprzętu bojowego, nieumiejętne zachowanie się żołnierzy "pod ogniem", brak nawyków taktycznych, nie przestrzeganie zasad gry.

Wniosek ogólny

Analogicznie jak w poprzednich badaniach została potwierdzona badawcza hipoteza robocza stwierdzająca, iż istnieją możliwości usprawnienia ćwiczeń taktycznych przez ich maksymalne urealnienie.

W ćwiczeniu ujawniono szereg pozytywnych momentów i cennych doświadczeń, których rozpowszechnienie może wpływać pozy-

tywnie na podniesienie efektywności ćwiczeń z wojskami.
Szczególnie zasługują na uwagę:

- metody przygotowania ćwiczeń /udział szefów służb/;
- organizacja kierownictwa;
- metody pracy umożliwiające prowadzenie ćwiczeń wg decyzji ćwiczących;
- organizacja i praca pozoracji pola walki.

W badaniach należy nadal doskonalić metodologię działalności naukowej: precyzować cele badawcze, sprawniej prowadzić obserwację, posługiwać się magnetofonem, aparatem fotograficznym, kamerą filmową, umiejętniej przeprowadzać wywiady i badania ankietowe.

Załączniki:

1,2,3 - Sprawozdania poszczególnych członków grupy badawczej /bibl.tajna nr 04999 egz. nr 1,2,4/.
2 - Wywiady przeprowadzone w czasie ćwiczeń.
3 - Sprawozdanie z badań ankietowych oficerów.
4 - Sprawozdanie z badań ankietowych szeregowców.
5 - Arkusz wyników obserwacji działania pozoracji.
6 - " " " " "
7 - " " " " "
8 - Wykaz stanu osobowego i środków technicznych na ćwiczenie.
9 - Plan przebiegu ćwiczenia - na mapie.
10 - Plan działania pozoracji - na mapie.
11 - Schemat łączności radiowej kierownictwa.
12 - Skład kierownictwa i aparatu rozjemczego.
13 - Zamiar stron - na kalce technicznej.
14 - Terminarz przebiegu ćwiczenia.
15 - Zamiar stron /opisowy/.
16 - Założenie do ćwiczenia.

Uwaga: Wyżej wymienione załączniki znajdują się tylko przy egzemplarzu nr 1 znajdującym się w teczce: "Dokumentacja przeprowadzonych badań jednostronnego ćwiczenia taktycznego z wojskami 39 pz /8 DZ/ w dniach 26 - 28.7.1964r." - biblioteka tajna - dział: Dydaktyka Wojskowa.

W opracowaniu sprawozdania brali udział: płk dr Jerzy Zakrzewski, płk dypl. R. Sielecki, ppłk mgr S. Wasil, ppłk mgr M. Sidor, mjr dypl. S. Drozd.

KIEROWNIK GRUPY BADAWCZEJ
płk dr Jerzy ZAKRZEWSKI

Wydrukowano w 2 egz.
Egz.nr 1 - teczka dokumen.BT
Egz.nr 2 - Oddz.Nauk.Bad.
Druk. OH, dn. 26.9.64r.
Wyk. płk Sielecki
Nr ks. PF-2325/WW

mjr Drozd

stopień, nazwisko i imię

Egz.nr..... 1

Sprawozdanie

z ćwiczenia przeprowadzonego w dniach: 27.-29.1.1964r.

I. Warunki organizacji, treść i przebieg ćwiczenia

1. Charakterystyka ćwiczących wojsk /sztabu/:
   a/ skład /faktyczny i przyjmowany w założeniu/;
   b/ wyszkolenie;
   c/ przygotowanie.

Biblioteka Szkoleniowa Dz. I
Nr ewid. 04999
AWG im. gen. br. K. Świerczewskiego

Ćwiczący batalion 3/39pz w składzie: trzy kompanie, kompania, ber. pl gospodarczy. Większość ćwiczącego batalionu stanowili elewi szkoły podoficerskiej. Kompania nie występująca w etatowym składzie ćwiczącego kompanie liczyła 38 ludzi, reszta natomiast to wiosenny rocznik (żołnierze służby wojskowej) pozostali - starszy rocznik. Dla batalionu ppłk dypl Sieklewicz. Dowódcy kompanii oficerowie, dowódcy plutonów podoficerowie jeden zawodowy pozostali służby zasadniczej. Przygotowanie wojskowe ćwiczącego dobre (na wyjątkiem młodego wiekiem) który nie miał przeszkolenia ćwiczeń kompanijnych) Podwładni tzw. specjalne uzupełnienie z całego pułku (kompania elewi z innego batalionu) Przygotowanie sprzętu do ćwiczenia - dobre

2. Zabezpieczenie materiałowe:

a/ transport ćwiczących i aparatu rozjemczego /rodzaje, ilość, limit kilometrów, sprawność techniczna/;
b/ łączność /rodzaje, ilość, sprawność techniczna/;
c/ środki pozoracji pola walki /rodzaje, ilość/;
d/ warunki pracy i odpoczynku /opisać/.

Ćwiczący batalion nie posiadał transportów opancerzonych bojowych pracowniczych bojowych na samochodach. Ciężarowych (ilość jak w tabeli nie będzie wyznaczonego limitu przebiegu taboru na samochody. Sprawność techniczna - dobra.
Dowódca batalionu miał łączność z dowódcą pułku, dowódcami kompanii, środkami walki radiowej i wojskowej - łączność radiowa, sprawność techniczna dobra (nie znam odległości) środki pozoracji pola walki - jak mogą istnieć pozoracji (nazwa środków pozoracji, brak nazw, M.id.)
Warunki pracy i odpoczynku - dobre

3. Struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego:

a/ kierownictwo;

b/ rozjemcy /oddziałowi, terenowi, funkcje, ilość/;

c/ organizacja łączności;

d/ pozoracja pola walki /siły i środki, organizacja/.

/ tzw. natężenia /

4. Dokumentacja ćwiczebna.

- Zamiar stron, opisowa część zamiaru stron
- mapa przebiegu ćwiczenia / strzelań bojowych /
- plan działania pozoracji
- rozkaz organizacyjny
- schemat łączności kierownictwa ćwiczenia
- skład sprzętu kier - wzjemnego
- Mapy przebiegu ćwiczenia rodzajów wojsk
  - artylerii
  - łączności
  - OPBMar
  - kwatermistrzowskie
  - Inż saperskie
- Mapa (niemiecka) dla organów pozoracyjnych

5. Przebieg ćwiczenia /krótki opis przebiegu ćwiczenia/.

O 9.30 26.7 rozpoczął się instruktaż dla sprzętu kier. wzjem. Dca dyw. podał plan instruktażu, następnie szef ćwiczenia ppłk Jaworzyn zapoznał zebranych z zamiarem stron, celem ćwiczebnym i planem przeprowadzenia ćwiczenia. ~~Na~~ Następnie Dowódcy rodzajów wojsk i szefowie służb omówili zgodnie wyniki planowane do przerobienia w czasie ćwiczenia. Instruktaż był b. merytoryczny i b. dobrze przygotowany był podstawą dla sprzętu kier - wzjemnego do prawidłowego przeprowadzenia ćwiczenia. Instruktaż ten w terenie nie był był podobno prowadzony kilka dni przed rozpoczęciem ćwiczenia. W czasie instruktażu Dca dywizji wyraził niektóre uwagi oraz nakazywał realizację niektórych zagadnień wynikających.

O 20.00 26.7 odbyła się odprawa dla 33 pz, w czasie od 21 do 23.00 płk Wyżnikiewicz zapoznał zebranych z rejonem rozwinięcia dla rejonu wyjściowego. O 23.00 szef płk Wyżnikiewicz ogłosił zarządzenie i rozkaz do obrony. W ciągu nocy z 26/27 dca płk i sztab przeszedł na d wyprzedzającym dowództwa, opracowali plan walki i plan ogniowy na pierwszego rejonu wyjściowego

O 6.00 Dca pułku wyjeżdżają na wyznaczone rejony obrony pz wraz z dowódcami batalionów, środków łączności i inżynieryjnych. Rekonesans przeprowadzony był z dwóch punktów na linii wzgórz. Metoda pracy dowódcy pz w czasie rekonesansu bardzo ta(nikolina) dużo czasu pozwalała zaoszczędzić. Dca pułku zapoznał się z wyznaczonym zadaniem

O 10.00 Dca pułku meldował decyzję dcy dywizji

Od 10.30 - 11.00 dca pułku zadania bojowe wydane ob. mot. bat. dowódcom i współdziałania

Od 11 - 13.00 wypracowanie decyzji przez dowódców batalionów opracowanie dokumentów przez szt. pułku współdziałania

13.00 dca pułku wysłuchiwał decyzji dowódców batalionów.

O 14 Dca pułku otrzymał nowe zadanie, od 14.30 do 21 - wypracowanie decyzji do natarcia, opracowanie dokumentów

O 21.00 Dca pułku meldował decyzję dcy dywizji

O 22.30 Postawienie zadań bojowych do natarcia dowódcom batalionów i środkom wzmocnienia.

Od 1.30 dowódca pułku wysłuchiwał decyzji dowódców batalionów. W nocy z 27 na 28 trwała opracowywanie dokumentacji bojowej.

Od 5.00 do 8.35 ewakuacja pułku przemieszczała się na pozycje wyjściowe do natarcia.

Od 8.15 - 8.32 odbywało się otwarcie ognia artylerii 34 pa, kaliber 120 m/m

O 8.30 rozpoczęcie ataku piechoty i czołgów na cele w pasie natarcia

W dalszym ciągu opracowywanie dokumentacji rozpoczęcie

II. Stopień zbliżenia ćwiczenia do rzeczywistości przyszłego pola walki.

Realizacja celów szkoleniowych ćwiczenia:
a/ cele osiągnięte /momenty pożyteczne/;
b/ cele nie osiągnięte /przyczyny subiektywne i obiektywne/;
c/ opinie ćwiczących /rozmowy, wywiady, tabele/.

Założone cele szkoleniowe ćwiczenia w myśl przewodniej ćwiczenia zostały zrealizowane (brak wystąpił jedynie w tym że wyznaczono ćwiczącym dużo czasu na wypoczywanie między ćwiczeniami, co nie jest typowe na współczesnym polu walki)

Do celów nie osiągniętych należy zaliczyć - niskie tempo działania, brak oddziaływania ognia na wojska znajdujące się w obronie, brak uderzenia bezpośrednio wojska w czasie pracy dnia nad wyprzedz. obserwacji nie mogły (nie wolno kopać w lesie) brak wykonywania skutecznej burzy ogniowej (nie zaplanowano) nie przyjęcie natarcia skutecznej (nie zaplanowano) za ścisłe radzenie dla ćwiczących (rozmowy policyjne) niskie tempo natarcia (brak treningu) brak ćwiczeń w tym ćwiczeniu zagadnień rozpoznania pola (słabo wyjaśniono rozpoznanie artylerii pułkowej rozpoznanie czego pułku. Forsowanie przeszkody wodnej (ustalono linie brzegowe) ten fragment odpowiedzi wadliwie "wyprzedz"

2. Praca aparatu kierowniczo-rozjemczego z punktu widzenia zapewnienia maksymalnego zbliżenia do rzeczywistości przyszłego pola walki /aktywność, wkraczanie, kontakty/:
   a/ kierownictwo;
   b/ rozjemcy oddziałowi;
   c/ rozjemcy terenowi;
   d/ pozoracja pola walki;
   e/ przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego;
   f/ możliwości usprawnień.

Kierownictwo ćwiczenia b. operatywne, wyobraża sobie zrobiono wszystko co w tych warunkach możliwe aby zrealizować rozplanowane przez nie zajęcia.
Rozjemcy oddziałowi (rozjemca przy Dcy 3/39 pz) dobrze przygotowali się (jak zauważyłem przeszli rozjemcy (mam na myśli 2 ca Dcy dywizji) Rozjemców terenowych nie było. Pozorację wywiązywała się z zadania (brak środków do pozorowania, mało min, MW) Plan obiektów pozoracji opracowany b. dobrze uwzględniał możliwości i tempo obiektów ćwiczeń
Sytuacje stworzone dla ćwiczących były w miarę realne dla dowództw pz i bardzo ważne dla obiektywnej oceny ćwiczących
Przygotowanie aparatu kier. rozjemczego dobre mali o nim wyobrażenie na jakim poziomie ćwiczenia, i umiejętnie go realizowali. Zajęcia kierownictwa ćwiczenia dobre (chociaż mało się nim posługiwano ze względu na dobrą znajomość planu kierowniczego ćwiczenia.

3. Działalność ćwiczących:
   a/ kształtowanie cech osobowości:
      - opinie ćwiczących;
      - opinia obserwatora;
   b/ wykorzystanie czasu przez ćwiczących;
   c/ możliwości usprawnienia pracy.

4. Możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń:
   a/ poglądy ćwiczących;
   b/ opinia obserwatora.

III. Metodologiczna strona badań

1. Celowość prowadzenia badań:

   a/ korzyści;

   b/ organizacja badań /uwagi spostrzeżone i wnioski na przyszłość/.

2. Usprawnienie badań w zakresie: sprecyzowania celów badawczych, treści badań, stosowanych metod i technik badawczych, organizacji i pracy grupy badawczej.

3. Wnioski ogólne i inne nie objęte powyższymi zagadnieniami.

Wyk. w 60 egz.
Egz. nr 1-60-B.Tajna
Wyk. Sielecki,płk
Druk JD,dnia 23.7.64r.
nr ks. 01849/WW.

płk Sielecki

stopień, nazwisko i imię

POUFNE

Egz.nr..... 2

Wł. nr 1

802

S p r a w o z d a n i e

z ćwiczenia przeprowadzonego w dniach: 26.-28.5.64

I. Warunki organizacji, treść i przebieg ćwiczenia

1. Charakterystyka ćwiczących wojsk /sztabu/:
   a/ skład /faktyczny i przyjmowany w założeniu/;
   b/ wyszkolenie;
   c/ przygotowanie.

Biblioteka Szkoleniowa DWT
04999
Nr ewid.
AWG im. gen. br. K. Świerczewskiego

ad a/ Dowództwo i sztab 39 pz (802) w składzie:
- trzy bataliony piechoty zmotoryzowany, w tym jeden z wiązkami, a/pozostałych ~~dwóch~~ tylko dowódcy batalionów;
- batalion czołgów ze sprzętem ograniczonym (7 czołgów)

Dowództwo i sztab 24 pułku artylerii

Pozostały skład faktyczny jak wg zamiaru stron.

ad b/ Wyszkolenie wojsk dobre. Przeprowadzono ~~bardzo~~ dużo dwiczeń zwł. w rejonach, ~~bardzo~~ treningów

artyleryjskich oraz ćwiczeń z wojskami batalionowymi.

ad. c) Dowództwo dywizji zadbać przygotowań do ćwiczenia w sensie wyłuskania, czy treningów nie przeprowadzono.

2. Zabezpieczenie materiałowe:

a/ transport ćwiczących i aparatu rozjemczego /rodzaje, ilość, limit kilometrów, sprawność techniczna/;
b/ łączność /rodzaje, ilość, sprawność techniczna/;
c/ środki pozoracji pola walki /rodzaje, ilość/;
d/ warunki pracy i odpoczynku /opisać/.

jak załącznik – wzlicznie str i szczegół.

3. <u>Struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego:</u>

a/ kierownictwo;

b/ rozjemcy /oddziałowi, terenowi, funkcje, ilość/;

c/ organizacja łączności;

d/ pozoracja pola walki /siły i środki, organizacja/.

Ad a i b) jak wykaz organizacyjny Rozdzielić należy, że sztab Kierownictwa nie organizowano. Wynikało z doświadczeń i sztabu dywizji byli rozjemcami oprócz dowódcy dywizji i szefa wydziału operacyjnego, którzy sprawowali ogólne kierownictwo działania.

(Kierownictwo sprawowali podział operacyjny (szczegół zapotrzebowania))

Ad c) Łączność kierownictwa działania była zorganizowana właściwie i przez cały czas działania funkcjonowała dobrze. Na drugą noc uległa zerwaniu łączność między kierownikiem pozoracji pola walki, a kierownikiem działania i stanowym rozjemcą przy dowódcy działającego batalionu.

Ad d) jak plan działania pozoracji i wykaz obserwacji pozoracji.

4. Dokumentacja ćwiczebna.

- zamiar taktyczny (na mapie i opisowo)
- mapa przebiegu ćwiczeń
- plan działania pozoracji (na mapie)
- plan przesunięć stanowisk dowodzenia
- plan strzelań (artylerii, moździerzy i czołgów)
- plan zamierzeń szkoleniowych OPB Mar (mapa)
- mapa kierowania ogniem
- plan ćwiczenia inżynieryjnego (mapa)
- plan ćwiczenia Kwatermistrzowskiego (mapa)
- mapa ze znakami ugrupowania i zamiaru użycia (do wyjęcia jako załącznik na polu walki)

5. Przebieg ćwiczenia /krótki opis przebiegu ćwiczenia/.

Ćwiczenia rozpoczęto się alarmem, po czym pułk przeszedł do rejonu zaśmiałkowania oddalonego o około 20 km od obozowiska. W rejonie zaśmiałkowania pułk jako drugi szczebel dywizji w godzinach wieczornych otrzymał zadanie przejścia do obrony. Przez cały noc dowódca pułku wypracowywał decyzję, a następnie o 7.00 (27.7.) przystąpił na rekonesans. Po powrocie z rekonesansu opracowywano dokumentację i doprowadzano zadania do wojsk.

Działań obronnych nie prowadzono i o godz. 14.00 dowódca pułku otrzymał nowe zadanie polegające na przejściu do działań zaczepnych z rejonu

przeszkolonego w tych.

Do rozkazu tego dnia (27.7) wydano decyzję wycofania z rekonesansem i do godziny rannych 28.7. pułk przygotowywał się do natarcia.

O godz. 8.00 28.7 rozpoczęto się ogniowe przygotowanie artyleryjskie w czasie którego przeprowadzono strzelanie amunicją bojową artylerii (39 pp i 24 pa), moździerzy oraz ewolucje. Po półgodzinnym przygotowaniu artyleryjskim ćwiczący batalion z wojskami rozpoczął atak, a następnie pościg za wycofującym się nieprzyjacielem.

Ćwiczący batalion ścigał wroga dwoma marszrutami na których były dobrze zorganizowane pozycje wroga (rowy inżynieryjne wykonywane) pola minowe i inne zapory.

Ćwiczenie przebiegało w zwartej zgodzie z planem przeprowadzenia ćwiczenia, minimy jednak przez

wy ewentualnie uzgadniano decyzje dowódców stosując bardzo szeroko manewr siłami i środkami pozornymi.

Ze względu na ograniczone warunki poligonu, ćwiczące wojska prowadziły działania tylko na głębokość około 20 km i po zaporowaniu rz. Pilawa ćwiczenia dla pododdziałów zakończono, a dalej rozpoczęto działania tylko aplikacyjnie (przez stół piaskowy).

Ćwiczenia zakończono dziś w godzinach wieczornych 28.7.04 r.

II. **Stopień zbliżenia ćwiczenia do rzeczywistości przyszłego pola walki.**

Realizacja celów szkoleniowych ćwiczenia:

a/ cele osiągnięte /momenty pożyteczne/;

b/ cele nie osiągnięte /przyczyny subiektywne i obiektywne/;

c/ opinie ćwiczących /rozmowy, wywiady, tabele/.

M/g opinii kierownictwa ćwiczenia cele osiągnięto na tyle na ile pozwoliły warunki poligonu.
Ocena wszystkich - jak sprawozdanie z ćwiczenia i omówienie.

2. Praca aparatu kierowniczo-rozjemczego z punktu widzenia zapewnienia maksymalnego zbliżenia do rzeczywistości przyszłego pola walki /aktywność, wkraczanie, kontakty/:

a/ kierownictwo;

b/ rozjemcy oddziałowi;

c/ ~~rozjemcy terenowi~~;

d/ pozoracja pola walki;

e/ przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego;

f/ możliwości usprawnień.

Przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego ograniczało się w zasadzie do teoretycznego omówienia wyżej przewidzianego planu przeprowadzenia ćwiczenia i obowiązków rozjemców.

Nie odbycie instruktażu w terenie motywowano tym, że jest drogie z kolei ćwiczenie z udziałem aparatu tym samym, stąd znajomość przez oficerów i zbędny instruktaż w terenie.

Na uwagę zasługuje fakt opracowania przez każdego z szefów rodzajów wojsk i służb mapy-planu szkolenia w zakresie danego rodzaju służby.

Pozoracja pola walki, chociaż w ogólnym bardzo słusznie, ale

wynikałoby się ze strzegą zrobienia
bardzo dobre. Należałoby tylko zwiększyć
ilość oficerów.

Szczegółowe działanie pozostaje
omówia Kierownik pozostaje wyż
szczegółowo w załączonym wyciągu.

3. Działalność ćwiczących:
   a/ kształtowanie cech osobowości:
      - opinie ćwiczących;
      - opinia obserwatora;
   b/ wykorzystanie czasu przez ćwiczących;
   c/ możliwości usprawnienia pracy.

4. Możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń:

a/ poglądy ćwiczących;

b/ opinia obserwatora.

III. Metodologiczna strona badań

1. Celowość prowadzenia badań:
   a/ korzyści;
   b/ organizacja badań /uwagi spostrzeżone i wnioski na przyszłość/.

Zwykle się że może grupy badawcze zajmujące się określonymi wycinkowymi zagadnieniami mogą lepiej spełnić ~~swoją~~ rolę – nie krępując ciągłych z Kierownictwa

2. Usprawnienie badań w zakresie: sprecyzowania celów badawczych, treści badań, stosowanych metod i technik badawczych, organizacji i pracy grupy badawczej.

3. Wnioski ogólne i inne nie objęte powyższymi zagadnieniami.

Wyk. w 60 egz.
Egz. nr 1-60-B.Tajna
Wyk. Sielecki,płk
Druk JD,dnia 23.7.64r.
nr ks. 01849/WW.

płk Zakrzewski Jerzy
stopień, nazwisko i imię

POUFNE
Egz.nr..... 4

Zał. nr. 1

Wytyczne do opisu

S p r a w o z d a n i e

z ćwiczenia przeprowadzonego w dniach: 26-28 V 1964 r.

I. Warunki organizacji, treść i przebieg ćwiczenia

1. Charakterystyka ćwiczących wojsk /sztabu/:
   a/ skład /faktyczny i przyjmowany w założeniu/;
   b/ wyszkolenie;
   c/ przygotowanie.

Biblioteka Szkoleniowa Bz. I
04999
Nr ewid.
ASG im. gen. br. K. Świerczewskiego

Problem przygotowania ćwiczeń

Na wstępie zaznaczyć fakt opracowania przez d-ców rodzajów wojsk i szefów służb (czynności) dokładnych planów ćwiczenia (mapy) w zakresie realizacji celów szkolenia w świetle danej specjalności. Taki sposób opracowania zmusza wszystkich szefów służb do wykonania maksimum pracy i wprowadzenia do ćwiczeń problematyki danego rodzaju wojsk (służby). (Patrz załącznik nr ... wypisu z tego planu dyspozycji).

Na opracowanie ćwiczenia wydaje się niedobrze mało czasu. Tak też było w obecnym

wo wenig. (Zaf gnuke ow — kyrsal z gen
Kvadkwonkow).

2. Zabezpieczenie materiałowe:

a/ transport ćwiczących i aparatu rozjemczego /rodzaje, ilość, limit kilometrów, sprawność techniczna/;

b/ łączność /rodzaje, ilość, sprawność techniczna/;

c/ środki pozoracji pola walki /rodzaje, ilość/;

d/ warunki pracy i odpoczynku /opisać/.

3. Struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego:

a/ kierownictwo;

b/ rozjemcy /oddziałowi, terenowi, funkcje, ilość/;

c/ organizacja łączności;

d/ pozoracja pola walki /siły i środki, organizacja/.

4. Dokumentacja ćwiczebna.

- Mapa Decyzja stanu
- Mapa pozycji
- -"- użycie artylerii do strzelania arm. bojowe
- -"- tuba bojowa rtm
- -"- -"- opisowa
- -"- wskaźnik wiatru
- -"- 2 egz do spraw technicznych
- -"- wojna Dowódcy

5. Przebieg ćwiczenia /krótki opis przebiegu ćwiczenia/.

26.7.1964r.

20[00] alarm

27.7.1964r

8[00] - 11[30] zakończenie bez pz
11[30] - 12 meldowanie ostatniej decyzji d-cy dywizji
12 - 13 postawienie zadań
13 - 14 odpoczynek (obiad)
14 - 15 studiowanie dokumentów, ich ocena
dalsze (nowe zadania), analiza zadania
15 - 16 informowanie sztabu, rozkaz decyzji
16 - 17
17 - 17[40] wyjazd na Golgotę
17[30] - 18[40] zakończenie, meldowanie decyzji, elementy wyjścia
18[40] - 19[00] powrót
19[00] - 20 postawienie zadań

7^{00} odjazd na 80 artylerii

7^{30} – 7^{00} strzelanie am. bojowe bat 76 mm

8^{15} – 8^{30} — " — bat hb. 120

8^{30} – 8^{35} — " — kar

8^{35} – atak

8^{57} – 9^{15} d-ca pz: obserwacja pola walki, zbieranie danych, wydawanie decyzji

(9^{15} – 9^{40} oglądanie terenu (remizety strzelań))

9^{40} – 9^{50} zmiana po linii dcy pz

9^{50} meldunek gotowości

Sytuacja od 10^{15} – 12^{30}.

8 kompanii

10^{15} atak kompanii nie na przodzie a, cały rozwinięty, pole między linią kompanii i kr

10^{25} decyzja dcy 8 k atakuje głównym wysiłkiem od zachodu, obchodzi płutonem (mimo, że płk Popiel) sugerował inaczej).

10^{25} – 10^{50} zbieranie danych o położeniu (sytuacja dla 8 k skomplikowana, brak łączności z płutonami, z kr, kończy położenie zwiadu dla bat 120 mm).

10^{50} akceptacja decyzji przez dcę baonu

11 atak frontowy - zatrzymanie

d-ca baonu

11 – 12^{30} zbieranie danych przez dcę baonu i dcę pułku

12^{30} – decyzja dcy pz na obejrzenie punktu oporu

Powjazd ze prof. Kuźnicką,
dr. 7 k.

14[10] powrót decyzji (atak wojny)

14[30] zmiana decyzji (w kat wrzucenie pomysłu)

Nadanie

15[00] płatek wspomnień

Forsowanie

16[00]

II. Stopień zbliżenia ćwiczenia do rzeczywistości przyszłego pola walki.

Realizacja celów szkoleniowych ćwiczenia:

a/ cele osiągnięte /momenty pożyteczne/;

b/ cele nie osiągnięte /przyczyny subiektywne i obiektywne/;

c/ opinie ćwiczących /rozmowy, wywiady, tabele/.

2. Praca aparatu kierowniczo-rozjemczego z punktu widzenia zapewnienia maksymalnego zbliżenia do rzeczywistości przyszłego pola walki /aktywność, wkraczanie, kontakty/:

a/ kierownictwo;

b/ rozjemcy oddziałowi;

c/ rozjemcy terenowi;

d/ pozoracja pola walki;

e/ przygotowanie aparatu kierowniczo-rozjemczego;

f/ możliwości usprawnień.

Problematyka powieści

Uwagi

1. Powieści chyt' błota, aby utrwalić ucieczkę z kluczy przeszłości (zał. 4 - (cautionde testequvas)

2 Szydłki · powieści wchyt efektowne. Np stosowane pole narracje, brak przemyślanej zapisu dramatycznego, zamiary niepowodzenie ni stosowane kreślenia uczuć, charakterystyk. (mniej więcej 2 powieści brakuje ich)

3. Działalność ćwiczących:
   a/ kształtowanie cech osobowości:
      - opinie ćwiczących;
      - opinia obserwatora;
   b/ wykorzystanie czasu przez ćwiczących;
   c/ możliwości usprawnienia pracy.

a). Bezpośrednie z opinią ćwiczących i rozjemców
ćwiczenie w znacznym stopniu wpłynęło na kształ-
towanie różnych cech osobowości (Przykłady
dane z ankiet). Nauczyłem się rozwiązywać
skomplikowane sytuacje, a również brak wrażliwości
zmusił do szukania wyjścia dla przezwyciężenia
mojej słabej samodzielności myślenia i działania.
Jednak stopień umiejętności samodzielnego
myślenia i działania zależna u danej
osoby tatakiem i t.p. być pełnym
niezrozumieniem. Zmiana ta w wyniku
ćwiczeń dążenie do dostrzegania wielu problemów
trzeba, wielkiej zatroskania (obawa) prowadzi
niemożliwe zagubienie się, zdezorientowanie.
W takiej sytuacji dany albo wycofuje
się, decyduje się na wykonanie niemożliwego
(na ołajście pewnych ofiar), albo pozostaje
decyzji zgoła niewinne.

4. Możliwości wykorzystania organizacji czasu.

a) Podział pojęcia czasu: miesiąc, tydzień, wydarzenia gen. charakterystyczne (w wydarzeniu i wydarzenia ciągłe).

b). Sygnały obowiązku

- celowość organizacji czasu dziecięcego
- w czasach godzinach wymagania powinny
- Dążyć do komplikowania sytuacji nabywania z chwilą wzrostu czasu, tak aby czas nie tylko stały ale i wzrósł
- Trzeci czas wzbogacać bardziej dynamicznie działaniami, ale z trzecim wstępnymi sytuacji
- Czas powinien komplikowano nie tylko w stosunku do trzeci (tabliczki), ale również do zakresu zagadnień obowiązkowych tak, aby więc problematyczne wstępne wzrósł i wzrósł.
- wykonać maksymalnie skrócenie czasu, czas mogą być modelu, jeden - dwa dni, ale powinien z pewnym wyprzedzeniem dwa dni i nie tak, aby nauczyciel stworzył warunki pozytywnego pola walki.

4. Możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń:
a/ poglądy ćwiczących;
b/ opinia obserwatora.

Zamarkt w wielu (w wielu) wypadkach brak inicjatywy i aktywności. Świadczy o tym w tym, że wozy dostali wiadomości głosowych transmisji na odległość do 100 metrów od drogi (dla kompanii), co utrudnia dostarczanie porcji. Przy takiej aktywności dostarczanie może być, wykonywane ścieżki i drogi polne, obejść grupy porcji i znacznie szybciej wykonać postawione zadania.

b) Następnie zamarkowano do złej skomunikowania pełnienia funkcji. Zamarkt ma to w pracy dyżurnych (prowadzeniu rozmowy, staraniu radia, użyciu do wykonywania), d-ca batalionów i kompanii (stałe wezwanie na dyżurne), sprawdzanie (przeprowadzenie), i w czasie na mapach dane o wojskach to znacznie dostrzegane).

c) Możliwości usprawnienia pracy przez wozy.

Uważam wyraźnie, iż dobre staranie skomplikowanych sytuacji (nawet w obecnej pracy radia pozwala) zmusza wozy do szukania lepszych form pracy, lepszej organizacji dróg, stosowania bardziej skutecznych metod dowodzenia.

(itd. ewentualnie, wypełnić

III. Metodologiczna strona badań

1. Celowość prowadzenia badań:
   ~~a/ korzyści;~~
   b/ organizacja badań /uwagi spostrzeżone i wnioski na przyszłość/.

(Realizacja celów badawczych

a/ Celowość prowadzenia badań podkreślali zarówno wojewodzy (podali opinie z wywiadów lub ankiet)

b/ Cele badawcze wiązały się zasadniczo z realizacją zadań statutowych; umożliwiały bądź podnosiły realizację. Grupie badawczej udało się nawiązać współpracę z doświadczeniami PDZ w zakresie organizacji prowadzenia (prowadzenia) badań jakościowych. Umożliwiło to wymianę doświadczeń PDZ w zakresie gromadzenia danych, konstrukcji narzędzi, form pracy terenowej, organizacji pracy.

2. Usprawnienie badań w zakresie: sprecyzowania celów badawczych, treści badań, stosowanych metod i technik badawczych, organizacji i pracy grupy badawczej.

a) Zawężenie celów badawczych ułatwiło by także. Jednakże byłoby celowym objęcie obserwacją (Hasło wojewodzi d-cy punktu i d-cy batalionu. Obszerniejszych wywiadów materiał zebrany przez grupę nie pełne luki (prace d-cy punktu i wojewodzi d-cy batalionu

b) Dalszych badawczych należy uwzględnić te same cele badawcze. Bardziej wnikliwe badanie problemu wymagałoby przedłużenia czasu trwania decyzji urzędu, to zdaje się zapewnić wcześniejsze skierowanie czasu do wojewodzi.

Stosowane techniki metody badawcze (obserwacja, badanie opinii) są całkowicie słuszne. Wydaje się

3. Wnioski ogólne i inne nie objęte powyższymi zagadnieniami.

dotychczas formułowanie konkretnych pytań dały w ankietowych badaniach bogaty materiał poznawczy.

Nadal kompletowanie zespołu ekspertów badań ankietowych, a to z tego względu iż respondenci nie mają czasu na ich wypełnienie. W/g opinii ekspertów na skompletowanie ankiety trzeba poświęcić dużo pracy. Eksperci po otrzymaniu wstępnej ankiety są tak zajęci, że mogą tylko jednorazowo wypełnić to zadanie.

Natomiast (praktycznie momentu) opracowania ankiety na okres późniejszy (np po 6 miesiącach) wypełnia ich bardzo chętnie, gdyż wtedy pomiędzy respondenci wyciągają pewne wnioski sami (omówieniu) jak też po wypełnieniu opinii kierownika mogą całkowicie zmienić uprzednio wypełnione zadanie.

W ankietowym badaniu ekspertów dla wyjaśnienia rozbieżności nawet pod czasem, ale nie wpłynęło to negatywnie na polepszenie ich poziomu.

(uwaga - podać jak wiele wypełnionych ankiety przysłano później, nie otrzymano ich, i ile ten czynnik wpłynął na wyniki końcowe).

Wyk. w 60 egz.
Egz. nr 1-60-B.Tajna
Wyk. Sielecki,płk
Druk JD,dnia 23.7.64r.
nr ks. 01849/WW.

Nadal czytelnik, że badaniach tego typu
dużą rolę może odegrać kamera filmowa (wy
tarzowa). W szeregu wypadków może być dobr
zdjęcia filmowego wiernie zachowane z ob
w toku czynności (niedobre umiejętności wykonaw
zwycięstwo bojowe, niewłaściwe zachowanie się obsług
pod „ogniem", brak należytej tężyzny
fizycznej).

Kwestia oceny.

Analogicznie jak w poprzednich badaniach zachodzi
potrzeba (konieczność) stopniowej oceny stwierdzających się odchyleń
w kierunku wprowadzenia czynności taktycznych przez ob
maksymalnie wydajnemu.

W czynności tych pewne rzeczy przyczynią znacznie
innych drobniejszych, których znaczenie wpływu
może wpływać przyjmie na podniesienie efektywności
czynności z użyciem. Szczególnie zwróćmy na uwagę:
- metody przygotowania czynności (udział dowódcy
- organizacja kierowania;
- metody (praca) kontrolująca przebieg czynności
w/g decyzji dowódcy;
- praca powtarzalna.

Zał. nr 2

W Y W I A D Y

PRZEPROWADZONE W CZASIE ĆWICZEŃ
TAKTYCZNYCH Z WOJSKAMI 39 pz /8DZ/

Wywiad z płk POPELEM z-cą dcy dywizji.

1. Pytanie. Czy w przygotowywanych ćwiczeniach dowódca dywizji przewiduje nowe momenty jeśli chodzi o uwzględnienie warunków współczesnego pola walki lub inowacji wprowadzonych do szkolenia wojsk ujętych w rozkazie wyszkoleniowym MON, jeżeli tak, to w czym się wyraża jeżeli nie, to dlaczego

Odp: Przy opracowaniu tych ćwicz. staraliśmy się uwzględniać rozkaz ministra w całej rozciągłości i stosować w miarę możliwości nowe momenty w tych ćwicz. Pierwszą rzeczą, na którą trzeba by zwrócić uwagę, to jest pewna kompleksowość przerabianych zagadnień. Przewidujemy że pułk ćwiczący w pierwszej kolejności będzie musiał zająć odpowiedni rejon wyjściowy do działań, ten rejon będzie służyć jako rejon drugiego rzutu dywizji, organizuję obronę kładąc główny nacisk na wykonanie kontrataków, organizacją kontrataków a następnie w odpowiedniej sytuacji organizuje natarcie zgodnie z rozkazem dcy dyw, i przechodzi do działań zaczepnych. W czasie działań zaczepnych przewidujemy również niektóre elementy, któreby zmuszały wojska do działań najbardziej zbliżonych do współczesnego pola walki. Należy tu podkreślić takie momenty jak: manewrowość działań - starano się tak organiz. ćwicz. aby ćwiczące oddziały były zmuszone do zastosowania jak najszerszego manewru zarówno w pokonywaniu miejscowości, czy czy punktów oporu zorganizowanych na wzgórzach w terenie lesistym itp. jak i przy pokonywaniu różnych przeszkód terenowych. Inną rzeczą, na którą należy zwrócić uwagę to jest działanie naszych pododdziałów na kierunkach. Należy ćwicz. pododdziały tak ustawiać, tak stwarzać sytuacje i obierać teren, taki podejmować zamiar ażeby dcy, zarówno doa pułku jak i dcy bat. zmuszeni byli do działań na kierunkach wybranych przez siebie w czasie

i przestrzeni. To byłyby zasadnicze elementy. Oprócz tego już same działania wojsk w czasie ćwiczeń staraliśmy się tak kierować aby podebrać teren jak najwłaściwszy żeby zmuszać do iniojatywy, do szybkiego działania, do podejmowania słusznej decyzji, do myślenia nad decyzją przez poszczególnych dców pododdziałów.

Pyt: Czy przewiduje się stwarzanie sytuacji, które dcy ocenialiby jako nagłe zmiany sytuacji, których dcy nie spodziewali się w czasie organizacji ?.

Odp: W zasadzie każdy dca organizując działanie powinien przewidywać cały szereg działań nawet nieprzewidzianych. W naszych działaniach w naszej sytuacji nie jesteśmy w stanie przygotować działań szybko zmieniającej się sytuacji ze względu na ograniczone tereny, ograniczoną możliwość prowadzenia ćwiczenia. Ale staramy się w ten sposób zrobić że na poszczególnych kierunkach przygotowujemy działania pozoracji w ten sposób żeby dca rozwijając natarcie nie spodziewał się że spotka taki czy inny teren, np. dca organizując natarcie lewego bat. ma teren w zasadzie dość dogodny, ma przeszkody wodne, na których są mosty ale praktycznie tych mostów nie ma. Musi podejmować decyzję o zabezpieczeniu działań.

Pyt: Na jakie trudności napotyka d-two dyw. jeśli chodzi o szkolenie w celu przygot. wojsk do działań na współczesnym polu walki ?.

Odp: W warunkach naszej dyw. zasadniczą trudnością są ograniczone możliwości terenowe na poligonie, w którym jesteśmy/ w Marianowie/ mamy ograniczony teren, ponieważ musimy przechodzić przez poligon radziecki gdzie mamy możliwość przejścia tylko pewnym ograniczonym pasmem działania co w pewnym stopniu ogranicza przebieg ćwiczeń. W tej chwili szerokość tego pasa sięga około 3 km a głąb do 20 km. Głębokość jest dostateczna ale szerokość za mała ażeby można było stosować jakiś manewr wojsk, jak obejście itd.

ćwiczący nie zawsze znają teren bo w miarę możliwości wybiera się teren nie znany w celu pozoracji.
Drugą trudnością zasadniczą jest sytuacja organizacyjna naszego związku takt. Półpełne stany, a nawet półpełne stany nieukompletowane w całości uniemożliwiają nam tworzenie takich pododdziałów, takich warunków działania, żeby mogły działać różne pododdziały, żeby np.- dowódca batalionu mógł mieć takie środki wzmocnienia którym mógłby stawiać zadaniu i praktycznie wymagać wykonawstwa. A jednocześnie żeby dowódcy szczebla pluton - kompania mogli również mieć jakieś środki, którym by stawiali zadania, wymagali jego wykonania, organizowali współdziałanie itd, jako element szkolenia. To u nas odpada dlatego, że my tych pododdziałów nie mamy np. należałoby dać i saperów i pododdziały chemiczne. Pułki takich pododdz u na-s nie posiadają, musielibyśmy ściągać ze szczebla dyw. to jest związane z kosztami przewozów itd.
To byłyby zasadnicze trudności bo pozostałe rzeczy to jesteśmy w stanie uzgodnić w ramach dyw.

Pyt: Czy przewiduje się jakieś działania w nocy ?.

Odp: W zasadzie nie przewidujemy działań nocnych, środków wystarczających w tej chwili nie posiadamy za wyjątkiem rakiet oświetlających ręcznych. Innych środków my nie posiadamy, i dlatego też działań nocnych nie przeprowadzamy.

Pyt: Jakie przedsięwzięcia w organizowanym obecnie ćwiczeniu przewiduje się aby zbliżyć warunki szkoleniowe do rzeczywistego pola walki ?.

Odp: W czasie organizacji naszych ćwicz. staraliśmy się zwrócić uwagę przede wszystkim na odpowiednie dobranie terenu, który byłby pouczający dla prowadzenia ćwicz., a jednocześnie, któryby zmuszał ćwiczących do jak największego wysiłku w organizacji działań zaczepnych i obronnych.

Staraliśmy się nasz teren podebrać w ten sposób ażeby w czasie działań zaczepnych część pododdz.działała w warunkach lesistych, bagnistych część w warunkach różnych przeszkód teren. i to naturalnych z przystosowaniem jednocz. przeszkód sztucznych. Staraliśmy się nasze ćwicz nacechować pewną ilością różnych typów przeszkód - wariantów działań pozoracji, ażeby zmusić naszych ćwiczących do wysiłku myślowego i fizycznego. Jeśli chodzi o pozorację pola walki zbliżonego do przyszłego pola walki, to ma nie mamy specjalnych, nowych środków technicznych, nowych środków tech, któreby nam umożliwiały w całokształcie dostosować nasz teren ćwicz. do pola walki. Wykorzystujemy znane tradycyjne środki w postaci min, środków dymnych, dymów napastliwych czy stosowanie różnych zawał, przeszkód w postaci skierowani działań wojsk na przeszkody wodne bez mostów itd.

Była tu mowa o stosowaniu na współczesnym polu walki środków techn. w postaci głośników. Jednak zastosowanie głośników na centralnym kursie metodycznym dla dców pododdziałów szkolnych w Drawsku nie zdało egzaminu. Jeśli chodzi o stosowanie skutecznych form oddziaływania nacierających np. myśmy, jeśli chodzi o pola minowe, to dotychczas stosowaliśmy taktykę, że przy podejściu do pola minowego, które w zasadzie nie było znane nacierającym pozoracja zatrzymywała nacierających powiadamiając ich o polu minowym. Taka metoda wytwarzała pewną sztuczność. Teraz zastosowaliśmy, że pole minowe jest ustawione przy pomocy min pozołg i ppiech, z tym że miny ppiech i pozołg mają możliwość w wypadku najechania na nie zdemaskować się dymem czerwonym a jednocześnie wybuchem petardy przez pozorującego. Pozorujący stwarza pozory zniszczenia tych samochodów czy też ich uszkodzenia, są ciężko i lżej ranni, samochód pozostaje na polu min. ponieważ to pole jest jeszcze bronione. Dca plut, który najechał na pole min. musi zameldować dcy komp. o zaistniałej sytuacji. I dowódca komp. na podstawie tej sytuacji musi zadecydować co robić. Stosujemy również ten sposób że np. zawałą leśną podłączony do min i stwa

rzamy pozorację wybuchów min przy usuwaniu zawały. Ten sposób przeszkody chcemy zbliżyć do rzeczywistych warunków walki. Jeśli chodzi o przeszkody wodne stosujemy minowanie w/w i nie tylko stosujemy minowanie przed i za rzeką ale i samą rzekę.

pyt.uzupełniaj. Jakie w dywizji stnieje zapotrzebowanie powiedzmy pododdziałów saperskich, chemicznych i innych ażeby wyprodukować jakiś sprzęt, któryby ułatwił stosowanie tej pozoracji.

Odp: Myśmy dotychczas zaspakajali potrzeby ćwiczeń tymi środkami jakie mieliśmy, mamy miny z ćwiczebnymi zapalnikami i ładunkami ćwiczeb., które demaskują się odpowiednim wybuchem i dymem.Nam się wydaje ten środek wystarczający, dobrze by było gdyby jeszcze dawał efekty dziękowe, których nie daje i słusznie ponieważ musiałby się rozrywać a więc daje pełniejsze bezpieczeństwo. Ten środek jest dla nas wystarczający tym bardziej że demaskuje się odpowiednim dymem a jednocześnie możemy obok przez pozorantów rzucić petardy, które w bezpieczny sposób się rozrywają. Jeśli chodzi o środki chem. to nasze pododdziały powinny je jak najszerzej stosować. Środki chem., które posiadamy się wystarczające.

Pyt: A jak zorganizowana jest pozoracja w tych konkretnych ćwiczeniach ?.

Odp: Konkretnie zorganizowaliśmy pozorację w taki sposób: grupę żołnierzy, którą wydzieliliśmy w sile 40, podzieliliśmy na 4 podgrupy, te podgrupy na samoch. z radiostacjami są podporządkowane głównemu rozjemcy, który na radiostację mając w nich swoje sieci i ma łączność z rozjemcą przy bat.piech.zmot./w tym wyp. ze mną./ Decyzję dowódców bat. ja przekazuję pozoracji, która w zasadzie ma już z grubszą przygotowane możliwe warianty działania bat.i na tych możliwych kierunkach i wariantach bat. odpowiednie działanie pozoracji. Mamy tak zorganizowane, że np. przewidujemy że bat., powinien działać na dwóch kierunkach, bo tak teren się układa i tak marszruty przebiegają, jasne, że tak się powinno działać przynajmniej w pierwszym okresie

kompanie. I na tych dwóch kier.działa po 2 grupy, które skokami się zmieniają, znaczy przechodzą z rubieży na rubież, mając na uwadze że bat. również może zastosować jakieś obejście, manewr, co wówczas rozjemca przy dcy bat. przekazuje komendę dla główn.rozjemcy, dla gł. kierow. pozoracji, który z kolei odpowiednie dyspozycje pozoracy daje, aby na tych kierunkach powstrzymywać działanie, czy też umożliwić dalsze działanie pododdziałów. Oprócz tego mamy takie tereny przygotowane, że jesteśmy w stanie np. nie dopuścić do dalszych działań. Dca musi szukać obejścia w terenie nieznanym. Oprócz tego pozoracja została zaopatrzona w odpowiednią ilość środków i chem. i sap. i dźwiękowych np. petard, pocisków i naboi.

Pyt:Czy w przewidywanym ćwiczeniu będą czołgi pokonywały przeszkody wodne po dnie.

Odp:Nie przewidujemy tego, dlatego że zgodnie z rozkazem min.u nas tylko pułk czołgów, jeden z pułków zmech.zn. bat. czołgów jednego z pułków zmech. pokonuje przeszkody wodne po dnie.
W naszym wypadku konkre nym 82 pułk zmech pokonywał, 9pcz 39p.zgodnie z rozk. nie pokonywał przeszkód wodnych, nie przeszkalał się na przeszkodach wodnych i dlatego też nie przewidujemy tego w ćwiczeniu.

Pyt:I sprawa: jak wygląda struktura aparatu kierowniczo-rozjemczego ?

IIsprawa: w jaki sposób rozjemcy zamierzają działać, ażeby maksymalnie uwzględnić decyzję ćwiczących ?.

III sprawa: jak tow.płk widzi kwestję rozjemców terenowych. Czy w ćwicz. dwustronnych rzeczywiście potrzebni są rozjemcy terenowi ?.

Odp:Jeśli chodzi o pierwszą sprawę to struktura organ.naszego aparatu rozjemczego i czy ten nasz aparat rozjemczy nie będzie hamować inicjacywy decyzji dców poszczególnych pododdz. i dcy pułku również.Otóż u nas struktura jest taka, że przy sztabie pułku jest aparat rozjemczy przy batalionach również jest aparat rozjemczy.Na bat.

jest 1-2 rozjemców.Oprócz tego jest pozoracja pola walki. Działanie poszczególnych pododdziałów w tym wypadku plut - komp.oceniać będzie kierownik pozoracji, który przy każdej pozoracji będzie obserwować to działanie przekazując odpowiednią sytuację czy stworzoną przez pozorację sytuację, jaka decyzja dowódcy kompanii, czy słuszna, czy niesłuszna, czy sposób wykonania poszczególnych czynności np. pokonanie grobli, czy pokonanie przeszkód wodnych, pól minowych itd. Oprócz tego istnieje aparat kierowniczy, który po przez poszczególnych szefów służb będzie podawać jakieś sytuacje. Czy to dla sąsiadów, czy to w sytuacji na odcinku skażeń, sytuację inżynieryjną, tyłową będzie przekazywać dcom bat, albo kompanii.

Czy nasi rozjemcy będą ograniczać działanie poszczególnych dowódców ? - Myśmy opracowali mapę przebiegu ćwicz.uwzględniając teren przydzielony nam, na którym prowadzimy te ćwiczenia.

Dowódcy bat. podejmują decyzję oni przekazują ją oddziałom i oddziały działają w terenie. Tak że rozjemca przy bat. w zasadzie tam gdzie działają wojska nie będzie ingerować naginając działanie bat.do decyzji kierownictwa ćwiczeń. Jeśli dca bat. podejmuje decyzję na obejście jakiegoś terenu, to my zgadzamy się, bo to jest w granicach pasa jego działania. Jeżeli zechce zkorzystać z pasa innego bat. to musi nawiązać z nim łączność i prosić o zezwolenie dcy pułku. W tym wypadku nie ograniczamy iniojatywy dcy bat. Pozoracja będzie wszędzie tam, gdzieby on chciał przejść . Dlatego jest ona na środkach samochodowych aby szybko mogła działać, a także jest w sieci łączności kierownictwa. Myśmy założyli działania pozoracji, że mniej więcej dca taką decyzje podejmie. tzn. tutaj musi być taka pozoracja. Ale jeśli on będzie miał inną decyzję, to wówczas pozorantów ? skierowuje się na inny odcinek i tam pozoracja będzie musiała zatrzymać.Może być taka sytuacja że pozoracja nie zdąży tam dojść, z tym się liczymy wtedy dca batalionu tam będzie miał powodzenie. Wtedy on wygrał,ten pojedynek między pozoracją a sobą i on w tym wypadku ma powodzenie to jest dla nas trudniejsze. Wtedy my musimy

szybko przestawiać pozorację.

Może być jeszcze pytanie takie i czy rzeczywiście pozoracja zdoła na wszystkich kierunkach działać ?
Bo u nas jest o tyle łatwiejsze, że mamy pozorację na kierunku jednego bot, bo on ćwiczy z wojskami ale mnie się wydaje, jeżeli pozoracja była na kierunkach 3-batalionów, byłoby łatwiej, bo jest możliwość jakiegoś szerszego terenu dla pozoracji.My mamy dość wąski odcinek objęty pozoracją ale mamy pozorację dość sprawną, dość zgraną. Pozoranci znają dobrze teren i w terenie błędów nie popełnią.
I dlatego liczymy się z decyzją dcy bat. i będzie ona zrealizowana przez jego pododdział.
Jeśli chodzi o drugi problem, jaki jest mój pogląd na temat istnienia konieczności stosowania pozoracji terenowej czy rozjemców terenowych w dwustronnych ćw. taktycz.
Może się wydaje że działanie rozjemców teren. jako takie będzie zupełnie inne jak działanie pozoracji w konkretnych warunkach ćwiczeń jednostronnych.
Ja,jeśli chodzi o rozjemców terenowych zgodził bym się z tym, że nie są oni konieczni w ćwicz.dwustronnych, ale dla ćwicz.połączonych istnieje jednak konieczność tworzenia jakiejś grupy pozorującej w wypadku gdyby jakoś grupa uzyskała powodzenie i tej stronie należałoby w dalszych ćwiczeniach stworzyć jakieś nowe sytuacje, zbliżone do współcz.pola walki.Taka sytuacja gdy strona przeciwna w wyniku przeciwdziałania przeszła do obrony, kierownictwo kazało jej się bronić a str. przeciwna przeszła do działań zaczepnych, mogłyby wyminąć tę str. przeciwną i znaleźć się w terenie bez pozoracji bez strony przeciwnej i wówczas działanie miałoby charakter jednostronny będąc w marszu , czy też w pościgu za nieokreślonym nieprzyjacielem.
Jeśli chodzi o rozjemców terenowych, a mam na uwadze tych, kt. regulują ruch wojsk, to można z nich zrezygnować. Ale jeśli chodzi o jakąś grupę pozorującą tzn. która byłaby w dyspozycji głównego rozjemcy przy jakimś pułku, czy przy kierownictwie, taka gr. jest niezbędna, przy tym kierownictwo powinno już z góry założyć ewentualne możliwości działania tej gr. jak i gdzie ona powinna działać. Żeby to ćwicz spełniło swoje zadanie, swoją rolę.

pyt: Jak ob.pułkownik zapatruje się na prowadzone przez ASG badania:?.....
.....

odp: Mnie się wydaje, że wasza komórka spełnia jakąś pożyteczną, rolę tylko chcielibyśmy żeby część waszych reziltatów do nas częściej trafiało.To prowadzą, że w tej dziedzinie tj. - ćwicz.takt. komórka pracuje niedługo ale jest pożyteczna, bo ja organizuję ćwicz. w innych warunkach, ktoś w innych, oprócz tego moje doświadczenia są inne i tego kogoś inne.
I wymiana doświadczeń między prowadzącymi ćwicz.jest niezbędna.Jeżeli ja nie jestem w stanie takiej wymiany prowadzić wśród innych z-ców d-ców dyw. bo wymiana tych doświadczeń podczas spodbania z nimi nie da pełnych rezultatów. A wasza komórka ma szerszą możliwość uogólnień w tej dziedzinie organizacyjnych, metodycznych, tych ćwicz.różnych i przekazywanie ich wykonawcom. Wydaje mi się, że to jest pożyteczne, ale chcielibyśmy, żeby to jak najszybciej do nas trafiało.

pyt:Co zrobiono w zakresie przygotowania ofic. i wojsk do tego ćwiczenia.Jak ob.płk ocenia przygotowanie sztabu oficerów i żołnierzy do tego ćwicz.

odp:Jeśli chodzi o aparat rozjemczy, to myśmy to wszystko dokładnie przemyśleli w sztabie dyw. opracowując odpowiednie cele i zadania ćwiczenia.
Jeśli chodzi o pułki my z nimi żadnych prac w sensie przygotowania do ćwiczenia nie prowadzimy to by było niesłuszne. Muszą one być przygotowane w każdej chwili do ćwicz. takich jakie im się narzuca. Ale zakładamy że pułk do tych ćwiczeń powinien się przygotować poprzez inne ćwiczenia. Tutaj na poligonie mieliśmy ćwicz.kompanijne, ćwicz. zgrywające.
Mieliśmy ćwiczenie kompleksowe i zgrywające bat.piech. zmot.te ćwiczenia kt.miały przygotować sztab pułku i bataliony do obecnych ćwiczeń. Czy były te ćwicz.prowadzone na zamiane zbliżonym do naszego? - poniekąd tak tz. myśmy dcom pułków narzucali jakie zagadnienie on powinien ująć w swoich ćwiczeniach.

Ten że sposób rozegrania tych ćwiczeń w batalionie jest zupełnie inny. Tak że krótko mówiąc z pułkami żadnych instruktaży i rozmów na temat planowanych ćwicz. nie prowadzimy jak do chcemy od nich, a po prostu d-ca pułku ze swoim sztabem powinien być do nich przygotowany w trakcie szkolenia rocznego. Czasem dca pułku gdzieś tam dowiaduje się w jaki sposób ćwicz. będą prowadzone, na jakim kierunku. On zresztą spodziewa się, to zwykle kierunek. Jest jeden. Zresztą dobry d-ca powinien przewidzieć szereg rzeczy w związku z ćwiczeniem, ale wszystkiego nie przewidzi, to co my chcemy zastosować w trakcie ćwiczeń.

pyt: Czy pułk do tych ćwiczeń otrzymał jakieś założenia wstępne, czy zadanie otrzyma dopiero w rejonie alarmowym ?.

odp: Nie. My robimy zgodnie z rozkazem ministra starając się w ćwicz. sprawdzać gotowość bojową oddziałów. Pułk żadnych dokumentów nie otrzymał, orientuje się dostając termin gotowości do ćwiczeń. Gotowość do ćwicz. otrzymał 24.07. 20.00. My jedziemy do pułku, ogłaszamy alarm i każemy mu zająć rejon wyjściowy do ćwiczeń. Dopiero tam wręczamy mu dokumenty i to kolejno, najpierw do obrony, później do org. działań zaczepnych. W ten sposób z pułkiem działamy.

Wywiad z szefem sztabu 8DZ płk LITWINEM

pyt: Jakie doświadczenia wyciągnęła dyw z ćwicz.prowadz.między 7 a 10 lipca, w których zdaje się brały udział dwa pułki. /pułk cz.i p.zmech/. ?.
Doświadczenie w sensie organ.jak i tych metod, form i sposobów, które sztab dyw. stosuje w tego rodzaju przedsięwzięciach.

odp: ćwicz, które przeprowadziliśmy w dn. 7-10 b.m. było prowadz. jednocześnie dwoma pułkami t.zn. p. czołgów na oznacz. sprzęcie na oznacz.wozach boj. oraz z 82 pz. który ćwicz. szkiel.tzn. sztab pz. i szk.batalion,ćwiczenie to było prowadzone w dosyć specyficznych warunkach ze względu na to, że w tym ćwicz. byliśmy skrępowani jeżeli chodzi o rozmach tego ćwicz. jego głąb zasięg.Chodziło właśnie o to

że w tym czasie gdy my planowaliśmy to ćwicz. do przeprow. jednostki radzieckie na poligonie miały dwustronne ćwicz. takt. z wojskami, a wobec tego nie mogliśmy skorzystać z poligonu radz., byliśmy zmuszeni ćwicz. ograniczyć do poligonu Marianowo.

W związku z tym to trochę naszą sytuację skomplikowało, niemniej ćwiczenie to przeprowadziliśmy nieco inaczej jak pozostałe ćwicz. przede wszystkim dlatego że brały udział jednocześnie dwa pułki a stąd była pewna specyfika tych ćwicz. staraliśmy się żeby, wyprowadzając te dwa pułki, żeby osiągnąć taki moment, ażeby obaj dcy pułku, oba sztaby miały możność praktycznego nawiązania współdziałania i praktycznego utrzymania tego współdziałania w toku całego ćwicz. Chodziło nam o to, że w tym ćwicz. zwykle aparat rozjemczy podgrywał za sąsiadów. W tym ćwicz. istnieli obaj sąsiedzi. Przez cały czas ćwicz. utrzymywali wzajemną łączność, wzajemną wymianę doświadczeń w sieci współdziałania, która została w tym celu zorganizowana.

Po drugie staraliśmy się zwrócić większą uwagę na pracę dców i sztabów w terenie. W dotychczasowych ćwicz. ze względu na czas organizowaliśmy się do pobierania decyzji tylko z mapy a następnie stawiania zadań również z mapy. Chodziło nam o to żeby ten teren poznać w drodze przeprowadzenia rekonesansu do natarcia rejonów położonych w głębi żeby oficerowie mieli możność przypomnieć sobie w jaki sposób się takie rekonesansy organizuje i zabezp. Na tych rekonesansach stawi się zadania zabezpieczenia działań, które wykonuje się zwykle w terenie. Trzeci moment, który zastosowaliśmy w tym ćwiczeniu to zmiana rejonu ześrodkowania jednego z pułków, konkretnie 82p.z. z rejonu zasadniczego do zapasowego. Przy czym moment przegrupowania pułku został wybrany w taki sposób, że przegrupowanie pułku odbyło się w taki sposób, że dca pułku z większą częścią oficerów sztabu znajdował się na rekonesansie w terenie, całą iniojatywę w tym wypadku i decyzję do przejścia z rejonu zapasowego musiał podjąć dca pozostałości, który był w zasadniczym rejonie ześrodkowania to był faktycznie zca dcy p. d/s polit. i szef łączności. Jeżeli chodzi o stworzenie odpowiedniej sytuacji, któraby uzasadniała przejście do rejonu zapasowego to stworzyliśmy ją taką, że

lotnictwo npla po przybyciu nad ten rejon, po rozpoznaniu, wykonało uderzenie środkami zapalającymi, na skutek czego las w rejonie ześrodkowania pułku został zapalony a to z kolei zmusiło pułk do przejścia w rejon zapasowy. Są to właśnie te momenty, kt. zastosowaliśmy w tym ćwiczeniu pytanie uzuepłniające dotyczące tych momentów, które umożliwiałyby zbliżenie ćwiczenia do współcz.pola walki, odnośnie działań na kierunkach, lub zaskakujących zmian sytuacji, które by zmuszały d-ców do samodzielnego podejmowania decyzji i prowadzenia ćwiczeń według tych decyzji. Takie charakterystyczne momenty wystąpiły w tych ćwiczeniach.

odp: Myśmy całe ćwiczenie zbudowali w ten sposób żeby stworzyć ćwiczącym jak najbardziej zbliżone warunki do współczesnego pola walki. Zarówno w zadaniach dla obrony, które składały się z szeregu zadań tzn. d-cy pułków stawiając zadania zmuszeni byli podejmować decyzję i do wykonania kontrataków na dwóch kierunkach, a oba były kierunkami zbieżnymi wykonywanymi wspólnie z sąsiadami. Ponadto drugie, które był zmuszony rozwiązać dca i sztab pułku, to było pogłębienie obrony dywizji przy jego drugim rzucie, a ponadto wypracowanie decyzji na przegrupowanie pułku z rejonu zasadniczego do rejonu zapasowego. Natomiast jeżeli chodzi o natarcie to tutaj pomimo tego żeśmy rozgrywali to ćwicz. na niedużą głębokość do której nas zmusiła specyficzna sytuacja, dalszą część tego ćwicz. rozgrywaliśmy już na mapach bez ruchów do przodu, a tym niemniej bataliony na kierunkach działały w oderwaniu od siebie i przez to samo osiągnęliśmy jakiś zasadniczy cel.

pyt: Kilka pytań dotyczących aktualnego ćwiczenia.

1/ Chodzi nam o poinformowanie w jaki sposób dyw. przygotowała to ćwiczenie, jak ocenia ob płk stan wyszkolenia oddziałów które biorą udział w tym ćwiczeniu, kwestia różnego rodzaju obiektywnych momentów tj. do zaopatrzenia jakie były obiektywne trudności, czy trudności z zabezpieczenia materiałowego, czy trudności z punktu widzenia środków pozoracji, czy takich trudności nie było uwzględniając fakty że mamy poligon o ograniczonym zasięgu, uwzględniając fakt że nie pełne są etatowe składy ? jednostek wojskowych itp.....

Odp: Jeżeli chodzi o opracowanie ćwiczenia my już od 2 lat ćwiczenia opracowujemy w zasadzie tylko na mapach tzn. staramy się ograniczyć ilość dokumentacji, którą się opracowywało do tej pory.i staramy się większość dokumentów opracować graficznie na mapach, to samo dotyczy wręczanie zadań ćwiczącym jednostkom, staramy się tu także o wręczanie dokumentów w formie skróconej przy czym stosujemy różne formy w tym ćwiczeniu, ćwiczący otrzymywali zadanie w formie graficznej na kalkach w formie decyzji dcy dyw. Jeżeli chodzi o przygotowanie tego ćwiczenia, ćwiczenie opracowała ta grupa operacyjna, którą znajdowała się na poligonie /nasza grupa oper./ w Marianowie ponieważ oni mieli możność będąc na poligonie bezpośrednio i przeprowadzić rekonesanse i bezpośrednio mogli być w tym terenie, w którym to ćwicz. zaplanowano to ćwiczenie tyle się różni od ubiegłego, że w ubiegł.ćwicz. myśmy nie prowadzili ostrych strzelań ze względów zrozumiałych, o czym już poprzednio mówiłem, że nie mogliśmy wejść na poligon, nie mogliśmy prowadzić ostrych strzelań ze względu na ćwiczenie jednostek radzieckich. Natomiast w tym ćwiczeniu zastosowanie zostały również w drugiej części ćwicz. w natarciu konkretnie, w natarciu z podejścia do tego ćwiczącego pułku zostały zastosowane ostre strzelanie przy czym ostre strzelanie będzie prowadził dywizjon jeden 34 p.art.bat. 85 mm i bat.moździ.120mm ogień z zakrytych stanowisk ogniowych, komp. cz. jedną strzelanie nr 8d na wydłużonej odległ. ogniem na wprost. To jest ta różnica między tym a tamtym ćwicz. staraliśmy się tutaj przede wszystkim o to, ażeby sztaby i dcy popracowali w terenie nawet dajemy nieco więcej czasu dcom i sztabom na wypracowanie decyzji, na organ. czy to obrony czy natarcia po to tylko aby móc w sposób bardziej dokładny bardziej szczegółowy rozegrać poszczególne zagadnienie szkoleniowe, które w ćwicz.zakładamy. Dotychczas tak u nas się zdarzało że my stosując współczesne wymagania skracamy ten czas do minimum ale to z kolei nie pozwala na drobiazgowe, szczegółowe przerabianie tych zagadnień. To się przerabia bardzo szybko, pobieżnie i w rezultacie trudno jest osiągnąć ten cel, który my chcemy osiągnąć.tzn.jakieś dokładne zgranie.

Jeżeli chodzi o przygotowanie kadry tego pułku wydaje mi się że jeżeli chodzi o dcę pułku, szefa sztabu, ofic.pionu operac.to mam na myśli takich oficerów jak szefa zabezp. chem.czy dcę art. ci oficerowie są stosunkowo lepiej przygotowani do pełnienia swojej funkcji od pozostałych oficerów, występuje jakąś dysporcja między oficerami tego pionu oper. a pozostałymi oficerami np.jak szef uzbr. czy jacyś inni jak pom. szefa sztabu d/s org. ewidenc. Ci oficerowie nie mają i odpowiedniej wprawy w pracy na mapach i są znacznie słabiej przygotowani pod względem taktycznym. Inna rzecz, że oni jakiejś zasadniczej roli w takim ćwiczeniu nie odgrywają, bo to nie są ich role, zasadniczą rolę odgrywają tu oficerowie pionu organizacyjnego.

pyt:W uzupełnieniu tego pytania myśmy stwierdzili w tym ćwiczeniu, że wszyscy szefowie opracowują, dokładne plany przebiegu ćwiczenia w zakresie ich specjalności.
Nie we wszystkich dyw. ta forma przyg. ćwiczeń jest stosowana. O ile się orientuje w dyw. już po raz drugi ta forma została zastosowana. Czy to wpływa na to w sposób konkretny na zaangażowanie w ćwiczeniach różnych rodzajów wojsk na szkolenie żołnierzy i oficerów w zakresie innych rodzajów wojsk. W jaki konkretny sposób ?.

odp:Z całą pewnością tą metodą opracowania przez poszczególnych szefów rodzaju wojsk i służb dyw. który występują w ćwicz. w roli kierownictwa w roli aparatu rozjemczego prowadził również dca dyw. i bardzo słusznie, bo to z jednej strony jakoś i uczy naszych szefów, szefów wydziałów,szefów służb, uczy ponieważ on przygotowując się do zreferowania dcy dyw. tych zagadnień szkoleniowych, które zamierza w takim ćwicz. rozegrać, również zmuszeni są pomyśleć, zastanowić się, wczuć się w atmosferę ćwiczenia i przez to samo już jest lepiej przygotowany później do spełnienia swojej roli w tym aparacie kierownictwa, w tym aparacie rozjemców jednej strony, z drugiej strony dokładne przemyślenie w okresie organizacji ćwiczenia, przemyślenia swojej roli i zadań, które on chce rozegrać, następnie, które chce skontrolować w toku ćwiczenia u swoich podwładnych oficerów

w sztabie pułku, to również ma później duży wpływ na sam

przebieg tego ćwiczenia, bo później łatwiej jest wyegzekwować mając jakiś: określony zamiar, jakieś określone cele, łatwiej jest egzekwować od swoich podwładnych ścisłe jakieś wykonanie tych zamierzonych przedsięwzięć, które zostały zaplanowane.

pyt: To ćwicz.jest ćwicz.jednostronnym i poprzednio, które były prowadzone od 7 do 10 lipca również były ćwicz.jednostronne, czy dyw.stosowała już w swojej praktyce ćwicz. dwustronne i jakie przyczyny spowodowały, że w obecnym sezonie płk. ćwicz. również zostały zastosowane ćwicz. jednostronne.

odp: O tej przyczynie już wspomniałem tzn. to ćwicz. kt prowadziliśmy w dn. 7-10.07 ono pierwotnie pomyślane było jako ćwiczenie dwustronne i pod tym kątem był opracowany zamiar i później ze względu na brak czasu trudno nam było go poprawić, bo myśmy założyli że to ćwicz.będzie dwustronne, ale później na skutek nie przewidzianego przez nas faktu zajęcia nam poligonu, nie mogliśmy z tym drugim pułkiem poza rejon poligonu - to jest jedna przyczyna. Druga przyczyna: dyw. była w tym czasie już po inspekcji, oprócz tego pułku nasze posiadają b.małe stany liczebne. My nie mogliśmy nawet przeprowadzić ćwiczeń z wojskami, zmuszeni byliśmy prowadzić ćwiczenia szkieletowe ze względu na to że mamy b.małe stany liczebne zwłaszcza w piechocie. Na to się złożyło szereg czynników między innymi to, że przewidując rozwinięcie naszych dyw. w tym roku myśmy musieli zwiększyć o 100% pododdziały w szkołach podofic. kosztem pododdziałów liniowych, a ponadto na wiosnę b.r. daliśmy 450 żołnierzy na uzupeł. jedn. wartowniczych i jedn. okręgowych i wskutek tego nasze pododdziały piech. w tej chwili są b. szczupłe, bardzo zmiejszone. To nas tylko do tego skłoniło, ale ćwicz. już od początku było pomyślane jako ćwiczenie 3 - stronne i myśmy tak zamierzali jego prowadzić. Nawet przyjęliśmy jako nieprzyjaciela/ ponieważ musieliśmy brać na własnych etatach/później już prowadząc praktycznie ćwiczenie musieliśmy założyć, że to jest org.doświadczalna.

Pyt: Stwierdziliśmy, że sztaby są b. zaangażowane w tok ćwiczenia i są napewno ociążone, na tomiast pododdziały raczej nie są tak obciążone, bo właściwie nie mają, konkretnych zadań. Czy nie można by było jednak w istniejących warunkach w jakiś większy sposób zaangażować również pododdziały do wykonywania jakichś zadań bojowych chociażby w sensie czy to dywizji, czy momentów rozpoznawczych, czy z punktu widzenia jakiegoś alarmu przeciwgazowego, czy w jakiś inny sposób zaangażowania żołnierzy w większym stopniu do tego ćwiczenia.

Odp: Myśmy starali się. Nawet pozoracja nasza działa w 2 okresach Pierwszy to jest okres, kiedy pułk ćwiczący rozgrywa obronę i wypracowuje decyzję do natarcia w tym okresie działają 2 gr. z kompanii rozpoznawczej kt. działają jako grupy wypadowe npl na tyłach własnych wojsk, ponieważ pułk jest dosyć głęboko i jest od przedniego skraju obrony około 15 km Następnie druga część tej pozoracji będzie się odbywała po zakończeniu ostrych strzelań w dalszym toku ćwiczenia. Jeżeli chodzi o zajęcie tych żołnierzy mimo konkretnych jakichś zadań, to uważam, że mimo tego, że my może za mało stosujemy tutaj jakichś momentów alarmów, czy innych rzeczy, ale żołnierzy przy dobrych chęciach, przy większym zainteresowaniu kadry jest napewno czym zająć bo to jest okres org. walki i w tym okresie jest cały szereg przedsięwzięć które trzeba bezwzględnie realizować. Masę pracy mają i załogi wozów bojowych, kt. muszą przygotować sprzęt do przyszłych działań i kierowcy pojazdów mech. kt. również muszą przygotować sprzęt do działania i łącznościowcy kt. w tym czasie mogą przeprowadzać treningi w utrzymywaniu łączności, które by przygotowały do samej dynamiki walki. Uważam, że i inne pododdziały mają masę zadań np. maskowania sprzętu i pełnienia wart, pełnienia ochrony stanowiska dowodzenia. Nawet sprawa ubezpieczenia zajmowanych rejonów w kt. też część żołnierzy powinna bać zaangażowana do tego rodzaju pracy.

Wydaje mi się, że tutaj jest w czym tych żołnierzy zatrudnić, chodzi tylko o to, że niektórzy nosi oficerowie szczebla najniższego /plut,komp/ bo jak ob.płk sam stwierdził sztab pułku, sztab bat, dcy bat.,są intensywnie zajęci

i nie mają czasu żeby tymi pododdziałami się zająć. Ale pozostaje jeszcze masa innych ofic. do spraw tech. dcy komp. szefowie sztabów bat którzy powinni te sprawy jakoś organizować.

Pyt: Jakie elementy z punktu widzenia realizmu pola walki i przewiduje się w tym ćwiczeniu, żeby jak maksymalnie zbliżyć to ćwiczenie do przyszłego pola walki ?.

Odp: My w tym ćwicz. założyliśmy prowadzenie bez stosowania broni masowego rażenia, a w warunkach stałego zagrożenia broni masowego rażenia. Natomiast w końcowej fazie tego ćwiczenia przewidujemy sytuację, że odwód korpuśny, odwód 1 kt Armijnego niemieckiego w sile 3DP wykona kontratak całością sił na prawe skrzydło ugrupowania dywizji i że ten kontratak zostanie poprzedzony również uderzeniami bronią masowego rażenia - bronią jądrową. W ten sposób 2-część ćwicz. właściwie to już skończona część ćwicz będzie przebiegała w warunkach stosowania broni masowego rażenia przez obie strony, ponieważ uderzenie npla jest jednocześnie równoznaczne z uderzeniem, wykonaniem własnych uderzeń jądrowych, odwetowych.

Poza tym po raz drugi stosujemy wykonanie mapy ze znakami używanymi w NATO, no i w pewnym momencie ćwicz, taką mapę wręczamy jednemu z oficerów ćwiczących, Zastosowaliśmy już po raz drugi ten moment, że przecież na współczesnym polu walki będą zdobyte jakieś dokumenty na nplu i myśmy to wprowadzili w ten sposób, że stosujemy taką formę, wykonujemy mapę ze znakami NATO i z napisami w jęz. obcym i taką mapę w toku ćwiczenia oficerowi wręczamy, to z kolei jeżeli ona trafi w odpowiednie ręce pozwala dcy tego ćwiczącego oddziału podjąć trafną decyzję.

Warunek jest taki żeby w odpowiednim czasie i w odpowiednie ręce ta mapa się dostała. Poza tym staramy się ćwiczenia realizować zgodnie z rozkazem Ministra Obrony Narodowej.

Rozpoczynamy je alarmami ćwiczebnymi dla ćwiczących wyprowadzamy je do rejonu ześrodkowania, który jest jednocześnie rejonem wyjściowym do ćwiczeń. Stosujemy metodę kompleksową ćwicz. a więc łączymy kilka tematów. np. w tym ćwicz. są dwa tematy: temat obrona i temat natarcie. Obrona dla tego że ta forma walki jest stosowana i wojska należy uczyć także walki w obronie. Nastawiamy się na formę aktywnej obrony przez wykonanie kontrataków ćwicz.wojsk. Jeśli chodzi o natarcie to w tym i poprzednim ćwicz. było to natarcie z rejonów położonych w głębi, oczywiście dla pułku.Jeśli chodzi o dyw, to była w bezpośredniej styczności ale ćwicz.pułki w poprzednim ćwicz. i obecnie ćwicz.pułk w tym ćwicz. wykonywał natarcie z podejścia. Uważamy że tego rodzaju natarcie jest najtrudniejsze ze względu na konieczność podejścia, konieczność rozwinięcia pułku na odpowiednich rubieżach w kolumny bat i tak nieraz bywa. W tym ćwicz. zaplanowaliśmy że pułk wyrusza w kolumnach bat. i rozwija się w kolumny komp. i plut. Ale sama mechanika tego rozwinięcia jest skomplikowana i dlatego kadry trzeba doskonalić w tym kierunku bo tutaj jest o szereg spraw zupełnie niezrozumiałych,zwłaszcza jeżeli chodzi o rozwinięcie i połączenie i wykonanie zadań ogniowych w ramach ogniowego przygotowania natarcia, i jednoczesnego natarcia z sąsiadami oraz jednoczesnego natarcia głównymi siłami pułku, znajdującymi się w pierwszym rzucie. Dlatego też uważamy tę sprawę natarcia jako najbardziej celową i odpowiadającą warunkom współczesnego pola walki.
W dalszych ćwicz. również będzieży starali się tę formę natarcia doskonalić by oficerowie opanowali ją jak najlepiej.

Pyt: Chodzi o organizację aparatu kier.rozp. Myśmy teoretycznie zakładali że zazwyczaj w takich ćwicz. pułkowych lub szczebla dyw. musi być powołany sztab kierownictwa, tutaj widzimy że jest pewne odstępstwo od tej teoretycznej zasady. Faktycznie takiego sztabu kierownictwa nie ma prawdopodobnie autor spełniał funkcję łącznika z kier. ćwicz.czy właśnie ta metoda, która jest nową metodą w tym sensie czy ona zdaje egzamin bo właśnie szef sztabu dyw., zastępca d/s liniowych są

faktycznie rozjemcami a sztab kier.to faktycznie dca dyw.

i szefowie rodzajów wojsk.Czy ta forma organizacji zdaje egzamin i jak Ob. pułkownik widzi jej zalety ?.

Odp: Stosujemy różne formy jeśli chodzi o organizację ćwicz. w zależności od tego jakie to jest ćwicz.Przypuśćmy to ćwicz poprzednie, które było w dniach 7-9 lipca. Ze względu na to że były dwa pułki, trzeba było inaczej ustawić aparat rozjemczy i aparat kier. w tym ćwicz. Tutaj zastosowaliśmy taką metodę że cały aparat kier. i rozjemców dzielił się na kilka grup. Przede wszystkim kierownictwo na czele z dcą dyw. następnie dwie grupy rozjemców oddziałowych.Jedna przy jednym pułku, druga przy drugim pułku i oprócz tego oficerowie pozoracji, którzy spełniali jednocześnie role rozjemców teren. A więc byli i rozjemcami terenowymi i ofic.którzy kierowali działaniem pozoracji. Natomiast w tym ćwiczeniu ze względu na to, że jest tylko jeden pułk.Pułku art.ja nie liczę, bo jest podporządkowany dcy ćwiczącego pułku zmech. W tym ćwicz.nie zachodziła taka konieczność, dla tego że kierownictwo ćwiczenia znajduje się bezpośrednio przy ćwiczącym pułku.
Z tego względu ma możność bezpośrednio oddziaływać na pracę tego pułku. Stąd kierownictwo może występować w podwójnej roli. W roli kierownictwa i jednocześnie spełniać rolę rozjemców oddziałowywać przy poszczególnych szefach, poszczególnych komórkach sztabu i w pododdziałach.
Poza tym ponieważ jeden bat. ćwiczy z wojskami, a dwa bat. tego pułku ćwiczą szkieletowo, byliśmy zmuszeni nieco inaczej określić zadania dla rozjemców przy pododdziałach. I jest pewna specyfika jeżeli chodzi o rozjemców przy pododdziałach, bp np: ten rozjemcy tj. z-ca do spr. liniowych który jest przy bat.ćwicz. z wojskami jego rola sprowadza się do tego, żeby w I fazie ćwicz. naprowadzać jakoś i objaśniać dcy bat.działanie pozoracji. Pozoracja faktycznie będzie działała małymi grupkami, a w gruncie rzeczy npl. będzie działał siłami większymi.npl gdy wydhodzi kontratak drużyny piech., to rozjemca musi podać w jakiej sile, w jakim składzie npl. i co on faktycznie wykonuje, mimo tego że dcy ćwiczącego pododdziału - bat.widzą że takie działanie jest, ale jest znacznie mniejszymi siłami aniżeli

faktycznie to jest zaplanowane. To w I fazie, a w następnej fazie, ponieważ jesteśmy już ograniczeni terenem dalszą część ćwicz. już tylko rozgrywamy szkieletowo na mapach. Rozjemca będzie podawał już sytuację z mapy, jako rozjemca końcowy przy tym ćwiczącym bat. W pozostałych dwóch bat. w których ćwiczą same sztaby, to tam oni pod początku podają sytuację tylko z mapy.

Pyt: Jak ob. płk ocenia celowość prowadzenia badań zainspirowanych przez zakład dydaktyki ASG i prowadzonych przez ASG, oraz Inspektorat Szkolenia. Czy rzeczywiście tego rodzaju badania mogą dać jakąś konkretną korzyść dla jednostek wojskowych.Jak ob.płk widzi te możliwości uzyskania dla jedn. wojsk dla dyw. konkretnych korzyści z tego rodzaju przedsięwzięć ?.

Odp: Uważam je za jak najbardziej celowe i słuszne. Taka wymiana doświadczeń a zwłaszcza między wojskami, a tak poważną uczelnią jak ASG napewno jest słuszne i chyba dobrze się stało, że grupa badawcza trafiła do nas na tego rodzaju ćwiczenie dlatego z jednej strony i my na tym skorzystamy i nasze skromne doświadczenia w jakimś stopniu przyczynią się do dalszego usprawnienia procesu szkolenia naszej kadry. W przyszłości oficerowie którzy będą Akademię kończyli wyjdą przygotowani nie tylko pod względem teoretycznym, ale również pod względem metodycznym, praktycznym. Będą posiadali umiejętność praktycznego organizowania ćwiczeń i zajęć szkieletowych i na mapach. Jednym słowem wszystkich form szkolenia kadry, które w tej chwili znam. Dlatego wydaje mi się, że to jest dobrze pomyślone i dobrze ze Akademia podjęła taką inicjatywę, żeby włanczać się do naszych ćwiczeń. Chętnie będziemy w przyszłości widzieli takie grupy na naszych ćwiczeniach a ćwiczeń prowadzimy dużo i z nich są jakieś ciekawe i pouczające wnioski. Napewno z tych ćwiczeń chyba można takie wnioski wyciągnąć.

Pyt: W organizacji ćwiczeń stosuje się stale jakieś usprawnienie w jakimś kierunku. W jakim kierunku idą te usprawnienia i na czym one polegają ? Konkretnie chodzi mi o organizację ćwiczenia.

Odp: Staramy się przede wszystkim usprawnić i uprościć samą formę przygotowania tych ćwiczeń. Staramy się takie ćwiczenie opracowywać na mapach. To napewno jest dobra metoda dlatego że skraca czas na przygotowanie tego ćwiczenia, a z drugiej strony ona pozwala dobrze przeprowadzić takie ćwiczenie jak przy opracowaniu jakiejś obszernej dokumentacji w której trudno nieraz się połapać bo jest tych dokumentów za dużo. My konkretnie robimy 2 mapy. Robimy mapę zamiaru ćwicz. i robimy mapę przebiegu ćwiczenia. Jeżeli jeszcze w ćwicz. występują oprócz tego ostre strzelania tak np. jak tutaj, to robimy dodatkowo jeszcze mapę kierowania ogniem - mapę tych ostrych strzelań które odbywa się w ramach tego ćwiczenia. Dodatkowo jeszcze dla potrzeb pozoracji robi się mapę działania pozoracji. Właściwie na tych 4 mapach jest cała dokumentacja ćwiczeń. Nie liczę dodatkowych dokumentów jak rozkaz organizacyjny który musi trafić do tych jednostek które wystawiają pozorację i które mają ćwiczyć w jakimś składzie itd. Poza tym dokumenty tajnego dowodzenia, które również są niezbędne dla kierownictwa, żeby mogło porozumiewać się wewnątrz i plany szkolenia rodzaju wojsk na mapach również opracowane na mapach. I ta forma daje bardzo duże skrócenie tej dokumentacji w ćwiczeniu.

Pyt: Jeśli chodzi o usprawnienia w zakresie aparatu kierow.-rozjemczego, powiedzmy stosowania środków pozoracji pola walki czy dokonują się w tym względzie jakieś usprawnienie czy też nie ?.

Odp: Po to żeby ćwicz. w sposób operatywy kierować uważam za niecelowe organizowanie zbyt dużego aparatu kier.-rozjem. Zbyt dużą ilość oficerów nie tylko nie pomaga ale nawet psychicznie oddziaływuje na to ćwicz. dow. i sztab, które się deprymuje tym że jakaś grupa ofic. dowództwa i sztabu dyw. kieruje tym ćwicz. Ale z drugiej strony staramy się żeby w takim ćwicz. jak już siębprowadzi ćwicz. pułkowe, żeby nie wysyłać drugiego składu, żeby, to był ten pierwszy skład żeby uczestniczył obowiązkowo dcą i wszyscy zainteresowani szefowie, którzy muszą kierować działaniem swoich podwładnych i sprawdzać ich stan wyszkolenia, ich stan przygotowania konkretnie w każdym ćwicz.

Poza tem dużą wagę przywiązujemy do omówienia ćwicz. tego momentu nieraz się nie docenia a omówienie ćwicz.dobrze zorganizowane, właściwie przygotowane to jest również b.dużo i na takim omówieniu ćwiczenia okazuje się że oprócz wytknięcia błędów i braków, które mają miejsce w toku ćwicz.można również ludzi wiele nauczyć właśnie na tych błędach i brakach, które zostały im w czasie ćwicz.wytknięte.Rzecz w tym że my nie tylko widzimy te popełnione błędy i braki ale w omówienie staramy się również podkreślić stronę pozytywne, strony dodatnie występujące w toku ćwicz. i to uczy naszych podwładnych lepiej przygotowywać się, lepiej organ. i w przyszłych ćwiczeniach starają się już takich błędów nie popełniać. A więc przygotowanie omówienia ćwicz.uważamy zakończony element ćwicz. i do tego przywiązuje się u nas b. dużą wagę.

pyt: Wprowadzenie jeszcze jakich usprawnień widzi ob.pułk. w przyszłości zależne od dctwa i sztabu dyw. lub niezależne.

Odp: Uważamy że te usprawnienia powinny iść w tym kierunku ażeby przede wszystkim skracać dokumentację ażeby ona była ograniczona pod względem ilościowym do najniezbędniejszych dokumentów, bez których nie można się obejść w przeprowadzonym ćwicz. Poza tem w dalszym ciągu trzeba udoskonalać metody kierowania przebiegiem ćwicz. i w dalszym ciągu starać się zmniejszać skład aparatu kierownictwa ale jednocześnie ten szczupły aparat, który pozostanie musi być znacznie lepiej przygotowany do prowadzenia ćwicz. My na ogół dosyć dużą uwagę poświęcamy przygotowaniu aparatu kierownictwa i aparatu rozjemczego żeby każdy miał mapę itd. Oprócz tego widzimy również usprawnienie kierowania takim ćwicz w zastosowaniu nowych form.

Wywiad z Szefem Wydziału Operacyjnego 8DZ ppłk dypl.JAMROŻYM

Pyt: Czy w tego rodzaju ćwicz. nie można było zaplanować działań, które zmuszałyby pododdziały w czasie obrony do jakiejś większej aktywności a później w trakcie działań.

Odp: Ćwiczenie zostało opracowane zgodnie z otrzymanymi wytycznymi od dcy dyw. Dca dyw. powiedział, że tematyka ma być kompleksowa. Tematyka została wybrana w ramach szkolenia p.zmech i płku czołgów. Zostały wybrane najważniejsze zagadnienia, które dca dyw.życzył sobie żeby z pułkiem przećwiczyć. To ćwiczenie trzeba stwierdzić, że jest ćwicz.kombinowanym, dlatego że nie pełny stan jedn.wojsk. jak również specyficzne warunki poligonowe nie pozwalają na to żeby przeprowadzić ćwiczna całą głębokość, nie ma również odpowiednich środków na to żeby pułk uzupełnić do stanów zbliżonych to takich gdzie powinny być w czasie wojny. I stąd wynikają pewne trudności.Jesteśmy przywiązani do tego poligonu w ten sposób że nie możemy zmienić ani rejonów wyjściowych do ćwiczeń, oddalić te rejony gdzieś dalej troszeczkę, czy zmienić na inny kierunek. Musimy się tego kierunku wciąż trzymać, a coś nowego wymyślić na tym kierunku poprostu jeszcze nie można. O wiele lepsze warunki istnieją na poligonie drawskim gdzie kiedyś jeździliśmy, tam te ćwiczenia lepiej wypadały nam. W tym ćwicz. przyjęliśmy fragmenty ostrych strzelań z uwagi na oszczędność jaka obowiązuje również wojsko, dlatego że amunicja drogo kosztuje szczególnie czołgowa i art. I wszystkie nawały ogniowe kt. będą wykonywane, to nie będą nawały ogniowe w pełnym słowa tego znaczeniu.
Czym się kierowałem przy opracowaniu tego ćwiczenia ? Nieprzyjaciela przyjęliśmy w/g rzeczywistych organizacji. Przyjeliśmy również normy i poglądy na działanie wojsk zachodnich w tym zamiarze, kt. był omawiany tutaj może ten npl. nie został właściwie pokazany w położeniu wyjściowym tak jak on znajdował się kiedy natarcie jego zostało zatrzymane na rubieży Szczecinek - Jastrowie - Piła a został już pokazany w ugrupowaniu obronnym. Ten korpus był ugrupowany w jednym rzucie miał zużyte odwody, z chwilą jednak kiedy natarcie to się załamało, npl. przystąpił do odtwarzania swoich odwodów, a z tego to może tak wygląda, że

to wszystko tak idealnie tam jest drugie rzuty itd. Chcieliśmy również w tym szkoleniu szkolić ten 39p.zmech. w ten sposób żeby miał przed sobą silnego npl. Jeśli chodzi o stosunek sił, to tam nie był korzystny stosunek sił na korzyść nacierającego pułku, ale zrobiliśmy to w ten sposób, że stworzyliśmy w założeniu gdyż npl posiadał znaczne straty 30% - 40% niektóre brygady. To są wojska które już kilka dni walczyły i poniosły duże straty. Jeśli chodzi o wojska" Wschodnich" to przyjęliśmy że ćwicz.dyw. w jej składzie również ćwiczący pułk zostały wydzielone ze składu armii zostały 2 takie dyw. wydzielone, kt. wcześniej weszły do walki i prowadziły aktywne działania opóźniające, i tym dyw. udało się załamać natarcie wspólnie z poddziałami, które się wycofały od rz. Odra, od tego 1 korpusu zach.-niem. co tutaj z nowych elementów w tym ćwicz. wniesiono ?.

Po pierwsze sama szer. pasa natarcia pułku dokładnie sobie nie przypominam - ale chyba około 10 km. Działanie bat.piech. zmot., poszcz.komp. w ramach bat.jak również komp.czołgów na oddzielnych kier. Potem również do nowych tych zagadnień trzeba zaliczyć wychodzenie na skrzydła i tyły broniącego się npla..... wiązanie małymi siłami npla znajdującego się w punktach oporu, omijanie tych punktów, wchodzenia w luki. Jeśli chodzi o użycie broni jądrowej to w tym roku przećwiczymy z pułkami w warunkach zagrożenia, bez użycia broni jądrowej w gotowości do jej użycia, ponieważ w zeszłym roku ćwiczyliśmy wszystkie ćwicz. z użyciem broni jądr. Te bomby ćwiczebne były tutaj przywożone z Drawska. W tym ćwicz. będzie użyta broń jądrową w ostaniej sytuacji pod koniec dnia, przyjęliśmy to w tym celu żeby dcy pułku doskonalić to w tym celu żeby dcy pułku doskonalić jak również sztab w likwidacji skutków uderzeń broni masowego rażenia to będzie użyte przez npla, przez własne wojska również będzie broń użyta z tym, że npl pierwszy używa tę broń i to w ostaniej sytuacji, bo gdybyśmy użyli w tych pierwszych sytuacjach to by skomplikowało nam wszystko i wtenczas musielibyśmy dać głębsze zadanie dla pułków również dla dyw. a tak w warunkach zagrożenia użycia broni jądrowej zadania są dosyć płytkie i t

nawet wiąże się ze specyfiką terenu tutaj, na taką głębokość

jak tam zostało nakreślone zadanie dnia dyw. 50-55 km. to można praktycznie nacierać gdyby nie lotniska wszystkie i poligon radziecki.

Pyt: Czy przewiduje się możliwość pełnego wykorzystania przez ćwicz.pułk uderzenia jądrowego ?.

Odp: Tak uderzenia będą wykonane przez dyw. jak również aplikacyjnie przez armię tam przyjętą na podchodzące odwody korpuśne, które będą wychodziły do kontrataku. Pułk naciera na prawym skrzydle dyw. to prawe skrzydło jest wciąż zagrożone zwuwagi na to że w pasie natarcia 39p.jest lepszy teren i dogodniejsze warunki do działania, a prawy sąsiad ma trudniejsze warunki teren ten pułkk prawo - skrzydłowy sąsiad zostanie się nieco z tyłu. I kiedy wyjdzie kontratak odwodów korpuśnych, to wtenczas uderzy na skrzydło 39p., a tym samym na skrzydło dywizji.

Pyt: Jakie praktyczne tempo natarcia przewiduje się ?.

Odp: Więc to jest teren dosyć ciężki nawet na niektórych odcinkach bagnisty szczególnie na przedniej pozycji bojowej, tam wojska będą nacierać w szyku pieszym około 3-3,5 km/godz. Później, kiedy będą działać bat. i komp. na kierunkach,tempo wzrośnie około 5 km, z tym że również nie będzie możliwości nacierać na poj.mech. dlatego że piechota będzie się musiała co chwilę spieszać, więcej będzie piechota nacierać i to tempo nie będzie duże.

Pyt: Czy zorganizowano w tym ćwicz.sztab.kierownictwa ?.

Odp: Tak. Jest sztab kierownictwa, który jest jednocześnie aparatem rozjemczym przy sztabie ćwicz. oddz. ponieważ ci sami oficerowie pełnią funkcję w kierownictwie i wykonują zadania, które powierzone im są jednocześnie jako rozjemcom przy ćwicz. sztabie, przy ćwicz. oddziałach.
Z uwagi na to że sztab dyw. nie posiada tak licznej kadry żeby móc stworzyć większy sztab kierownictwa jak również tych wszystkich rozjemców obsadzić oddziałowych i terenowych i wychodząc z tego zagadnienia praktycznie oficerowie sztabów dyw. są zdolni wywiązywać się z tych zadań jednocześnie.

W poprzednim ćwiczeniu takim samym szefa sztabu jako takiego nie obsadziliśmy tylko pomocników, kierownika ćwicz.po różnych liniach. Kierownictwo liczyło 6-7 osób i byli ponadto rozjemcy główni przy sztabach, dcach ćwicz, oddziałach itd. Teraz kiedy ćwicz. z jednym pułkiem to mnie się wydaje że kierownictwo jest niepotrzebne ponieważ kierownictwo może być jednocześnie aparatem rozjemczym, przy dctwie, sztabie i ćwicz. oddziałów.Np. dca dyw. jest gł.kier. ćwicz. a głównym rozjemcą przy dcy jest szef sztabu dyw., który jest jednocześnie szefem sztabu kierownictwa, można powiedzieć, spełnia takie funkcję, będzie omówienie przygotowywał tego ćwicz., zbiera wszystkie uwagi itd.

pyt: Z tego wynika że w ćwicz. jednostronnym sztab kier. jako taki jest zbędny.

Odp: W każdym bądź razie nie zawsze jest potrzebny.....

Pyt: Czyli rola sztabu kierow. w ćwicz.dwustronnych polega na uzgadnianiu, konfrontowaniu decyzji dców obydwu stron i ustalaniu kolejno sytuacji w zależności od decyzji przyjmowanych przez dców. Wobec tego w ćwicz. jednostronnych ponieważ nie ma tej drugiej strony wobec tego w ćwicz.jednostronnych ten sztab kier. nie jest potrzebny.

Pyt: Czym kierował się autor ćwicz.oraz kierownictwo ćwicz.wyznaczając stosunkowo dość duży czas dla ćwicz.sztabów i wojsk dotyczące wypracowania decyzji, stawiania zadań, czas na osiągnięcie gotow. boj. tak w jednym wypadku przy organ.obr. jak również w przygot.wojsk do natarcia. Czy to nie koliduje z zasadą szybkiego tempa,mało czasu na przygotowanie decyzji, przygot.wojsk itd.

Odp: W tym ćwiczeniu zamiar taktyczny został tak opracowany, żeby uwzględniał również to zagadnienie.Czas w dostatecznej ilości został przeznaczony, dla ćwiczącego sztabu i dctwa, żeby mogli niektóre zagadnienia praktycznie przerobić,nie tylko ten na miejscu,ale wyjechać na rekonesans itd.U nas w poprzednich latach zaniedbano całkowicie obronę, co roku tylko nacierali wszyscy, no a wiadomo nam że należy również szkolić wojska z zakresu obrony.

I teraz organizacja wykonania takich kontrataków, gdy to organizuje się na mapie, to zupełnie inaczej wygląda, inaczej to ludzie rozumieją, mogą to nawet ładnie wrysować, a gdy wyjadą w teren i zobaczą praktycznie z jednego punktu jakiegoś dominującego z drugiego punktu, to widzą że to jednak nie tak łatwo jest organizować takie zagadnienia. Mnie się wydaje że tam czas za dużo nie było na przerobienie tych zagadnień. My stwarzaliśmy raczej takie warunki bardziej dogodne dla ćwicz. sztabu, ale trzeba stwierdzić, że oni tam nie spali w ciągu nocy.

Pyt: Czy nie uważa ob.płk,że celowiej by było ażeby w ćwiczeniach praktycznych z wojskami zachować to wysokie tempo, tak ograniczony czas. Czy takie zagadnienia jak praktyczne przeprowadzenie rekonesansu postawienie szczegółowe zadań wytycznych do współdziałania, czy nie celowiej robić to w formie treningów sztabowych.

Odp: Tak - my to robimy. Treningi takie przeprowadzaliśmy ze sztabami wszystkich pułków. Żeby na tych treningach można było po prostu uczyć, poprawić, żeby jeszcze raz sprecyzował zadanie, postawił zadanie, a tutaj już w takich ćwicz. żeby do tych spraw nie powracać, a poprostu pokazać te wszystkie cechy charakterystyczne w współczesnej walce. Na treningach można to zrealizować praktycznie, natomiast w ćwicz. z wojskami nie zawsze. Dlatego że tu wiąże się już zagadnienie techniki zag. korzystania z dróg w czasie wojny x samochody jechałyby po najlepszych drogach, nie patrzyłoby się na różne miejscowości, na bezpieczeństwo ludzi, a w czasie pokoju z tymi zagadnieniami musimy sięvliczyć, nie wolno nam jeździć po wszystkich drogach czołgami w miejscowościach, trzeba uważać i nie da się utrzymać tak wysokiego tempa natarcia. Gdyby to był poligon, który pozwalałby ~~nim~~ na rozwinięcie wojsk, jak również żeby były takie drogi zastrzeżone po których można by się było poruszać z szybkością założoną teoretycznie, to wtenczas można praktycznie zrealizować. My tylko w niektórych wybranych fragmentach ćwiczenia na niedużych odcinkach kilku, czy kilkunastu km możemy sobie pozwolić na takie tempo, a poza tym mamy pewne ograniczenia.

Pyt: Bo chodzi o to, że jeżeli d-ca bat nie że na wypracowanie decyzji ma 3 godz. czasu to z góry my jego nastawiamy, że on sobie może i pomalutku pracować i przeprowadzać rekonesans poprostu precyzować dłużej tą decyzję dłużej, precyzować zadania bojowe co właśnie nie jest charakterystyczne na współczesnym polu walki, to po co w takim razie my jemu dajem tyle czasu, czy nie lepiej dać mu tyle czasu w czasie treningu, żeby on się doskonalił, a tu w takich ćwicz. z wojskami wyznaczyć mu minimum czasu.

Odp: Ja to zagadnienie rozumiem doskonale, ale nasze d-ctwo jeszcze nadal obawia się tych szybkich działań z wojskami na treningach to się przyjmuje, tam się daje mało czasu 1 1/2 godz.na wypracowanie decyzji, to wszystko z mapy się robi i to można zrobić, ale z wojskami tego nie można. Zawsze jednak jest obawa o to żeby się samochód nie wywrócił, żeby czołg nie najechał na coś. się z tym liczyć. Zresztą Min.Obr. też wymaga szczegółowych wyjaśnień w wypadku zaistnienia jakichś tam wypadków nieszczęśliwych.

Pyt: Tak ale chodzi o charakter pracy dowódców i dcy pułku, dcy bat, żeby on na ćwicz.taktycznych pracował szybko.

Odp: Musimy stwierdzić że jeszcze mamy dców pułków, jak również ofic. sztabów w pułkach, którzy nie przestawili się jeszcze na tę nową metodę pracy, jeszcze starymi metodami pracują, pomimo tego, że te treningi prowadzimy.Jeździą na szkolenie gdzie już to odbywa się w/g tych nowych poglądów, to jednak nie mogą się nauczyć.

Pyt: Dca pułku podawał kierunki dla poszczególnych plutonów.

Odp: Tak. On już tutaj ogranicza inicjatywę dców bat.jak założyłem na tej górze tam gdzie byliśmy rano. Później zadanie dla komp. precyzował nawet na kierunku kontrataku.
Dca bat myśli że po co ja się będą teraz męczył dca pułku powiedział: to on nie ma nic do roboty praktycznie. To jako minus zostało zapisane m. innymi dla dcy pułku i napewno w omówieniu będzie to poruszane.

Pyt: Jakie są możliwości usprawnienia organizacji ćwiczeń z wojskami ?.
Wiemy, że ćwiczenia muszą się odbywać zgodnie z intencją szczebla najwyższego, tak ażeby stwarzać sytuacje szkoleniowe takie które odpowiadałyby warunkom współczesnego pola walki. Wobec tego, jakie możemy widzieć usprawnienia w organizacji tego rodzaju ćwiczeń.

Odp: Mnie się wydaje, że najlepiej szkolić jest ćwiczące oddziały, jak również sztaby na jakichś pouczających ale bardzo trudnych przykładach.
W tym ćwiczeniu pokazaliśmy to położenie wyjściowe takie bardziej dogodne, w takiej rubieży, bo uwzględnialiśmy, że tu będzie strzelanie, nie mogliśmy dać, że tu jeden batalion z przodu drugi z tyłu, że npl z przodu gdzieś więcej wyszedł, tamten z tyłu został i to tak było bardziej zmieszane, dlatego, że kierowaliśmy się warunkami bezpieczeństwa, ale w/g mnie uważam, że jednak to powinno w przyszłych ćwiczeniach znaleźć miejsce żeby ta sytuacja, czyli to położenie wyjściowe było bardziej ciekawe.

Pyt: Czy będziecie się starali prowadzić ćwicz.wg decyzji ćwiczącego dcy pułku i dców bat. czy też przewidujecie jakieś odchylenia ze względu na realizację celów szkoleniowych.
Czy jeżeli decyzja dcy pułku, czy dców bat.będą odbiegały od tych problemów, które by mogły naruszyć wykonanie tych celów, czy będziecie wkraczać i robić tak, aby te cele zostały wykonane ?.

Odp: Wczoraj na odprawie aparatu rozjemczego, szef sztabu który jest głównym rozjemcą przy ćwiczącym pułku zaznaczył, że o ile będą jakieś decyzje dców które będą odbiegały od rozpracowania to które mają rozjemcy na to wtenczas należy natychmiast meldować,uzgadniać. Ten problem już wyszedł teraz. Samo wprowadzenie drugiego rzutu pułku do walki. Dca pułku tam przyjmował 2 warianty jak meldował decyzje myśmy słuchali jak decyzje meldował. I ta sytuacja z której on powinien podjąć decyzję na wprowadzenie 2 rzutu do walki również jest oznaczona pewną rubieżą tak że tam się nie krępuje dcy pułku, jak dowódca pułku

będzie chciał dalej wprowadzać drugie rzuty względnie, przedwcześnie, to nie będzie się go krępować, tam nie ma ponadto nawet numeracji batalionów, on może tymi batalionami manewrować, tak że ta sytuacja za wyjątkiem dwóch pierwszych początkowych w których dużych zmian nie będzie te następne to tam nie ograniczają inicjatywy ani swobody dcy pułku.

Pyt: W związku z tym że zainiejowaliśmy prowadzenie badań ćwicz. taktycz. z wojskami jak ob.płk zapatruje się na prowadzone przez nas prace badawcze ?.

Odp: Uważam to za b.pożyteczne dla wojsk i sztabów.

Wywiad z kier. pozoracji pola walki. pomoc szefa wydz.rozpozn 8DZ mjr CZEPANKO

1/Pyt: Czy działanie pozoracji pola walki zapewniło stwarzanie sytuacji zbliżonych do rzeczywistego pola walki ?.

Odp: Przedex wszystkim zapory i przeszkody na kierunku działania wojsk. Zawały leśne np zostały praktycznie wykonane i to porządnie, tak, że o przejechaniu samochodeami czy czołgami nie było mowy, ażeby te przeszkody rozbić, ponieważ wkopanie były słupy, tak że faktycznie zmusiło to te pododdziały do tego żeby te zawały leśne usunąć, oprócz tego te zawały leśne były bronione, tak jak każda przeszkoda, następnie tam d-ca komp. decydował i faktycznie prowadził jeszcze rozpoznanie jeżeli chodzi pod względem czy te przeszkody nie są zaminowane, a takie możliwości są. Decyzje dowódców w poszczególnych sytuacjach były całkowicie słuszne.
Jeżeli chodzi o usuwanie tych zawał leśnych więc pododdz. najpierw wyszły wzdłuż tych dróg, ubezpieczyli pracę tych saperów, których wysłał potem dca komp. do przodu po rozpoznaniu czy te przeszkody nie posiadają min, zawały leśne zostały przez poszczególne drużyny i grupy wyznaczone przez dcę komp. usunięte i to faktycznie, praktycznie robili to żołnierze.

Pyt: Mając na uwadze to, że na całej głębokości działania ćwicz były wykonywane zawały leśne, pola minowe, poszczególne punkty oporu bronione przez npla, jakimi zasadami kierownictwo pozoracji pola walki kierowało się biorąc pod uwagę

to, że siły i środki pozoracji pola walki były stosunkowo b. nie wielkie.
W jaki sposób ob mjr stwarzał sytuację które by naprowadzały ćwicz. dców na wnioski odnośnie sił i środków użytych do obrony poszczególnych rubieży.

Odp: Jeżeli chodzi o ten wypadek poszczególne rubieże, miejscowości, które napewno były by bronione przez npla, byłyby obsadzone jako dogodne punkty oporu, ja osobiście dysponowałem stosunkowo małymi siłami, konkretnie jeżeli chodzi np. o miejscowość Ciosaniec więc tę miejscowość Ciosaniec pododdziały zdobywały z trzech kier. A dysponując 10 żołnierzami trudno całą tę miejsc. obsadzić, w związku z tym zostały obsadzone tylko te poszczególne drogi, z których była możliwość wyjścia pododdz. wojsk naszych. Jeżeli chodzi o stworzenie dodatkowych sytuacji, jeżeli chodzi o żołnierzy to było trudno każdemu powiedzieć, raczej oni reagowali na ogień który był prowadzony przez poszczególnych żołnierzy, który zmuszał ich do zatrzymania się, przyjęcia postaw strzeleckich i.t.d. jak również prowadzenia ognia do tych żołnierzy, którzy strzelali do nich z pozoracji. Jeżeli chodzi o dców pododdz, ja stwarzałem dodatkową sytuację podając konkretnie dcy szpicy, względnie komp., rozmieszczenie środków ogniowych npla, których nie posiadałem ze względu na ograniczoną ilość pozoracji środków a to zmuszało jego do powzięcia decyzji i zameldowania słusznych, bardziej realnej oceny. npla. Znając dokładnie organizację armii obcych, widząc jakie poszczególne bronie występują na jakim szczeblu to zmuszało do wyciągnięcia wniosków czy tu się broni plut. względnie komp.czy drużyna, jeśli chodzi o poszczególne rubieże podawałem rozmieszczenie sił.

Pyt: Jak reagują ćwicz.na działanie pozoracji ?.

Odp: To trudno odpowiedzieć, w zasadzie na ogień prowadzony faktycznie przez pozorację żołnierze reagują bezwzględnie śpieszą się, wykonują natarcie, skoki, wyszukują itd. Jeżeli chodzi o wojska to z drugiej strony, konkretnie w tych wypadkach byliśmy poza poligonem były pola uprawne

i tu jakimś takim realnym wykonaniem jakichś obejść czy względnie naprowadzę rozwinięcie całego pododdz. w wielu wypadkach nie mogło to nastąpić ze względu na pola uprawne tak samo jeśli chodzi o czołg, czołgi też również nie mogły być rozwijane dlatego że biorąc pod uwagę że dokonując szalone straty w uprawach.Na ruchliwość i umiejętne wykorzystanie środków jakimi dysponowała pozoracja i wogóle tymi ludźmi wpłynęło stałe utrzymywanie kontrataku z rozjemcą,kt. był przy bat.znał konkretną sytuację i podejmowane decyzję jakie były podejmowane w pułku jak również w bat i utrzymywanie tego stałego kontrataku umożliwiało małe przemieszczenie tymi wszystkimi środkami jakimi dysponowałem na tym kierunku.

Pyt: Jak ob major ocenia przebieg całości ćwiczenia mając na uwadze słowa dcy dywizji na instruktażu do ćwiczeń, że ćwiczenie ma być prowadzone w/g decyzji ćwiczących, czy faktycznie to ćwiczenie było prowadzone w/g decyzji ćwiczących zgodnie z założeniem d-ctwa dywizji ?

Odp: Ja uważam, że było prowadzone zgodnie z decyzjami dców. Ja to osobiście odczułem.Pomimo, że jest ograniczona ilość dobrych dróg, istnieje cały szereg polnych dróżek itd. co właśnie wykorzystywały wojska. Czułem to osobiście dlatego że był przez cały czas stosowany manewr środkami pozoracji na tych kierunkach zamykano je bezwzględnie. Nieprzyjaciel obsadzając jakąś rubież nie ograniczy by się tylko do jednej drogi, ale rubież ta sięgałaby kilku dróg polnych, a w wziązku z tym wogóle ograniczoną ilość ludzi, ja tego nie byłem w stanie zamknąć przypuśćmy trzech wszystkich dróg. W związku z tym ćwiczący to wykorzystywali jeżeli na jednej drodze nie było, naturalnie próbowali obejść z prawa, z lewa, względnie wykorzystać inne drogi. Uważam, że jednak cała pozoracja działań w myśl dcy dywizji żeby nie dopasowywać działań wojsk, do działań pozoracji, a odwrotnie.

Pyt: Mając na uwadze to, że ob.mjr ma duże doświadczenie i praktykę, chciałbym zapytać się o taką rzecz - mianowicie.

Niewątpliwie w toku ćwiczenia były pewne mankamenty

jeśli chodzi o działanie pozoracji, czy też o działanie kierownictwa ćwiczenia lub rozjemców. Czy ob.mjr widziałby konieczność dokonywania w przyszłości w tego rodzaju ćwiczeniach jakichś usprawnień, żeby tych mankamentów, które zaistniały uniknąć ?
Na przykład jak by ob mjr był wyznaczony np. na kierownika pozoracji, na następnych ćwicz. czy ob mjr jako kierownik pozoracji pola walki, czy zmieniłby metody, czy zmieniłby zasady działania, czy coś by mógł u siebie usprawnić, czy też nie ?.

Odp: Jeśli chodzi o samą organizację, pozorowanie tutaj pola walki, o umieszczenie, rozstawienie tych grup, jak również o sam ten kontakt osobisty z kierownictwem ćwiczenia uważam za b. słuszny i celowy bez tego trudno byłoby mówić o tym żeby pozoracja sprawnie działała i jednak te decyzję które doy pobrali mogłyby być wykonywane. Jeżeli chodzi o usprawnienie uważam że jednak jest potrzebna większa ilość oficerów.

Pyt: W jakim celu ?.

Odp: Konkretnie jeżeli chodzi o miejscowość Ciosaniec, takie wypadki mogą się zdarzyć. To jest..... taki charakterystyczny wypadek ale niemniej takie są, bo np. biorąc pod uwagę Nadarzyce i cały szereg innych miejscowości, do takiej miejscowości bronionej prowadzi szereg dróg. Bardzo często to kolumny przyjeżdzają razem względnie te różnice są tak minimalne że trudno podać doy realną jakąś sytuację, on ocenia na podstawie tego co widzi, widzi, że grupa strzelców prowadzi ogień, przypuśćmy tylko dwóch, czy względnie z RKM tak że jemu trudno powziąć tą słuszną decyzję, tu gra rolę czas, żeby mógł jak najprędzej zameldować doy sytuacje zaistniałe i powziąć decyzję.

Pyt: Ktoś mu musi tę sytuację stworzyć.

Odp: Ja jeżeli jestem na jednej drodze, nie mogę tego uczynić na drugiej i wtedy ganiam od jednego do drugiego i to mnie zabiera b.dużo czasu i potem b. trudno opanować kilka kier. razem.Tymbardziej, że obok posuwa się szereg innych kolumn, kolumienek itd. i rozpoznanie jest prowadzone, i

inne komp. idą.Tak że potem nawet trudno wyjść na kierunek, gdzie przewidziana jest następna sytuacja.

Pyt: Może jakiś taki charakterystyczny moment ob. mjr zanotował, w którym właśnie podać by można było przykład gdzie zabrakło oficera ?.

Odp: No konkretnie to zabrakło np. w Ciosańcu.To było w PGR. Kolumny zbliżyły się z trzech kierunków.Jedna dosyć dobrze szosą się zbliżyła.Następnie jedna drogą, która prowadziła z lasu polna a tutaj raczej taka ścieżka i te wszystkie trzy kolumny atakowały tą miejscowość. Ciosaniec z trzech kierunków i nie byłem w stanie na czas podać dla dców realnej sytuacji jeżeli chodzi o tę miejscowość, jakimi siłami ta miejscowość jest broniona, bo faktycznie tutaj broniło tylko 10 ludzi. A miejscowość dosyć jest duża i oprócz tego spodziewali się jeszcze z innych kierunków i też musiałem obsadzić jeszcze konkretnie tutaj od płd. Tak że ta ilość środków jest niewystarczająca a przede wszystkim jeżeli chodzi o oficerów, którzy byliby w stanie podać dcy szpicy konkretną sytuację, przed frontem.....

Pyt: Jak ob.mjr wybrnął z tej sytuacji.

Odp: W związku z tym że na miejscowość szły kolumny z różnych kierunków, byłem zmuszony, nie byłem w stanie obstawić tych wszystkich dróg i byłem zmuszony zostawić radiotelegrafistę, który by zatrzymał tę kolumnę do chwili zadnim nie podam dcy pododdziału, dcy szpicy, który wyszedł na innej drodze, jeżeli chodzi o tę miejscowość, zatrzymania tej kolumny do czasu kiedy przyjadę i będą w stanie podać jemu zaistniałą sytuację na jego kierunku.

Pyt:I on zatrzymał naturalnie ob.mjr wrócił z drugiego kierunku i podał sytuację.....

Pyt: W pewnej sytuacji widziałem, że ćwiczącemu dcy komp. ob.mjr. po zatrzymaniu na pewnej rubieży wręczył mapę, na której była wrysowana sytuacja npla, napisy były po niemiecku, znaki stosowane w NATO, wogóle mapa sporządzona przez

oficera armii, która się broniła przed frontem działania

pododdz. Więc uważamże to jest pewna innowacja wprowadzona do działania pozoracji pola walki. Jak ob.mjr ocenia ten moment, czy ta mapa z jednej strony, w jakim sensie przyczyniła się do realizacji celów szkoleniowych i do stworzenia warunkóa rzeczywistego pola walki ?.

Odp: Uważam że tak, musimy tę metodę zastosowali już drugi raz. Mapa została sporządzona przez oficera 1 dyw.zmech"Brązowych" Taka mapa, bezwzględnie jest źródłem zdobywania wiadomości o nplu. Tam jest szereg stanowisk ogniowych naniesionych, jeżeli chodzi o rozmieszczenie wojsk, o istnienie jakichś przeszkód, o organizację pktów oporu i wogóle taka mapa dostarcza dcom b. cenne wiadomości. Jeżeli chodzi o cele , i napewno jeżeli chodziłoby konkretnie podczas wojny taka mapa to stanowi duże źródło, jeżeli chodzi o uzyskanie wiadomości o nplu. Czasami taka mapa oficera sztabu, więcej może powiedzieć niż uchwycony jeniec. Jeżeli chodzi o cele szkoleniowe chcemy osiągnąć to, że każdy oficer powinien znać te znaki NATO, z którymi na wypadek jakiegoś konfliktu bezwzględnie by się spotkał.

Pyt: Ta mapa była wręczona ćwiczącemu dcy komp., z podaniem sytuacji że została ona odebrana oficerowi wojsk broniących się. Czy wiadomości znajdujące się na tej mapie, mogły by być, wykorzystane przez dcę komp. który otrzymał tę mapę, czy też nie ?. Jak to było praktycznie ?.

Odp: Więc, jeżeli chodzi o wykorzystanie, bezwzględnie ona mogła być wykorzystana, dlatego że tam było podane np. rozmieszczenie pól minowych na tej mapie były wrysowane, przeszkody, i dca komp. konkretnie zresztą trzymając ją b.krótko, dla tego że sądzę że taka mapa powinna znaleźć się jak najszybciej w wyższym sztabie. Pewne wnioski już dla siebie mógł wyciągnąć. Jeżeli chodzi o konkretną sytuację dla komp. przeglądał tę mapę, określił, że są jakieś przeszkody, zawały. Sądzę że to jest chyba najistotniejsze dla dcy komp. to co bezpośrednio przed nim się znajduje.
Jeżeli chodzi o rozmieszczenie odwodów, stanowiska artylerii to najbardziej interesowało by to sztab pułku, względnie sztab dywizji.

Pyt: Czy on postąpił z tą mapą zgodnie ze swoimi obowiązkami ?.

Odp: Więc on tę mapę b.krótko trzymał, wyciągnął raczej to co dla niego jest najbardziej istotne, to co znajduje się przed nim. Zameldował o tym swojemu przełożonemu, dcy bat., ta mapa została przekazana natychmiast dcy bat. Losów dalszych jej nie znam bo nie byłem tam.Ale jeżeli chodzi o dostarczenie dcy bat.ona była dostarczona a sądzę że dca bat. również ją długo nie wykorzystywał, gdyż w sztabie pułku byłaby lepiej wykorzystana.

Pyt: Teraz na zakończenie jeszcze ogólne pytanie. Ob.majorowi znane są cele szkoleniowe ćwiczenia, znane są zagadnienia szkoleniowe, które miały być przerabiane w ćwiczeniu.Jak ob.mjr. ocenia realizację tych celów ? Czy to cele szkoleniowe zostały osiągnięte ?. Czy ćwiczący, sztab pułku, ćwiczący dcy bat., oficerowie i ćwicz. szeregowcy, pododdziały, nauczyli się czegoś w tym ćwiczeniu czy też nie ? W jaki sposób te cele zostały zrealizowane ? W jakim stopniu te cele zostały zrealizowane ?.

Odp: Trudno mi na to pytanie odpowiedzieć, bo jeśli chodzi o to ćwicz. to ja w sztabie pułku nie byłem. Moja ocena ograniczyć się może do tych pododdziałów, które widziałem w walce o poszczególne rubieże, na których była wystawiona pozoracja. Jeśli chodzi o pododdziały to uważam za cele postawione w tych ćwicz. zostały osiągnięte. Wiele rzeczy wprowadzono nowych chociażby ta mapa to do pewnego stopnia zbliża warunki ćwicz. do rzeczywistego pola walki. Pododdziały wykonywały cały szereg rzeczy praktycznie, takich jak przekraczanie pól minowych, usuwanie zawał drogowych. Szkoliliśmy w pewnym stopniu kierowców w remontach samochodów. Tutaj na moim kierunku nie szły czołgi ale czołgiści musieli rozpinać gąsienice, musieli napinać. Sądzę że to ćwiczenie dało wszystkim te cele, które zostały postawione - osiągnęliśmy.

Wywiad z gen.Kwiatkowskim.

Z okazji zakończenia ćwicz.8DZ zwracam się z zapytaniem do dcy 8DZ ob.gen. KWIATKOWSKIEGO.

Pyt: Grupa badawcza ASG prowadzi badania pod kątem stwierdzenia możliwości usprawnienia ćwiczeń z punktu zbliżenia ich do warunków współczesnego pola walki.
W związku z tym proszę odpowiedzieć jakie doświadczenia w organizacji ćwiczeń z zakresu treści organizacji, metod prowadzenia ćwiczeń uzyskane w poprzednich ćwiczeniach takt. prowadzonych w dn.7-10 lipca zostały wykorzystane w aktualnych ćwiczeniu ?.
W aktualnym przedsięwzięciu tzn. w ćwicz. z 39pz tak jak i w poprzednich ćwicz. z pcz i pz zastosowaliśmy zarówno tę samą tematykę jak też organizację i metodę ćwicz. Dlatego że już od dwóch lat staramy się szkolić wojska w zakresie zasad najbardziej nowoczesnych, stosowane wg najnowocześniejszych poglądów na współczesnym polu walki. Dlatego też jeśli chodzi o treść ćwicz. treść właściwie tematu ćwicz., który polegał na tym że wojska po ogłoszeniu alarmu zostały wyprowadzone do rejonu ześrodkowania a następnie z rejonu ześrodkowania organizowały już w sytuacji boj. działania obronne. Z kolei z obrony przechodziły do natarcia z marszu podczas ugrup. boj.wojsk znajdujących się w bezpośredniej styczności z nplem. To jest jak najbardziej nowy temat. Temat nie opanowany, temat, którego trzeba uczyć wszystkich dców, sztaby od najniższych do najwyższych. Tym bardziej że temat ten jest trudny zarówno z punktu widzenia organizacji jak i współdziałania rodzajów wojsk a także z punktu widzenia samego działania, bowiem wojska w zasadzie jeszcze do nie tak odległego czasu nie szkoliły się w tego rodzaju działaniach. A więc temat jest trudny i warto nad nim pracować tym bardziej że on jak najbardziej odpowiada przyszłemu polu walki. Najprawdopodobniej tak będą musiały działać wojska najczęściej w tego rodzaju sytuacjach w jakich staramy się obecnie szkolić od dwóch lat. A więc tematu jest dość aktualny sądząc najprościej i dlatego zarówno poprzednie ćwicz.jak i te ćwicz.były prowadzone na ten sam temat.
Jakie wypływały cele szkoleniowe, które stawialiśmy przed

ćwicz. sztabami i wojskami. Do takich zasadniczych celów

szkoleniowych należą: Sprawdzenie wykonania czynności po ogłoszeniu alarmu ćwiczebnego, doskonalenie dców, sztabów i pododdz. w umiejętnym ześrodkowaniu sił w rejonach ześrodkowania. Doskonalenie dcóe i sztabów pz w organizacji kontrataków co już przez wielu dców na skutek tego że ostanio obrona była nie przerabiana zostało zapomiane. Doskonalenie sztabów i pododdz.pz w praktycznym marszu i rozwijaniu się z ugrup. marsz. w ugrup. bojowe a właściwie najpierw w przedbojowe i bojowe, doskonalenie dców i sztabów pz w organizacji prowadzenia natarcia z rejonu położonego w głębi z marszu Doskonalenie również dców i sztabów w organ.zab. skrzydeł, odpierania kontrataków wydzielonymi siłami i środkami przy jednoczesnym rozwijaniu natarcia. A także w forsowaniu przeszkód wodnych, w wydzielaniu oddz. wydzielonych prowadzeniu rozpoznania, które będzie bardzo istotne na przyszłym polu walki. Jeśli chodzi w organ. ćwicz.to podobna była do ćwicz., które przeprowadziliśmy w dn.7-10 lipca br. jednocześnie z dwoma pułkami ćwiczenia rozpoczęły się od alarmu poczem po alarmie wojska zajęły rejon wyjściowy. Wyobrażam sobie że właśnie w przyszłości na skutek tego że żyjemy w wieku szybkości, wszyscy będą dążyli do tego, żeby jak najszybciej postawić wojska w pełny stan got.boj. I dlatego też działania wojenne mogą się rozpocząć przez wojska l.zw. kadrowe, znajdujące się w garnizonach, które z garnizonów muszą wyjść bezpośrednio na poszczególne kierunki do działań.

Dlatego też musimy szkolić również zawsze w każdych ćwicz. wojska w zakresie got.boj., got.alarmowej. A więc zaczynamy każde ćwicz. od alarmu. P_o zajęciu rejonu następuje organizacja obrony. $P_o$nieważ pułk znajduje.się w drugim rzucie organizował on kontrataki wspólnie z urzutowanymi pułkami sąsiednich związków taktycznych. Następnie przejście do natarcia z marszu z rejonu położonego w głębi. A więc organ. ćwicz. była podobna jak w poprzednich ćwicz. Sposób przystąpienia do tych ćwiczeń był taki sam. Zaczęliśmy od opracowania kompleksowego dokumentacji do ćwicz.

Pyt: Jest tu taka nowść w stosunku do innych dyw. bo tam ta dokumentacja jest szczuplejsza. Tutaj widzieliśmy dokumentację szczegółową i zdaje się to ma jakiś pozytywny wpływ na wprowadzenie tych nowych momentów ?.

Odp: Tak. To jest prawda staramy się opracowywać każde ćwicz. systemem kompleksowym. Zarówno z punktu widzenia tematyki jak i z punktu widzenia udziału komórek sztabu, wszystkich rodzajów wojsk i służb.
Opracowujemy takie ćwicz. na mapach wszyscy wykonują plany na mapach, a więc pod względem objętości, nie opracowujemy dużo dokumentów bo wszystkie one właściwie są opracowywane na mapach. I w oparciu o takie właśnie plany ogólnowojskowe, zamiar ogólnowojsk., przebieg ćwicz. oraz plany poszczególnych szefów rodzajów wojsk, służb i wydziałów opracowane na mapie oczywiście w oparciu o ogólny zamiar i przebieg ćwicz. prowadzimy następnie ćwicz. z ćwicz.jednostkami wszystkich rodzajów wojsk. A jednocześnie i na różnorodne tematy. Dlatego też nazywamy takie ćwicz.ćwiczeniami kompleksowymi a polega na tym, że biorą w nim aktywny udział wszyscy szefowie rodzajów wojsk i służb i wszystkie rodzaje wojsk i służb, i to jest właśnie pozytywnym zjawiskiem w naszej org. ćwicz. Organizacja ćwicz. u nas krótka, poświęcamy czasu bardzo niewiele, sprowadza się ona do opracowania tej dokumentacji, która trwa zresztą kilka dni, następnie do instruktażu ogólnego zwkierownictwem, aparatem rozjemców zarówno oddziałowych jak i .... terenowych i pozoracją, do instruktażu w terenie z rozjemcami oddziałowymi i terenowymi jeżeli takich wydzielamy i pozoracją. Wszystko zajmuje nam b. niewiele czasu. Rozpracowanie około kilku dni. Natomiast sama praca i szkolenie jeden - dwa dni. A więc nie dużo czasu w sumie nam zajmuje organizacja takiego ćwiczenia. Ćwiczenie to prowadziliśmy z oznaczonymi wojskami ze względu na brak wojsk, ze względu na pewne wytyczne, dotyczące oszczędności zwłaszcza po 14 plenum naszej partii dążymy do maksymalnych efektów przy największych oszczędnościach do maksymalnych efektów szkoleniowych.
To nie jest łatwe, to jest b. trudne, ale opłacalne i warto do tego dążyć i staramy się właśnie nawet i w szkoleniu,

praktycznym szkoleniu wojsk szukać właśnie tych nieraz

drobnych, ale w sumie składających się na większe sumy oszczędności. Dlatego też, z tego względu prowadzimy ostatnio zwłaszcza w tym roku, ćwiczenia o ograniczonym zasięgu i z ograniczoną ilością wojsk. A zwłaszcza sprzętu i przez to osiągamy pewne oszczędności, zresztą nawet dość duże oszczędności a z drugiej strony efekty napewno nie są gorsze od efektów, kiedy w ćwicz. bierze udział więcej wojsk, które działają na znacznie większą głębokość t.zw. większy rozmach.

Pyt: Jakie pouczające momenty pozytywne lub negatywne wyrażające zbliżenie ćwicz. do rzeczywistości przyszłego pola walki wystąpiły w aktualnym ćwiczeniu ?.

Odp: W aktualnym ćwicz. do pozytywnych momentów należy zaliczyć następujące: Przede wszystkim to, że zgodnie z rozk. Min. Obr. Nar. rozpoczęliśmy to ćwicz. od sprawdzenia gotowości alarmowej pułku. Że w tym ćwicz. przerobiliśmy w pewnym stopniu zagadnienia związane z obroną, którą ostanio u nas w wojsku traktuje się jakoś trochę marginesowo. A jednak nie możemy zapominać również o tym jednym z podstawowych rodzajów walki jaką jest obrona. Możemy przecież nawet w pierwszym, początkowym okresie wojny, z tego rodzaju działaniami spotkać się. A więc musimy wojska szkolić z zakresu organ. prowadzenia działań obronnych. Następnie jeżeli chodzi o te pozytywne momenty poszerzające to właśnie to była organizacja przejścia z obrony do natarcia pułku w składzie dyw. i z rejonu położonego w głębi. Do ćwiczeń skomponowaliśmy ostre strzelanie, art. dyw.,art. pułk., komp.cz.,którego strzelały strzelanie tzw. 8b na wydłużone odległości. A więc to w sumie też podniosło dyscyplinę ćwicz. a zwłaszcza ćwiczących wojsk i to jest również pozytywne zjawisko. Zresztą staramy się każde ćwicz.jeżeli tylko pozwalają nam możliwości, zwłaszcza w zakresie amunicji staramy się każde ćwicz.prowadzić z ostrymi strzelaniami, bo takie ćwicz.jak najbardziej zbliżają ćwicz. do rzeczywistości do pola walki. Następnie do takich pozytywnych momentów należy zaliczyć i ten fakt. że ćwicz.prowadziliśmy wg decyzji ćwiczących.Tow.płk miał również możność się przekonać że w ćwicz.nie było jakichś takich z góry opracowanych rozwiązań. Doy tak, jakie decyzje przyjmowali wg tych decyzji w zasadzie działali z tym że my jeżeli widzieliśmy ze de-

cyzją w tej sytuacji, w tych konkr.warunkach nie odpowiada zasadom czy taktyki, czy nie jest normalną ze względu na teren, czy działanie npla, to staraliśmy się oddziałać ale przy pomocy pozoracji i w ten sposób dców poszczególnych zmusić do zmiany tej decyzji, w tej sytuacji najsłuszniej. Staraliśmy się szeroko również stosować w tych ćwicz.manewr siłami i środkami na polu walki. Poza tym również staraliśmy się żeby to ćwicz.przebiegało wg zasad działań na kierunkach, zaczynając już od komp. wzwyż, a więc komp. działały na kierunkach i bat. działały również na kier. Do negatywnych stron tego ćwicz.zaliczam ten fakt, że ćwicz.prowadziliśmy bez pozoracji broni jądr., a więc bez użycia broni jądr. Jednak uważam że powinniśmy więcej szkolić wojska w działaniach, w warunkach użycia broni jądr. Bo jeżeli będziemy umieli działać w warunkach użycia broni jądr., to w warunkach jej nie stosowanie to formy i zasady pozostają te same. A więc nic się nie zmienia.

Pyt: Może być zagęszczenie szyków ?

Odp: Raczej zagęszczenie szyków niebardzo, bo jest niebezpieczne to zjawisko bo w każdej chwili istnieje zagrożenie użycia broni atomowej przez npla. A więc zagęszczać jest niebezpieczne szyki. Większe natężenie ognia broni klasycznej musiałaby występować. Dlatego też uważam, że trzeba szkolić wojska więcej w warunkach stosowania broni atomowej, bo to będzie zmuszało wojska zarówno do nauki właściwie do działań na kierunkach użycia tej broni atomowej z naszej strony a z drugiej strony będzie wojska zmuszało do stosowania zawsze tych zasad obrony przed bronią masowego rażenia, którą może użyć w każdej chwili nieprzyjaciel.

Pyt: Tutaj może wyszedł pewien moment negatywny, tak to ja odczułem - kwatermistrz dywizji opracował b.ładny plan ale spełniał on rolę tylko aplikacyjnie tam nie ćwiczyła służba zdrowia w ogóle zdaje się - może ja jestem w błędzie ale tak wygląda, że tych rannych nie sprowadzono na te punkty opatrunkowe i ten moment nie znalazł zastosowania, mimo że plan był dosyć realistycznie opracowany.

Odp: Tak to prawda. Ze względu na brak wojska w pułku, za małą ilość ćwiczących żołnierzy, nie stosowaliśmy w tych ćwicz. improwizacji rannych, zabitych i ich ewakuacji. Tego ześmy nie stosowali. Nie byłoby kim nacierać, dlatego też, to jest niewątpliwym mankamentem, ale nie mogliśmy sobie na to pozwolić w poprzednich ćwiczeniach namiastka tej ewakuacji istniała i pewna ilość rannych ewakuowaliśmy. Dlatego, że pułk czołgów w obecnej naszej organizacji właściwie jest w pełnym składzie i w pcz mogliśmy sobie na to pozwolić, natomiast w pz, który właściwie jest skadrowany nie mogliśmy sobie na to pozwolić, bo zbyt mało wojska działało na polu walki, abyśmy mieli uszczuplać jeszcze te pododdziały walczące w pierwszej linii poprzez stwarzanie sytuacji, że wielu z nich jest rannych i trzeba ewakuować do punktu opatrunkowego. Natomiast punkt medyczny był zorganizowany, tylko nie działał na normalnych odległościach, a był w pobliżu sztabu pułku ibto jest też mankamentem tego ćwiczenia. Poza tym uważam, że mankamentem jest i to, że za duże daliśmy obciążenie dla sztabu, a za małe dla wojsk a zwłaszcza w pierwszym etapie ćwiczenia w obronie. Ale to znowu wypływało z warunków terenowych. Pułk w rejonie ześrodkowania znajdował się poza poligonem i w tym rejonie nie mogliśmy kopać żadnych schronów, ani też ukryć dla sprzętu bojowego i w związku z tym wojska znajdujące się w rejonie ześrodkowania były zbyt mało obciążone - i to jest mankamentem naszego ćwiczenia.
W przyszłości trzeba będzie stawiać jednak więcej zadań przed wojskami, ażeby obciążać je bardziej i równomiernie w okresie całych ćwiczeń. Mankamentem tych ćwicz. byłaby również i że ćwicz. częściowo prowadzone na poligonie, gdzie można się było rozwinąć i działać w szykach rozwiniętych, bojowych ale częściowo były one prowadzone poza poligonem, gdzie w warunkach letnich, kiedy dojrzewają uprawy rolne nie można się rozwinąć, bo to by wyrządziło ogromne straty w gospodarce narodowej; zresztą, za które Ministerstwo Obrony Narodowej musiałoby płacić. Dlatego też działania poza poligonem są ograniczone.
I to jest również mankamentem naszych ćwiczeń. Nie ma swobody manewru poza poligonem nie można swobodnie rozwijać się i działać tak, jakby dcy działali w warunkach poligonowych.

Dlatego, że nie mamy odpowiedniego poligonu, odpowiednio dużego, żebyśmy mogli tego rodzaju ćwicz.na dużą głębokość prowadzić.
Musimy właściwie częściowo ograniczyć się do poligonu a częściowo wychodzić poza poligon. W tych ćwiczeniach również było pewnym mankamentem i to, że było brak sąsiadów, chociaż to podgrywali oficerowie kierownictwa ćwiczeń. Brak było również lotnictwa.Nie wzmocniliśmy pułku zaporami i chemikami, co też było naszym błędem. W naszej organizacji pułk etatowo nie ma chemików i saperów. Musielibyśmy przydzielać im batalion sap. i kompanie chemiczną.
A ponieważ tamte pododdziały już brały udział z innymi jednostkami w ćwicz.wspólnych, dlatego też do ćwiczeń z tym pułkiem wziąć ich nie mogliśmy.
Ale to jest naszym błędem, bo jednak trzeba takich specjalistów do ćwiczeń pułkowych przydzielać.

Pyt: Jakie usprawnienia w zakresie treści, organizacji prowadzenia należałoby w przyszłości wprowadzić do tego rodzaju ćwiczeń ?.

Odp: Uważam, że zarówno pod względem treści jak i formy prowadzenia ćwiczeń tego rodzaju odpowiadają jak najbardziej wymaganiem przyszłego pola walki.
Trzeba jedynie bardziej komplikować sytuacje na polu walki i w związku z tym więcej wydzielać sił i środków do t.zw. pozoracji w warunkach jednostronnych ćwiczeń. Żeby ta pozoracja działała rzeczywiście na podobieństwo działań przyszłego npla. Poza tym żeby działała ona zgodnie z jego taktyką.
I to jest uważam najbardziej istotne, żeby pozoracja działała zgodnie z taktyką stosowaną warunkach naszych potencjalnych przeciwników. W ten sposób z jednej strony będziemy zmuszali wojska do poznawania organizacji i wyposażenia armii naszych przypuszczalnych przeciwników, znaczy jego pododdziałów, oddz.związk.takt. z drugiej strony będziemy poznawać jego taktykę a przecież nam o to chodzi, żeby poznać i organizację i sprzęt i taktykę npla, to znając jego taktykę potrafimy go odpowiednio zwalczać. Nie znając jego taktyki, prowadząc np. ćwicz. dwustronne a w dwustr.ćwicz.prowadzimy ćwicz. w oparciu o naszą taktykę i naszą organizację, my właściwie nie uczymy tego wojska. I to uważam za mankament dwustronnych

ćwiczeń.Jakkolwiek dwustr.ćwicz.są wyższą formą ćwicz.takt. z wojskami to jednak nie stwarzają one możliwości głębokiego poznawania zarówno organizacji, jak i taktyki wojsk npla. Dlatego sam osobiście jestem zwolennikiem prowadzenia ćwiczeń jednostronnych z większą silniejszą pozoracją, któraby właśnie działała wg zasad taktyki npla.
Uważam, że w ćwicz. więcej należy stosować takie formy jak branie jeńca, przesłuchiwanie tego jeńca w danym języku obcym, jak podrzucanie map ze znakami państw NATO ażeby sztaby nasze poznawały znaki państw NATO z jednej str. z drugiej str.żeby doskonaliły w zajemności języka wojskowego. Bo i w przyszłości sztaby mogą znaleźć się w takiej sytuacji, że trzeba będzie rozmawiać z jeńcami, żeby się dowiedzieć od nich odnośnie sił, ugrupowania, zamiaru działań itd.
I teraz jak najszybciej, nie będzie czasu na to żeby wziąć tłumacza, na to nie będzie czasu, bo może być za późno. Trzeba będzie samemu tłumaczyć, przetłumaczyć sobie z danego języka te informacje, które będą od jeńca odbierane.

Pyt: Może ob.gen.wyrazi swoją opinię co do celowości wydzielania w ćwicz.dwustr.rozjemców terenowych.

Odp: Ćwicz. dwustr. niewątpliwie są wyższą formą.takt.z wojskami w terenie od ćwicz.jednostr., ale ćwicz.dwustr. wymagają po pierwsze pełnej organizacji wojsk z jednej i z drugiej strony. Np. z oznaczonymi wojskami ćwicz. dwustr. względnie szkieletowe dwustr. dają mniejsze efekty. Bowiem np. rozpoz. nie może działać, nie można drogą obserwacji ustalać ruchu wojsk naziemnej jak i powietrznej obserwacji....
Ze względu na niepełną organ. oddz.naszej dyw. w naszych warunkach uważam jednostronne ćwicz. z pozorowanym nplem za bardziej celowe i uważam że ćwicz.te dają nie mniejsze efekty szkoleniowe od ćwicz.dwustr. tymbardziej że niejako za tą drugą stroną ćwiczy kierownictwo wraz z pozoracją.
I chodzi nam o to w tych ćwicz.by właśnie działając podobnie do taktyki npla uzyskać stawiane przed ćwiczącymi oddziałami cele szkoleniowe i nam się to w praktyce całkowicie udaje.

Poza tym ćwicz. dwustr. z udziałem większej ilości sił i środków są bardziej kosztowne od ćwicz.jednostr. A jak się wyraził Min.Obr.Nar. na ostanim spotkaniu z kadrą powinniśmy szkolić taniej a lepiej.I uważam że ćwicz.jednostr. pozwalają szkolić wojska taniej i lepiej. Zresztą to chyba przewija się przez całą moją wypowiedź dzisiejszą że ćwicz.z oznaczonymi wojskami, ćwicz.z pozorow.nplem a więc ćwicz.jednostr. pozwalają nam zaoszczędzić znaczną ilość paliwa i na amortyzacji sprzętu boj. A z drugiej strony osiągamy niemniejsze efekty szkoleniowe od tych jakie się osiąga w ćwicz.poważniejszych,bardziej złożonych, bardziej skomplikowanych, w tych ćwicz.dwustr.

Pyt: Mnie się wydaje że w ćwicz.dwustr. występuje istotny moment a mianowicie: to że dcy, którzy działają przeciwko sobie to już nie czują że przeciwko nim występuje założony nieprzyjaciel z ramienia kierownictwa a widzą tutaj swego przeciwnika. W związku z tym może iść inicjatywa w dążeniu do oszukania przeciwnika, którego można oszukać, bo kier.to trudno oszukać, trudno pokonać ale w tym wypadku może u niego jakaś inspiracja, jakaś chytrość wojenna się ujawnić, w większej skali niż jednostronne ćwicz. choćby z najlepszą pozoracją.

Odp: Niewątpliwie tak. Ten aspekt w ćwicz.dwustr. występuje, istnieje i działa i to jest niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem w ćwiczeniu. Ale z drugiej strony jak już powiedziałem poprzednio w ćwicz. tych obie strony występują wg własnej organizacji i wg własnej taktyki i nie uczymy przez to strony ćwicz. zarówno taktyki jak i organ. armii obcych a przeciwż powinno nam na tym bardzo zależeć ażeby poznawać taktykę i poznawać organizację państw obcych. Jeżeli chodzi o aparat rozjemców terenowych, uważam że aparat taki w ćwicz. dwustr. powinien występować, można również stosować tzw. aparat rozjemców oddz.-ter. tzn rozjemcom oddz.,których powinno być więcej bowiem powinien być chociażby przy komp.. dawać prerogatywy rozjemców terenowych żeby oni mieli prawa rozjemców terenowych. Z tym że z doświadczenia trudno jest się tym rozjemcom oddział., którzy mają uprawnienia rozjem-

ców teren, dogadać, ——— dojść do porozumienia,zwłaszcza

jeżeli idzie o rozstrzygnięcie w danej sytuacji, której stroni należy przyznać powodzenie, a której przyznać niepowodzenie. Działają tam jakieś czynniki uczuciowe, emocjonalne, zaangażowania się tych rozjemców przy ćwicz.jednostkach czy oddziałach, czy pododdz. I tego się nie da wyrugować i tutaj nieraz dochodzi między rozjemcami do pewnych nieporozumień i konfliktów, które muszą rozstrzygać wyżsi przełożeni z takimi sytuacjami spotykaliśmy się już w czasie ćwicz. dwustr. Ale ta forma, stosowania aparatu w ćwicz.dwustr.,rozjemców oddziałowo-terenowych nie jest pozbawiona sensu, jest korzystna, dlatego że zaoszczędzany pewną ilość kadry, potrzeba mniej kadry dla obsadzenia tego aparatu rozjemców oddziałowo terenowych. Do organizacji aparatu rozjemców oddziałowych i terenowych/oddzielnie/ trzeba niemal że dwa razy tyle kadry, to dobrej kadry, któraby przewyższała pod względem wykształcenia wojskowego, przede wszystkim praktyki wojskowej tych, przy których się znajduje względnie na kierunkach, których jeżeli chodzi o aparat terenowy, ma rozstrzygać walkę obu stron. Ta kadra musi być odpowiednio do tego predystynowana. A o taką kadrę jest jednak trudno, bo trzeba ściągać ją z samego związku taktycz. czy z samego nawet okręgu. Z tego też względu prowadzenie ćwiczeń należy organizować przy mniejszej ilości aparatu rozjemców. I ograniczenie się do rozjemców oddziałowych, którym można powierzyć funkcje również rozjemców terenowych. Ale taka organizacja pracy rozjemców wymaga większego przygotowania. I muszą to być ludzie bezstronni, nie zaangażowani, również uczuciowo w stosunku do ćwiczących stron.

Na tym zakończenie wywiadów prowadzonych z okazji ćwicz. 8DZ. w dn. 26-28.07.
Wywiady prowadzili: płk Zakrzewski, płk SIELECKI i mjr DROZD

Wykonano w 3 egz.
Egz.Nr.1-3 płk.SIELECKI
Druk NW dnia 15.09.64 r.
nr.ks.2157/WW.

Zał. nr 3

8 DZ

Sprawozdanie z badań ankietowych oficerów /badanych 20 w tym 11 ćwiczących/.

1.

Lp.	Pytania	tak	częściowo tak	nie	brak zdania
1.	Czy zostały zrealizowane cele ćwiczenia?	15	5	-	-
2.	Czy działania dowódców, oficerów sztabu i pododdziałów odpowiadały współczesnym wymogom walki?	12	6	2	-
3.	Czy uzyskano w ćwiczeniu maksymalne zbliżenie do rzeczywistości przyszłej walki?	3	14	2	1

2.

Czy w ćwiczeniu wystąpiły następujące cechy?	tak	częściowo tak	nie	brak zdania
1	2	3	4	5
a/ ciągłe /bez przerwy/ narastanie sytuacji?	13	7	-	-
b/ nagłe zmiany sytuacji?	15	3	2	-
c/ napięte i krytyczne momenty w sytuacji?	8	9	2	1
d/ czy przeciwnik był silny i trudny do pokonania?	11	8	1	-
e/ wysokie tempo działań	3	13	3	1
f/ wysoka manewrowość	8	7	5	-
g/ działanie w warunkach zagrożenia i użycia bmar	5	10	5	-
h/ działanie na kierunkach	17	3	-	-
i/ rozśrodkowanie sił	12	8	-	-
j/ ograniczony czas na podejmowanie decyzji i organizację walki	6	9	5	-

Uzasadnienie wypowiedzi /w jakich sytuacjach wymienione cechy wystąpiły najwyraźniej/?

- W/w cechy wystąpiły w odpieraniu kontrataków.
- Ciągłe narastanie sytuacji miało miejsce w czasie walki o przedni skraj oraz w czasie walki o poszczególne punkty oporu.
- Teren ćwiczenia nie pozwalał na działania manewrowe.
- Powyższe cechy wystąpiły podczas dynamiki walki.
- Powyższe cechy wystąpiły w czasie pościgu i boju spotkaniowego.

3.

Czy przebieg ćwiczenia wpływał na kształtowanie następujących cech osobowości ćwiczących	oficerów				podoficerów i szeregowców				
	tak	częściowo tak	nie	brak zdania	tak	częściowo tak	nie	brak zdania	brak odpowiedzi
a/ samodzielność myślenia	9	8	1	2	7	6	1	-	6
b/ samodzielność działania	8	10	1	2	3	9	1	1	6
c/ umiejętność działania w zespole	11	7	-	2	11	3	-	-	6
d/ aktywność	14	5	-	1	8	6	-	-	6
e/ inicjatywa	8	10	-	2	5	7	1	1	6
f/ dokładność	7	11	-	2	2	9	2	1	6
g/ szybkość	8	1	-	1	5	7	-	2	6
h/ punktualność	8	10	-	2	5	9	-	-	6

Uzasadnienie wypowiedzi /w jakich sytuacjach występowały wymienione cechy osobowości i jakie momenty szczególnie wpłynęły na ich przejawianie się/?

- W czasie natarcia a szczególnie w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem wyłaniają się dodatkowe trudności, które ćwiczący musi pokonać i to właśnie kształtuje osobowość ćwiczącego.
- Powyższe cechy głównie były kształtowane podczas dynamiki walki w czasie bezpośredniej walki z nplem, pokonywania przeszkód itp.

4.

Czy na zbliżenie ćwiczeń do wymogów współczesnego pola walki wpłynęły?	tak	częściowo	nie	brak zdania	brak odpowiedzi
a/ cele ćwiczenia	60%	35%	5%	6%	4%
b/ treść ćwiczenia	69%	25%	3%	3%	-
c/ warunki organizacji i prowadzenia ćwiczenia	43%	48%	4%	5%	-
d/ organizacja i metody pracy kierownictwa i rozjemców	36%	40%	14%	8%	2%
e/ metody pracy rozjemców terenowych	26%	38%	16%	19%	1%
f/ system i środki pozoracji	41%	37%	7%	13%	2%
g/ poziom wyszkolenia ćwiczących	37%	55%	4%	3%	1%
h/ właściwe działania ćwiczących	49%	44%	4%	3%	-

Uzasadnienie wypowiedzi /dlaczego te czynniki wpłynęły/?

- Pozorację należy dostosować do decyzji ćwiczących dowódców.
- Ograniczona ilość środków pozoracji i mała ich różnorodność nie pozwalały na stwarzanie właściwych sytuacji i nie dawały możliwości trafnej oceny siły npla.

5.

Czy należałoby wprowadzić usprawnienia w systemie organizacji i prowadzenia ćwiczeń pułkowych, aby maksymalnie zbliżyć je do przyszłego pola walki zwłaszcza w zakresie?	tak	częściowo tak	nie	brak zdania	brak odpowiedzi
a/ celów ćwiczenia	11	5	4	-	-
b/ treści ćwiczenia	8	4	7	-	1
c/ systemu i metod pracy kierownictwa i rozjemców oddziałowych	11	2	5	1	-
d/ metod pracy rozjemców terenowych	8	5	5	2	-
e/ systemu i metod pracy pozoracji	7	10	3	-	-
f/ lepszego przygotowania ćwiczeń	6	9	4	1	-
g/ lepszego przygotowania się ćwiczących	7	12	1	-	-

Uzasadnienie wypowiedzi /podać dlaczego i w jaki sposób/?

(bc)
- System pozoracji powinien być dostosowany do decyzji podejmowanych przez ćwiczących.

6. Jakie macie uwagi odnośnie pracy kierownictwa w ćwiczeniu?

(VV)
- Szybciej organizować pracę sztabową i szybciej stawiać zadania podwładnym. Kierownictwo działało stosunkowo nerwowo.
- Organizować ćwiczenia na większym obszarze i nie krępować dowódców ilością dróg.
- Wystarczyłby tylko kierownik ćwiczenia i rozjemcy a nie kierownictwo i rozjemcy.
- Praca kierownictwa nie była zbyt dokładna.
- Nie ujawniać zamiarów swoim kolegom.

7. Jakie macie propozycje odnośnie usprawnienia pracy kierownictwa w ćwiczeniach z wojskami?
- Spowodować lepsze zaopatrzenie w sprzęt łączności.
- Pozwalać na rozwój inicjatywy podwładnych.
- Spowodować by w kierownictwie była lepsza organizacja pracy oraz zgodność w interpretacji założeń.

8. Jakie macie uwagi odnośnie pracy rozjemców oddziałowych i terenowych?
   - Rozjemcy powinni się znajdować na każdej rubieży i stawiać zadania.
   - Rozjemcy nie dostosowują się do wymogów współczesnego pola walki.
   - Jaśniej i konkretniej zapoznawać ćwiczących z zaistniałymi sytuacjami.
   - Rozjemcy oddziałowi w dużym stopniu przyczyniają się do gmatwania sytuacji z uwagi na reprezentowanie różnych poglądów na temat tej samej sytuacji taktycznej.

9. Jakie macie propozycje odnośnie usprawnienia struktury aparatu rozjemczego /czy wyznaczać rozjemców terenowych/ i metod pracy rozjemców?
   - Rozjemca terenowy spełnia zasadniczy cel w kontroli i kierownictwie, natomiast ilość rozjemców przy poszczególnych oficerach rodzajów wojsk i służb może być ograniczona mniejszą ilością.
   - Rozjemcy terenowi są potrzebni jedynie na poszczególnych punktach, szczególnie istotnych ze względu na bezpieczeństwo wojsk.
   - Nie narzucać dowódcom decyzji.

10. Jakie macie uwagi odnośnie stosowania pozoracji w ćwiczeniu?
   - Pozoracja powinna dokładniej wykonywać swoje zadania.
   - Pozoracja winna być stosowana w takiej formie i takimi środkami, aby stworzyć obraz współczesnego pola walki.
   - Pozorację przystosować do decyzji dowódcy. Małe siły pozoracji utrudniają ocenę npla. Dobrze byłoby posiadać środki pozoracji zmechanizowane.

11. Jakie macie propozycje odnośnie ulepszenia pozoracji w ćwiczeniach z wojskami?
   - Stosować więcej środków pozoracji. Ćwiczenie winno się odbywać na większym poligonie.
   - Prowadzić zajęcia dwustronne od szczebla batalionu.
   - Prowadzić dwustronne ćwiczenia po żniwach i wykopkach.
   - Pozoracja powinna we właściwy sposób pozorować npla.

Pytania tylko dla ćwiczących

12.

Czy istnieją możliwości usprawnienia pracy na zajmowanym przez Was w czasie ćwiczenia stanowisku zwłaszcza poprzez:	tak	częściowo tak	nie	brak zdania
a/ intensywniejsze wykorzystanie czasu	5	3	3	-
b/ wprowadzenie lepszej organizacji pracy	5	5	1	-
c/ lepsze planowanie	4	5	2	-
d/ zastosowanie lepszych metod pracy	4	5	2	-
e/ dokładniejsze wykonawstwo	7	2	2	-
f/ większą punktualność	6	4	1	-

13. Inne propozycje i uwagi:

a/ Jakie czynniki obiektywne wpłynęły negatywnie na przebieg ćwiczenia?

- Należy wprowadzić doskonalsze środki łączności. Radiostacja R-116 nie zdaje egzaminu. W ćwiczeniu bardzo powoli działała pozoracja.
- Ograniczenia spowodowane warunkami terenowymi.
- Duży chaos w ćwiczeniu. Długi czas wyczekiwania w rejonie ześrodkowania.

b/ Jak organizować badania i co badać w pułkowych ćwiczeniach?

- Badać doprowadzanie zadań do podległych dowódców w krótkim czasie.
- Rozłożenie sił ćwiczących, organizacja odpoczynku - szczególnie gdy ćwiczenia trwają kilka dni.

Zał. nr 5

ARKUSZ WYNIKÓW OBSERWACJI DZIAŁANIA POZORACJI

Krótka treść sytuacji	Co pozorowano /rejon /rubież/ sposób pozorowania	Kto pozorował działanie przeciwnika		Na czyj rozkaz /sygnał/ działała pozoracja				Użyte siły i środki do pozorowania							Kontakty z kierow. ćwicz. i rozjem. ter.		Wpływ i reakcje ćwiczących na pozor. działanie	Stopień realności pozorowanej sytuacji			Uwagi:
		pododdziały ćwiczące	pododdział pozoracji	kier. ćwicz.	kier. pozor.	wg planu działania pozoracji	wg decyzji ćwiczących dowódców	ludzie	amunicja ćwiczebna	mat. wybuch.	miny	środki trujące	zestawy do poz. urządzeń jądr.	inne środki	osobiste	przy pomocy tech. środków łączn.		duży	przeciętny	niski	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
uacja nr 1 s trwania 8.50-10.30 ść: pokonanie zapór owych i zawał leś- h. ona przeszkód owanie NST i iem broni maszynowej.	1/zawały 2/ pole minowe 3/ NST	-	x	x	-	x	-	10 ludzi 2 motocykle M-72	60 naboi 9 min 5 petardy C-8	-	9 pcz i ppiech	NST C-8 /świece/	-	-	-	x	x	x		-	Ze względu na zawały leśne ze względu na pole minowe bo ograniczona ilość zapalników /jeden samochód przejechał bez strat
uacja nr 2 s trwania 10.50-11.30 ka o punkt oporu osaniec/	punkt oporu	-	x	-	x	-	x	10	120	-	-	-	-	petardy	-	x	x	x	-	-	
uacja nr 3 s trwania 14.20-15.15 cig za wycofującym nplem. Wprowadzenie walki drugiego rzutu.	punkt oporu	-	x	x	-	-	x	13	200	-	10 pcz 10 ppiech	C-8	-	petardy	x	x	x	x	-	-	Pokonywanie przeszkody wodnej w bród.
uacja nr 4 s trwania 15.15-16.50 ka o punkt oporu i owanie przyczółka zece Piława	punkt oporu	-	x	x	x	x		40	200	-	-	C-8	-	petardy	x	x	x		x		Sztuczność w pewnym stopniu polegała na konieczności skierowania czołgów na jeden kierunek ze względu na szosę asfaltową.

mjr Czeponko – kierownik pozoracji
i równocześnie dca grupy na
jeden kierunku.

Zał. nr 6

ARKUSZ WYNIKÓW OBSERWACJI DZIAŁANIA POZORACJI

Krótka treść sytuacji	Co pozorowano rejon /rubież/ sposób pozorowania	Kto pozorował działanie przeciwnika		Na czyj rozkaz /sygnał/ działała pozoracja				Użyte siły i środki do pozorowania							Kontakty z kierow. ćwicz. i rozjem.ter.		Wpływ i reakcje ćwiczących na pozor.działanie	Stopień realności pozorowanej sytuacji			Uwagi:
		pododdziały ćwiczące	pododdział pozoracji	kier. ćwicz.	kier. pozor.	wg planu działania	wg decyzji ćwiczących dowódców	ludzie	amunicja ćwiczebna	mat. wybuch.	miny	środki trujące	zestawy do poz.uderzeń jądrowych	inne środki	osobiste	przy pomocy techn.środków łączności		duży	przeciętny	niski	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Sytuacja nr 1 Czas trwania 9.00-9.55 Treść: usuwanie zawał leśnych, rozminowanie dróg, działanie w terenie skażonym NST.	zawała leśna pola minowe teren skażony	-	10	x	x	x	-	10	100	-	10	C-8	-	petardy	-	x	x	x	-	-	
Sytuacja nr 2 Czas trwania 12.00-13.00 Podparcie kontrataku /pla/. Wykonanie kontrataku.	kontratak	-	10	x	-	x	-	10	300	-	-	-	-	"	x	x	x	x	-	-	
Sytuacja nr 3 Czas trwania 15.40-16.00 Walka o opanowanie przyczółka	obrona	-	10	x	x	x	-	10	80	-	-	-	-	"	x	x	x	x	-	-	

kpt. dca grupy na pdn. kierunku.

ARKUSZ WYNIKOW OBSERWACJI DZIAŁANIA POZORACJI

Krótka treść sytuacji	Co pozorowano /rejon rubieży/ sposób pozorowania	Kto pozoruje działanie przeciwnika		Na czyj rozkaz /sygnał/ działała pozoracja				Użyte siły i środki do pozorowania								Kontakty z kierow. ćwicz. i rozj.ter.	Wpływ i reakcja ćwiczących na pozorowane działanie	Stopień realności pozorowanej sytuacji			Uwagi
		pododdziały ćwiczące	pododdział pozoracji	kier. ćwicz.	kier. pozor.	według planu działania pozoracju	według decyzji ćwiczących dowódców	ludzie	amunicja ćwiczebna	mat. wybuch.	miny	środki trujące	zestaw do poz. uderzeń	inne środki	osobiste	przy pomocy tech. Środków łączności		duży	przeciętny	niski	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Sytuacja nr 1 Czas trwania 9.00-10.30 Treść prowadzenie 14 w terenie lesistym	drobne grupy npla, zawały leśne, pole minowe skaż.ter.		X		X	X		10	80	-	10	C-8 3 szt	-	Granaty dymne 3		X	tak	X			
Sytuacja nr 2 Czas trwania 1030-11.00 Treść walka z wycofującym się npl em.	Wycofanie npla; kolejne pkty oporu zawały leśne		X		X	X		10	50	-	-	-	-	granaty dymne 3	-	X	tak	-	X	-	
Sytuacja nr 3 Czas trw. 11.00-12.00 Treść: walka o przełamanie kolejnej rubieży obron. oparcia o rz. PŁYTNICA	Pkty oporu npla z przeszkodą wodną		X		X	X		10	100	-	-	-	-	granaty dymne 5	X	X	tak	X	-	-	
Sytuacja nr 4 Czas trwania 12.00-13.00 Treść:Odparcie kontrataku npla /w sile jednego baonu/walka o pkt oporu.	kontratak npla w sile od bpzmot. Pkt oporu npla w miejscowości		X	X	X	X		20	150	-	-	C-8 3 szt	-	granaty dymne 3 szt.	X	X	maty		X		
Sytuacja nr 5 Czas trwania 1300-1400 Treść:Pościg za wyc.się npl em .Obejście pktu oporu.Rozminowanie drog.	Punkt oporu npla. Pole minowe Wycofanie npla		X		X	X		10	100	-	8	C-8 4 szt	-	granaty dymne 5 szt.	X	X	tak	X	X		
Sy-tuacja nr 6 Czas trwania 1400-1700 Treść:Walka z pktu oporu .Opanowanie przyczółka rz.PILAWA	Punkt oporu npla. Obrona przeszkody wodnej.		X	X	X	X	-	20	200	-	-	C-8 5 szt	-	granaty dymne 5 szt	X	X	tak	X	X		

wyk. – mjr Drozd – obserwator kierunku północnego

W y k a z

stanu osobowego i środków technicznych na jednostronne ćwiczenie z 39 pz /8 DZ/ w dniach 27 - 29.7.1964r.

Wyszczególnienie	Kierownictwo i aparat rozjem.	39 pz	34 pa	Pozoracja 33 krozp	28 bł	Razem
1	2	3	4	5	6	7
Oficerowie	20	40	18	5	2	85
Podofic. zawod.	-	14	6	2	-	22
Podofic. sł.czynnej	-	81	22	6	4	113
Szeregowców	-	311	105	30	28	475
RAZEM:	20	446	151	43	34	694
Samoch. osob.-teren.	7	10	3	-	-	20
Ciągników samochod.	-	10	7	1	-	18
Samochodów ciężar.	-	43	11	3	4	61
Samochod. spec.	7	5	-	-	-	12
RAZEM:	14	68	21	4	4	111
Czołgi T-34-65	-	9	-	-	-	9
Ciągniki panc	-	1	-	-	-	1
hb 122 mm	-	-	6	-	-	6
BTR 152	-	1	-	-	-	1
BTR-40	-	-	-	1	-	1
M-72	-	-	-	4	-	4
pmK	-	357	124	35	32	548
pw-m33	-	54	24	5	2	85
rkm-D	-	15	-	3	-	18
ckm	-	5	-	-	-	5
PKM-2	-	2	-	-	-	2
RPG-2	-	15	-	-	-	15
armat 85 mm	-	4	-	-	-	4
moźdz. 82 mm	-	3	-	-	-	3
moźdz. 120 mm	-	4	-	-	-	4
radiostacji	-	34	17	6	18	75
aparat telef. AP-48	-	-	15	-	8	23
kabel	-	-	25 km	-	10 km	35 km
Śmigłowiec SM-1						

8 DREZDEŃSKA DYWIZJA ZMECHANIZOWANA

Z A M I A R

do jednostronnych taktycznych ćwiczeń kompleksowych z pozorowanym nieprzyjacielem, z fragmentami ostrych strzelań z czołgów, artylerii, moździerzy i broni piechoty dla 39 pz i 2/34 pa - w dniach 26 - 28.07.64

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr 28865

Dowództwo 8 Drezdeńskiej
Dywizji Zmechanizowanej

Nr 1/010/64.
26 07 64

OC MARIANOWO - L I P I E C 1 9 6 4 r.

T A J N E

Egz. Nr 2

Z A M I A R

do jednostronnych taktycznych ćwiczeń kompleksowych z pozorowanym nplem z fragmentami ostrych strzelań z czołgów, artylerii, moździerzy i z broni piechoty dla 39 pz i 2/34 pe w dniach 26 - 28.07.1964 r. na temat:

" Działanie bojowe pz w drugim rzucie DZ w obronie w gotowości do wykonania kontrataków w celu zniszczenia npla, który włamał się w obronę w pasie dywizji. Wykonanie manewru pododdziałami po uderzeniach bmar przez npla i przejście do zapasowego rejonu. Natarcie pz z rejonu położonego w głębi na zorganizowaną obronę npla. Atak z marszu kolejnych rubieży obrony. Forsowanie z marszu wąskich przeszkód wodnych, odpieranie kontrataków npla i wykonanie manewru. Działanie bojowe bpz /kpz/ i koz na oddzielnych kierunkach i wychodzenie na skrzydła i tyły broniącego się npla. Przejście do pościgu za wycofującym się nplem."

Z A M I A R

do jednostronnych taktycznych ćwiczeń z pozorowanym użyciem z fragmentami ostrych strzelań dla 39 pz i 2/34 pa w dniach 26 - 28.07.1964 r.

1. SKŁAD STRON

a/ "zachodni"

1 KA "N" /1,11 DZ, 3 DPanc/

b/ "wschodni"

1 A /1,6,8 DZ, 1 DPanc/

2. DZIAŁANIE STRON

" ZACHODNI"

Zachodni po uzyskaniu korzystnego stosunku w siłach, środkach i sprzęcie bojowym oraz wykorzystując uchwycone przyczółki na rz. ODRA zmusili wojska wschodnich do działań odwrotowych w ogólnym kierunku STARGARD SZCZECINSKI - GRUDZIADZ.

W kolejnym dniu operacji, drogą uporczywych walk zasadniczymi siłami zdołali opanować ogólną rubież: PIŁA, JASTROWIE, SZCZECINEK gdzie na skutek zdecydowanego oporu wschodnich przeszli do pośpiesznej organizacji obrony typu polowego oraz odtwarzania zużytych odwodów.

1 KA /1,11 DZ, 3 DPanc/ jest ugrupowany do obrony w jednym rzucie z odwodem mając:

- w pierwszym rzucie 1 i 11 DZ oraz 9 BPanc;
- do odwodu doy 1 KA została wyciągnięta 3 DPanc /bez 9 BPanc./.

1 KA broni pasa o szerokości około 50 km i jest ugrupowana na głębokość około 60 km.

Przednia pozycja bojowa została zorganizowana systemem punktów oporu w oparciu o naturalne przeszkody terenowe /lasy, wzgórza, rzeki i jeziora oraz osiedla murowane i przebiega na rubieży:

- KOSZYCE, JASTROWIE, BORUCINO, WILCZE LASKI.

Pozycja odwodów brygadowych na rubieży:

- około 5 - 6 km od czołowych punktów oporu.

Pozycja odwodów dywizyjnych na rubieżach:

- CZECHYN, SZWECJA, NADARZYCE, SULINOWO;
- WAŁCZ, GOLCE, MACHLINY, ŁUBOWO.

Pozycja odwodów korpuśnych na rubieży:

- TUCZNO, PŁOCICZNO, MIROSŁAWIEC, ŻARIN, WIKRZCHOWO.

Dowódca 1 KA zdecydował wykorzystać ZT w następujący sposób:

- główny wysiłek obrony skupić w centrum ugrupowania bojowego na wewnętrznych skrzydłach 1 i 11 DZ;
- w wypadku uzyskania powodzenia przez wschodnich wykonać drugimi rzutami 1 i 11 DZ zbieżny kontratak na kierunkach:
  - BUDY - BORUCINO.
  - płd SULINOWO - BORUCINO.
- w wypadku niecelowości wykonania kontrataków być w gotowości do przejścia do obrony na kolejnych rubieżach oraz wykonania kontrataku odwodem 1 KA w ogólnym kierunku:
  - jez. LUBIE - WAŁCZ.

b/ "Wschodni"

W celu powstrzymania dalszego natarcia zachodnich na kierunku: STARGARD SZCZEIŃSKI - GRUDZIĄDZ ze składu 1 A zostały wydzielone 6 i 8 DZ, które przystąpiły do aktywnych działań opóźniających.

W wyniku zdecydowanych działań na godz. 23.00 dnia 26.07.64 natarcie zachodnich zostało zatrzymane na ogólnej rubieży:

- SZCZECINEK - JASTROWIE, PIŁA.

Na skutek otrzymanych danych o podciąganiu świeżych sił npla z głębi jego terytorium 8 DZ działająca w pierwszym rzucie operacyjnym 1 A otrzymała zadanie:

- utrzymując bronionych rubieży, dokonać bieżących remontów i uzupełnić brakujący sprzęt i zapasy z zadaniem przejścia w ramach armijnej operacji do działań zaczepnych w kierunku zachodnim.

Celem realizacji postawionego zadania dowódca 8 DZ zdecydował:

a/ w działaniach obronnych

- siłami 32 pz i 82 pz bronić zajmowanych rubieży;
- w drugim rzucie DZ mieć 39 pz i 9 pcz w gotowości do wykonania kontrataków.

b/ w działaniach zaczepnych

- przejść do natarcia siłami drugiego rzutu 8 DZ /39 pz i 9 pcz/ z rejonów położonych w głębi oraz siłami 32 pz

z ugrupowania obronnego w bezpośredniej styczności z nplem;

- główne uderzenie wykonać siłami 39 pz i 9 poz na wewnętrznych skrzydłach, a pomocnicze siłami 32 pz. Po przekroczeniu przez 39 pz i 9 poz ugrupowania obronnego 32 pz do drugiego rzutu dyw. wydzielić 32 pz.

Zadania 8 DZ

Zadanie bliższe 8 DZ 25 - 28 km. Przy współdziałaniu z 6 DZ na prawo i 1 DZ na lewo rozbić główne siły 1 i 11 DZ i opanować rubież i zach. brzeg m. DOBRZYCA.

Zadanie dnia 8 DZ 50-55 km. Forsując z marszu naturalne przeszkody wodne przejść poszczególnymi pułkami do pościgu na kierunkach i w boju spotkaniowym rozbić podchodzące odwody 1 KA i opanować rubież: ŻABIN, zach. MIROSŁAWIEC i TUCZNO.

Do walki wprowadzić II rzut 8 DZ z rubieży:
GOICE, płn. KŁEBOWIEC w kierunku: j. ZDBIEŻNO - BRONIKOWO, PŁOCICZNO z zadaniem wychodzenia na skrzydło 9 BPanc.

Organizując OW do końca dnia opanować:
siłami 39 pz PORZĄDŁO WLK. 9 poz KALISZ POMORSKI.

W czasie prowadzenia działań bojowych obie strony są w pełnej gotowości do użycia broni jądrowej.

ETAPY ĆWICZENIA

I ETAP

Sprawdzenie gotowości bojowej jednostek wojskowych biorących udział w ćwiczeniach i zajęcie rejonów wyjściowych do ćwiczeń.

II ETAP

Organizacja obrony przez pz będącym w drugim rzucie DZ w gotowości do wykonania kontrataków w celu zniszczenia npla, który się włamał w obronę w pasie dywizji.

III ETAP

Organizacja i przejście do natarcia pz z rejonu położonego w głębi.

Zasadnicze cele szkoleniowe

- sprawdzenie zagadnień związanych z praktycznym wykonaniem czynności po ogłoszeniu alarmu ćwiczebnego;
- doskonalenie dowódców, sztabów i pododdziałów w umiejętnym rozmieszczaniu się w rejonach ześrodkowania zgodnie z obowiązującymi zasadami;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji kontrataków na nakazanych kierunkach;
- doskonalenie sztabu i pododdziałów pz w praktycznym wykonaniu marszu i rozwijaniu się z ugrupowania marszowego w ugrupowanie bojowe;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji i prowadzeniu natarcia z rejonu położonego w głębi;
- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji zabezpieczenia skrzydeł i odpieranie kontrataków, wydzielonymi siłami i środkami przy jednoczesnym rozwijaniu natarcia;

- doskonalenie dowódcy i sztabu pz w organizacji pościgu w terenie lesistym z dużą ilością przeszkód wodnych.

ZASTĘPCA DOWÓDCY
8 DREZDEŃSKIEJ DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ
D/S LINIOWYCH

Płk dypl. Jan P O P I E Ł

Wydrukowano w 4 egz.

Egz. Nr 1 - 4 - do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JAMROŻY
Druk. AR/16.07.64
Nr 042/C.

[redacted]

Egz. Nr 2

Nr 2/010/64

26 07 4

Z A Ł O Ż E N I E

do jednostronnych taktycznych ćwiczeń kompleksowych z pozorowanym użyciem fragmentami ostrych strzałów z czołgów, artylerii, moździerzy i z broni piechoty dla 39 pz i 2/34 pz w dniach 26 - 28.07.1964 r.

Mapy 1 : 50 000 wydanie 1953 r.

N-33-92 BD	N-33-95 AC
N-33-93 ABCD	N-33-105 AB
N-33-94 ABCD	N-33-106 A

I. POŁOŻENIE OGÓLNE

1. "Zachodni"

Zachodni po uzyskaniu korzystnego stosunku w siłach, środkach i sprzęcie bojowym zmusili wojska wschodnich do działań odwrotowych w ogólnym kierunku: STARGARD SZCZECIŃSKI - GRUDZIĄDZ.
W wyniku prowadzonych działań bojowych zasadniczymi siłami opanowali rubież: PIŁA, JASTROWIE, SZCZECINEK, gdzie przeszli do pośpiesznej organizacji obrony typu polowego i odtwarzania zużytych odwodów.
Przed frontem 8 DZ znajdują się pododdziały 1 i 11 DZ /1 KA "N"/.

2. "Wschodni"

W celu powstrzymania natarcia zachodnich ze składu 1 A zostały wydzielone 6 i 8 DZ, które prowadziły aktywne działanie opóźniające i zatrzymały natarcie 1 KA "N" na ogólnej rubieży: SZCZECINEK, JASTROWIE, PIŁA.

II. POŁOŻENIE SZCZEGÓŁOWE

1. Pododdziały 1 KA "N" rozbudowują pospiesznie przednią pozycję bojową systemem punktów oporu w oparciu o naturalne przeszkody terenowe oraz osiedla murowane na rubieży: KOSZYCE, JASTROWIE, BORUCINO, WILCZE LASKI.

Pozycja odwodów brygadowych na rubieży: około 5-6 km od czołowych punktów oporu.

Pozycja odwodówwy dywizyjnych jest rozbudowywana na rubieży: CZECHYN, SZWECJA, NADARZYCE, SULINOWO.

Następna pozycja obronna jest rozbudowywana na rubieży: WAŁCZ, GOLICE, MACHLINY, ŻUBOMO.

Na podstawie danych ustalono przygotowania zachodnich do przerzucenia z głębi terytorium świeżych sił oraz formowanie nowych ZR.

Rozpoznaniem lotniczym ustalono:
w rejonie: lasy płd ZŁOCIENIEC około BZ i w rejonie: lasy zach. PORZĄDNE WIK około BPanc.

Lotnictwo zachodnich prowadzi intensywne rozpoznanie na kierunkach. SZCZECIN - GDAŃSK i CHOSZCZNO - GRUDZIĄDZ.

Zachodni s. w pełnej gotowości do użycia broni jądrowej.

2. 8 DZ ugrupowana w dwa rzuty broni pasa: CZERSK, wyż. J. URZĘDOWE, TARNOWSKI MŁYN J. JUCHACZ z zadaniem utrzymania bronionych rubieży oraz w gotowości przyjścia w ramach armijnej operacji do działań zaczepnych w kierunku zachodnim bez dokonywania większych przegrupowań.

39 pz znajduje się w drugim rzucie 8 DZ w gotowości do wykonania kontrataków lub pogłębienia obrony w wypadku przejścia przez zachodnich do działań zaczepnych.

Szczegółowe położenie wojsk własnych i npla na godz. 23.00 26.07.64 /jak położenie szczegółowe zał. nr 1/.

III. DANE DODATKOWE

1. Ugrupowanie i rozmieszczenie 39 pz w rejonie ześrodkowania w/g decyzji dcy pułku.

2. Organizacja wojsk 8 DZ w/g etatu C/066.
Numeracja ćwiczących oddziałów rzeczywista.

3. Zadanie dla 39 pz do działań bojowych w obronie zostanie wręczone dodatkowo.

IV. PRACA DO WYKONANIA

1. Wrysować na mapy położenie wyjściowe, przeprowadzić ocenę położenia i być w gotowości do zaksięgowania zreferowania wniosków w/g zajmowanych stanowisk służbowych.

V. ZAŁĄCZNIKI

1. Położenie wyjściowe na godz. 23.00 26.07.64 /tylko dla 39 pz
2. Wyciąg z arkusza identyfikacji npla
3. Sytuacja inżynieryjna
4. Sytuacja OPL
5. Sytuacja OPEMeR
6. Sytuacja techniczno-czołgowa 8 DZ
7. Sytuacja tyłowa.

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JANROŻY
Druk. AR/23.07.64
Nr 045/C.

Załącznik Nr 2

T A J N E

Egz. Nr____

W Y C I A G

z arkusza identyfikacji nieprzyjaciela

KA	DZ DPanc	BZ BPanc	Pododdziały	U w a g i
1 KA "N"	1 DZ "N"	1 BZ	11,12 bp, 13 bpz, 14 boz	Straty ok.28%
		2 BZ	21,22 bp, 23 bpz, 24 boz	Straty ok. 25%
		3 BPanc	32 bp, 33,34 boz	Straty ok.25%
	11DZ "N"	31 BZ	311,312 bp,313 bpd,314 boz	brak danych
		32 BZ	322 bp, 323 bpz, 324 boz	
		33 BPanc	332 bpz, 333, 334 boz	Straty ok.30%
	3 DPanc	7 BZ	71,72 bp, 73bpz, 74 boz	Straty ok. 40%
		8 BPanc	82 bpz, 83, 84 boz	Straty ok.39%
		9 BPanc	92 bpz, 93, 94 boz	Straty ok.25%

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JAMROŻY
Druk. AR/23.07.64
Nr 046/C.

Załącznik Nr 3

TAJNE

Egz. Nr____

SYTUACJA INŻYNIERYJNA

1. Z danych rozpoznania inż. wiadomym jest, że npl organizuje pospiesznie obronę, szeroko stosuje zapory inżynieryjne i minowe. W lasach wykonywane są zawały leśne, rowy p/czołgowe. Na pozycji odwodów dywizyjnych npla pospiesznie zakładane są pola minowe.

   Na rz. PLITNICA przygotowane są zapory wodne do spiętrzenia wody do głębokości 4,5 m.

2. Stan ukompletowania sprzętu i materiałów inż.-sap. na godzinę 23.00 26.07.64 r. w 39 pz przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	kg 39	Uwagi
1.	Miny p/panc.	1500	Miny i materiały dostarczono do TPG w dniu 26.07.64 godz. 15.00
2.	Miny ppiech. drewniane	500	
3.	Miny ppiech. metalowe	300	
4.	Materiał wybuchowy kg.	500	
5.	Spłonki TAT-8 szt	500	
6.	Lont prochowy	500	
7	Ładunki wydłużone UZ-2	100	
8.	Drut kolczasty w kg	1000	
9.	Lemiesze przyczepne	3	
10.	Schrony metalowe	1	

Ponadto 39 pz na okres walki przydzielono
- komp. saperów z 8 bsap 8 DZ
- plut.inż.drog. z 8 bsap 8 DZ

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk KONSIK
Druk. AR/23.07.64
Nr 047/C.

Załącznik Nr 4

T A J N E

Egz. Nr____/

SYTUACJA OPL NA 23.00 26.07.64

" ZACHODNI"

Lotnictwo zachodnich zabezpieczając działanie 1 KA działało:

- rozpoznawcze pojedyńczo i parami na małych i dużych wysokościach prowadząc rozpoznanie wojsk na polu walki;
- myśliwskie i myśliwsko-bombowe typami samolotów F-100, F-101, F-104 parami oraz grupami 4-6 samolotów na wysokościach od 500 - 3000 m.;
- głównymi obiektami uderzeń lotnictwa były:
- wojska w rejonie zgrupowania;
- artyleria na stanowiskach ogniowych;
- stanowiska dowodzenia i węzły łączności;
- wojska na rubieżach rozwinięcia;
- składy zaopatrzenia i amunicji;
- kierunki nalotów - zachodni i południowo-zachodni.

" WSCHODNI"

- wojska 8 DZ osłaniane z powietrza w ramach 1 Armii lotnictwem myśliwskim 11 DLM;
- 8 DKT osłaniany jest organicznym dywizjonem artylerii p/lotniczej;
- w pułku osłona p/lotnicza przed lotnictwem działającym na małych wysokościach organicznym plutonem pkm oraz wyznaczonymi pododdziałami do walki z nisko lecącymi celami powietrznymi.

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 - do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JANKOŻY
Druk. AR/24.07.64
Nr 051/C.

Załącznik Nr 5

T A J N E

Egz. Nr____

SYTUACJA OPBMoR

1. Z danych rozpoznania wiadomym jest, że w ugrupowaniu bojowym npla znajdują się wyrzutnie rakiet "Honest John", "Little John" i hb armaty 203,2 mm.

   Dokładnych danych o rejonach SO wyrzutni rakietowych - brak.

2. W rejonie SKANDAWO /2806/ stwierdzono rozmieszczenie magazynów amunicji artyleryjskiej oznakowanej zielonymi pasami i oznaczeniami
   " GA - GAS"
   " GB - GAS"
   " GC - GAS"
   Magazyny te strzeżone są przez żołnierzy z emblematami "ABC".

3. Stan ukompletowania sprzętu i materiałów chemicznych na 23.00 26.07.64 r. w 39 pz przedstawia się następująco:

Lp.	Rodzaj sprzętu	J/M	39 pz	Uwagi
1.	Indywidualny sprzęt ochrony przed skażeniami	%	92	
2.	Przyrządy rozpoznania skażeń	%	100	
3.	Zestawy do odkażania i dezaktywacji	%	98	
4.	Odkażalniki	%	100	
5.	Urządzenia filtro-wentylacyjne	%	100	
6.	Środki dymotwórcze	%	100	

4. 64 kompania obrony przeciwchemicznej odwód chemiczny 8 DZ zgrupowana w rejonie las /3743/.
   Pluton rozpoznania skażeń 39 pz ukompletowany 100%.

5. Warunki meteorologiczne w warstwie przyziemnej - jak w dniu ćwiczeń.

6. Średni kierunek wiatru wynosi 340°, średnia szybkość wiatru wynosi 30 km/godz.

KIEROWNIK ĆWICZENIA

_____

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 do użytku wewn.

Wyk. por PROKIN
Druk. AR/23.07.64
Nr 048/C.

Załącznik Nr 6

T A J N E

Egz. Nr____/

SYTUACJA TECHNICZNO-CZOŁGOWA

na 23.00 26.07.64 r.

dnost-ka	Marka wozów	Stan w/g ewid.	Sprawnych	Z niesprawnych wymaga				Zapas km do		Stan ZRB
				RB	RS	RK	SB	500	1000	
) pz	T-34-85M	40	38	2	1			1	3	1
	T-34-T	3						1	2	

- 40 % stanu czołgów jest marki T-34-85 M - 20
- 1 RWNCz przeprowadza RS 1 dla 39 pz w rejonie PZU dywizji 1 km. zach. m. CHOJNICE /3637/;
- MSPamo dywizji znajduje się w rejonie tyłów dywizji
- stan ukompletowania ruchomych środków obsługowo-naprawczych 90%;
- 30 % stanu osobowego warsztatów naprawczych nie posiada praktyki remontowej;
- meldunki o sytuacji techniczno-czołgowej składać codziennie do godz. 20.00 w/g stanu na 18.00.

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 - do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JAMROŻY
Druk. AR/24.07.64
Nr 052/C.

Załącznik Nr 7

T A J N E

Egz. Nr____/

SYTUACJA TYŁOWA NA 23.00 26.07.64

- ukompletowanie 39 pz
  a/ w ludziach - 87 %
  b/ w sprzęcie - 91 %

- ukompletowanie pododdziałów tyłowych:
  a/ w ludziach - 86 %
  b/ w sprzęcie - 90 %

- stan posiadanych zapasów środków materiałowych:

1/	amunicja strzelecka	jo	0,35
2/	" art.batalion	jo	0,4
3/	" art.pułkowa	jo	0,3
4/	" art.plot	jo	0,8
5/	" czołgowa	jo	0,6
6/	benzyna samochodowa	jn	0,75
7/	oleju napędowego	jn	0,6
8/	żywność "K"	rdz	1
9"	żywność "G"	rdz	2

- transport dywizji dowozi środki materiałowe tylko do jednostek pierwszorzutowych;

- zapełnienie PPM
  lekko ranni - 13
  średnio ranni - 8
  ciężko ranni —14

- pozostałe dane jak etat.

DANE DODATKOWE

- do ćwiczeń przyjąć etat ćwiczebny C/066;
- ciężary jednostek kalkulacyjno-operacyjnych przyjąć na stan ukompletowania jednostek;
- meldunki o stanie tyłów /graficznie/ przedstawić codziennie do godz. 20.00 w/g stanu na godz. 18.00

KIEROWNIK ĆWICZENIA

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. Nr 1-5 - do użytku wewn.

Wyk. mjr CHMIELISZ
Druk. AR/23.07.64
Nr 049/C.

Dowództwo 8 Drezdeńskiej
Dywizji Zmechanizowanej

Zał. Nr 2 do 02449
6.08.64 r.

TAJNE

Egz. Nr 1

28.07.1964 r.

S K Ł A D

kierownictwa ćwiczenia i aparatu rozjemczego na ćwiczenia taktyczne z 39 pz w dniach 26 - 28.07.1964 r.

Lp.	Stop. wojsk.	Nazwisko i Imię	Funkcja na ćwiczeniach	Przydzielone samochody do transportu i łączności	Przydzielone samochody do odpoczynku	UWAGI
1.	gen. bryg.	KWIATKOWSKI Zdzisław	Kierownik ćwiczenia		UD-7477	
2.	ppłk	LITWIN Jerzy	Główny rozjemca przy 39 pz		UF-9334	
3.	mjr	KURZYNSKI Kazimierz	Rozjemca przy Sztabie 39 pz			
4.	mjr	FAŁDASZ Bolesław	Rozjem.przy sekc.pol.39 pz		UH-1323	
5.	mjr	KWISSA Jan	Rozjem.przy sekc.tech.39 pz			
6.	ppłk	MICKIEWICZ Teodor	Rozjem.przy Kwat. 39 pz			
7.	ppłk	SZAFONI Henryk	Rozjem.przy art/2/34 pa/		UF-0346	
8.	ppłk	KONSEK Józef	Rozjem.przy szef.saperów			
9.	por	PRONIN Andrzej	Rozjem.przy szef.zab.chem.			
10.	ppłk	GRYŚ Stefan	Rozjem.przy szef.łączn.		Gaz.63 UE 3216	
11.	mjr	GRZYMKOWSKI Janusz	Rozj.przy bat.arm.85 mm			
12.	ppłk	PIATKOWSKI Wiesław	Zca Kier.ćwicz.d/s polit.		UH-1650	
13.	ppłk	JAMROŻY Jan	Pom.Kier.ćwicz.d/s operac.			
14.	płk	POPIEL Jan	Gł.rozjemca ogniowy i przy 3/39 pz		UD-7581	
15.	mjr	ROMAN Zbigniew	Pom.gł.rozj.ogniow.oraz rozjemca przy 2/39 pz			gr.rozj.teren.
16.	mjr	URBANIAK Jerzy	Pom.gł.rozj.ogniow.oraz rozjemca przy 1/39 pz			gr.rozj.teren.
17.	mjr	AMBROŻY Franciszek	Pom.gł.rozj.ogniow. oraz rozjemca przy b.120 mm		UH-1251	
18.	mjr	GROMACKI Marian	rozjemca przy kpz 3/39 pz			
19.	kpt	JANUSZ Ryszard	rozjemca przy kpz 3/39 pz			
20.	mjr	CZEPANKO Henryk	dowódca pozoracji		Hotel	
21.	kpt	MALIK	pom.dowódcy pozoracji			
22.	kpt	KISIEL Eugeniusz	dowódca regulacji ruchu		Hotel	gr.reg.ruchu z 15 bdow

KIEROWNIK CWICZENIA

Wydrukowano w 6 egz.

Egz. Nr 1 -6 - do użytku wewnętrznego

Wyk. ppłk JAMROŻY
Druk. AR/25.06. 64
Nr 053/C.

"Z A T W I E R D Z A M"
SZEF SZTABU 8 DREZDENSKIEJ DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ

Ppłk Jerzy L I T W I N

Nr 1 z dn. 6.08 64

T A J N E

Egz. Nr 3

2/010/64

S C H E M A T

Łączności radiowej kierownictwa ćwiczeń na okres 7-9.07.64

Nazwa sieci radiowej	Częstotliwość głów. zapas.	Krypton. ogóln.	Kierownik ćwiczeń	Gł.rozjem. przy 82 pz	Gł.roz. przy 9 poz	Inne pododdziały
S.R.Kierow. ćw.icz.Nr 1	42800 36450	KADŁUB	105 GRUNWALD	105 KOLNO	105 IŁŻA	
S.R.gł.roz. przy 82 pz	43150 42300	DRAŻNO		105 KOLNO		105 BONIN-1 105 BONIN-2 105 BONIN-3
S.R.gł.roz. przy 9 poz	43800 42100				105 IŁŻA	105 BUŁAN 105 BUŁAN-1 105 BUŁAN-2 105 -3 105 -

SZEF ŁĄCZNOŚCI ~~KIER.~~ĆWICZEŃ

Mjr Marian ROMATOWSKI

"Z A T O I E R D Z A M"
DOWÓDCA 8 DRESDEŃSKIEJ DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ

Zdzisław KWIATKOWSKI - gen.bryg.

Dnia " " lipca 1964 r.

Dowództwo 8 Drezdeńskiej Dywizji Zmechanizowanej
Nr 5/011/64
26 07 64

TAJNE
Egz. Nr 3

HARMONOGRAM PRZEBIEGU ĆWICZENIA Z 39 pz

Lp.	Dzień i godzina	Zagadnienia	Czynności zarządzających	Czynności wykonujących	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1.	21.07.64 15.00-18.00	Instruktaż dla dcy pozoracji dalszego przed frontem 39 pz	Wydaje wytyczne dla dcy pozoracji /mjr CZEPAŃKO/	Wysłuchuje wytycznych dla dowódcy pozoracji	dca pozoracji wysłuchuje wytycznych do działania dca pozoracji notuje uwagi odnośnie nakazanego zadania.
2.	23.07.64 16.00-20.00	Instruktaż w terenie dla dcy pozoracji oraz pozorującej kpz ze środkami wzmocnienia	Przeprowadza instruktaż w terenie z dcą pozoracji oraz kadrą oficerską i podoficerską kpz i środkami wzmocnienia.	Biorą udział w praktycznym instruktażu w terenie.	dca pozoracji otrzymuje szczegółowe działanie pozoracji. dca pozoracji nakazuje naniesienie sytuacji na mapy robocze dca pozoracji sprawdza zrozumienie zadania przez swego pomocnika oraz kadrę pozorującej kpz
3.	26.07.64 9.00-11.00	Odprawa kierownictwa ćwiczenia, rozjemców oraz pozoracji	Zapoznaje z ogólnym tłem taktycznym, przebiegiem ćwiczenia oraz sprawami organizacyjnymi	Wysłuchują referującego ćwiczenie.	w czasie referowania lub po jego zakończeniu zainteresowani szefowie wydziałów i służb oraz rozjemcy zadają niezbędne pytania w/g swych kompetencji.
4.	26.07.64 11.00-18.00	Uaktualnienie obowiązującej dokumentacji kierownictwa i aparatu rozjemczego oraz przygotowanie do ćwiczeń		Uaktualniają dokumentację	poszczególni oficerowie aparatu kierownictwa i rozjemczego wykonują odpowiednie prace w zakresie ich obowiązującym.
5.	26.07.64 20.00	Gotowość do ćwiczeń			
6.	26.07.64 20.00-23.00	Alarm i zajęcie rejonów wyjściowych	Główny rozjemca przy pułku ogłasza alarm ćwiczebny. Podaje wyznaczony rejon.	Wykonują czynności związane z ogłoszeniem alarmu ćwiczebnego. Zajmują nakazane rejony.	
7.	26.07.64 23.00-23.30	Wręczenie założenia i zadania do obrony	Główny rozjemca przy pułku wręcza założenie		
8.	26.07-27.07 23.30-6.00	Wyjaśnienie sytuacji, opracowanie planu rekonesansu zajęcie rejonu zgrupowania, wypracowanie decyzji do obrony		Nanoszą sytuację na mapę, opracowują plan rekonesansu zmieniają SD w nakazany rejon, wypracowują decyzje do obrony	
9.	27.07.64 6.00-9.00	Rekonesans w terenie, uzgodnienie współdziałania z sąsiadem	Biorą udział w prowadzonym rekonesansie przez dcę pułku. Wyznaczeni oficerowie z kierownictwa kontrolują prawidłowość zajęcia SD	Dca pułku prowadzi rekonesans w terenie. Wyznaczeni oficerowie zmieniają SD.	

1	2	3	4	5	6
10.	27.07.64 9.00-10.00	Meldowanie decyzji do obrony	Wysłuchują decyzji dcy pułku do obrony	Dca pułku melduje kierownikowi ćwiczenia ważoną decyzję do obrony	
11.	27.07.64 10.00-11.00	Postawienie zadań bojowych i wytyczne współdziałania przez dcę pułku	Wysłuchują zadań stawianych przez dcę pułku	Dca pułku stawia zadania bojowe i wydaje wytyczne do współdziałania	
12.	27.07.64 11.00-13.00	Wypracowanie decyzji przez dców bpz i boz opracowanie dokumentów przez sztab oraz kontrola pododdziałów	Obserwują pracę sztabu	Dcy bpz i boz wypracowują decyzje, sztab pułku opracowuje dokumentację i prowadzi kontrolę pododdziałów	
13.	27.07.64 13.00-14.00	Zatwierdzenie decyzji dcom bpz i boz	Dca pułku wysłuchuje decyzji dców bpz i boz	Dcy bpz i boz referują powzięte decyzje	
14.	27.07.64 14.00-14.30	Wydanie rozkazu do natarcia	Główny rozjemca przy dcy pułku wręcza rozkaz do natarcia		
15.	27.07.64 14.30-21.30	Wypracowanie decyzji do natarcia, rekonesans w terenie oraz uzgodnienie współdziałania z sąsiadami	Obserwują pracę dcy i sztabu	Opracowuje plan rekonesansu, prowadzi rekonesans w terenie i wypracowuje decyzję do natarcia	
16.	27.07.64 21.30-22.30	Meldowanie decyzji do natarcia	Kierownik ćwiczenia wysłuchuje decyzji dcy pułku	Dca pułku melduje decyzję kierownikowi ćwiczenia	
17.	27.07.64 22.30-23.30	Postawienie zadań do natarcia i wytyczne współdziałania	Kierownictwo i rozjemcy obserwują pracę dcy i sztabu	Dca pułku stawia zadania bojowe dcom bpz	
18.	28.07.64 1.30	Zatwierdzenie decyzji dcom bpz		Dca pułku zatwierdza decyzję dcom bpz	
19.	28.07.64 24.00-6.00	Opracowanie dokumentów przez ćwiczący sztab		Ćwiczący sztab opracowuje dokumentację bojową	
20.	28.07.64 7.00-20.00	Dynamika walki	Kierownictwo ćwiczenia oraz aparat rozjemczy kierują przebiegiem dynamiki	Dca i sztab ćwiczący kierują walką pododdziałów	
21.	29.07.64 10.00-12.00	Omówienie ćwiczenia	Kierownictwo oraz aparat rozjemczy omawiają ćwiczenie w/g zajmowanych stanowisk	Dca i sztab ćwiczącego pułku wysłuchują uwag z odbytych ćwiczeń.	

SZEF SZTABU ZGRUPOWANIA
8 DRESDEŃSKIEJ DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ

Wydrukowano w 4 egz.

Egz. Nr 1-4 do użytku wewn.

ppłk dypl. /-/ J A M R O Ż Y

Wyk. ppłk JAMROŻY
Druk. AR/23.07.64
Nr 050/0.

Akademii Obrony